

MATYU

Matyu siya wɔnkika ta yokwowa. Matyu siya Jisis siir mi kɔgna mɔriyan inkam nwir ieya mi siir inɔg whirin Livaikin. Ta Yokwowa Matyu siya wɔnkika Jisis siir nomiiyauim Juda iikamim simiiram. Mi sima sima ina boinim Jisis siya pi hiniin inkamkin mi sima siir kigwinim mi ina boinim krɔma wakaenanaeyin Jisisin ti siya nimbiniyin Matyu siya wɔnkim niwii whiekakim Jisis siya boinmimauuwim simiir. Iriig.

*Tiriiginim yim Jisis Krais siir yidiwi
wanwiyayim simiir inɔg ima
(Lk 3:23-28)*

¹ Ti kara wɔnkiyim yim Jisis siir yidiwi wanwiyayim simiir inɔg ima. Jisis siya yio inkam komiiyin nu kigriraowiyin Devid siir isidgin mi yio Devidin Ebrahamni isidin siirgin.

² Ebrahim yio Aisakni adgin mi Aisakin yio Jekopni adgin mi Jekopin yio Judani adgin mi siir nomousisim ikim, yio simiir yao adgin.

³ Judain yio Peres Sira sowiir adgin. Mi sowiir yopiiya Temaka. Mi Peresin yio Hesroni adgin. Mi Hesronin yio Ramni adgin.

⁴ Mi Ramin yio Aminadapni adgin mi Aminadapin yio Nasoni adgin mi Nasonin yio Salmoni adgin.

⁵ Mi Salmonin yio Boasni adgin mi Boas siir apua Rehapka. Mi Boasin yio Obetni adgin mi siir apua Rutga mi Obetin yio Jesini adgin.

6 Mi Jesiyin inkam komiiyin nu kigriraowiyin Devid siir adgin mi Devidin yio Solomoni adgin mi siir apua biya Yuraiani wig niki oka.

7 Mi Solomonin yio Riaboamni adgin mi Riaboamin yio Abaisani adgin. Mi Abaisain yio Esani adgin.

8 Mi Esanin yio Jehosapetni adgin mi Jehosapetin yio Joramni adgin. Mi Joramin yio Asaiani adgin.

9 Mi Asaiaın yio Jotamni adgin mi Jotamin yio Ehasni adgin. Mi Ehasin yio Hesekaiani adgin.

10 Mi Hesekaiaın yio Manasani adgin mi Manasain yio Emosni adgin. Mi Emosin yio Josaiiani adgin.

11 Mi Josaiain yio Jekonaia mi siir nomou yaowae ikim simiir adgin. Mi taka iya saeya Isrel simiir sauan omomin sima nikunama om komii Babilon siir nu iir ninı primiriinakiya whisarii mi.

12 Mi iya sima om komii Babilon siir nu iirar niki primiriyim whisarii mi mi Jekonaia siya Sialtiel siir ad nwoın. Mi Sialtiel yio Serababelni adgin.

13 Mi Serababelin yio Abiatni adgin mi Abiatin yio Elaiakim siir adgin. Mi Elaiakimin yio Esoni adgin.

14 Mi Esoın yio Sedokni adgin mi Sedokin yio Ekimni adgin. Mi Ekimin yio Elaiatni adgin.

15 Mi Elaiatin yio Eliesani adgin mi Eliesanin yio Matani adgin. Mi Matanin yio Jekopni adgin.

16 Mi Jekopin yio Josepni adgin mi Josepin yio Mariani kamkın. Mi Jisis siirin Maria saeya naokainakin. Sima siirin ha dapikim Kraıs, inkam Adi Komii siya nikropkiyin.

17 Mi yin̄eyim Ebrahim siir hirankin n̄tyokiyokiyim Devid siir nakiyanguniyim isidim iur whiigim mi Devid siir hirankin n̄tyokiyokiyim yin̄eyim ini iya sima om komii Babilon siir nu iir m̄riiya whisarii m̄i ini saiirar yadigniya, yim iriipi h̄riinan iur whiigim. Mi iya sima whisarii m̄i p̄rim̄riiya om komii Babilon simiir nu iir mi ha n̄tyokiyokiyim mi ini Kraisiya n̄mbiyama iya saiirar yakiyanguniyim inkam̄n Adi Komii siya n̄kropkiyin mi yim iriipi h̄riinan isidim iur whii. Iriig.

*Maria saeya Jisis Kraisi siir naokainaka
(Lk 2:1-7)*

18 Niwiiyin Jisis Kraisi siir naokainan yio h̄ningin, siir yopiiya Maria saiirin Josep siiram biidi boiritmaiya siya nonkwonam. Mi siya iripa piu saika niki o karamaeyar niki owin mi ini saeyar yinokninkinkiya, saeya Adi Komii siir naeyiu iirsiyar nwokika yinkak.

19 Mi Josepin kam̄n saiiram boiritmaiyn, siya inkam wadiek̄n. Siir iga h̄nda t̄nda bi nokwowikin. N̄ngaka. Mi siya Maria saiirin iikam whwonkam ida kiyopsibgi haiḡniuwim pi borisopi. Mi siya hindara n̄mpr̄io sopkiyam t̄ri mi saeya wi nididgak nwowisi.

20 Josep siya ta saiir saiira naingwokwonanaek̄n mi Adi Komii siir paekwosim̄n siirin nhwo siya yik̄umauu. Paekwosim̄n siya boin, Josep Devidni yin̄eyim sim̄n yinisim̄n, ta kiriir wiga Maria yinkak nwowa kira saiir nonkwonasi kipi nidid. Waki yinisim̄n

saiir mhinau hir nwokaiyin, yio Adi Komii siir naeyiu miyikin siyar haigiyi umauugin.

²¹ Saeya wi yinisim yinkamiyin naokinaei, siya wi Isrel simiir iikamim simiir dimin biyie imiir haiyoprimdiyumiigi mi wi simiir nanmai-warkinaei. Mi kira siir inigin wi Jisis asi nokdap haiginuwi.

²² Ti digworaekwo whiekakim nimbibiyamim ini ti yayim bidi bidiniya Adi Komii siya boinkiyim profet inkamim siir boinmimauuwam mi simiir swoki boinurwokaigikin. Profet inkamim siya hinina boinkikin.

²³ Wakae, wig kopaksim ninga ira inkamaka iripa piu nwo karam nwowa, saeya wi yinkak nwowi mi wi yinisim yinkamiyin naokinaei. Mi sima siir inigin wi Emanyuel nokdap haiginuwi. Mi ti paekwosim siir yayi ini dig ywokiya. Mi ti inigin siir inig mwokimwowin yio hiningin, Adi Komii krimiir Wanin siya ini krimakar nwowin.

²⁴ Mi Josep siya ha kaknanaokaigiyin mi siya ini Biyan Inkam Komiiyin siir paekwosimin siya boingikin yayim ini simiir hiriinanar swoki tirin. Mi siya siir wiga saiirin ina yonkwonan.

²⁵ Mi Josep siya iripa piu saika bi nwomiminkin mi ini saeyar yaokaina budgiyin yinisim iirar. Mi Josep siya siir inigin Jisis yokdap haiginu. Iriig.

2

Kam nhirim Jisis siir kignakiyam nitkim

¹ Maria saeya Jisis siirin omisim Bethlehem nu Judia hir naokainakin, iya Herot siya nu kigriraowan inkam komii nwowa. Mi mhoiya

saeya siir naokainakiyın mî kam nhirım nau-
uni siyũuın si nınoknınkıniyım, biekı nımbiidniyın
hıranım om komii Jerusalema hiriir yit.

² Mî sima ini srıini, iya krıma tı nauun wın
komii iir kigım tı yınisım wının naokainan siirın
Judami inkam komiiyın simiir nu kigrıraowanın
ini papi nwowın? Nım krıma ina yınoknınkıniyım
tı yınisımın bidi yaokainakiyın. Mî krıma siir inig
iir nini hainaniyam nitkim.

³ Mî iya inkam komiiyın Herot siya ta yai aiir
wakaewının mî siya ini hikakar ywokiyın. Dimusi
rani, siya hınına naıngwokın tı yınisımın wı si-
yar nokwokairinanaowidi siir ıgsopa. Om komii
Jerusalem hırın iikam nhirım yım ırıipi hiriinan
ini hikakar mî okiyım. Dimusi rani, Herot siya io
komiigakin.

⁴ Mî Herot siya prismi bııyan inkamım simiiram
yikiuna, yipiki Adi Komii siir inig hainaniyım
omakam simiir dimın taemın imiir kigrıraowiyım
mî kamım siyũu komii nınoknınkıni ikim. Mî
siya simiirın ha nikiuna digın mî siya simiir srıi,
inkamın siya nımbingiyın Krais siya wı piki hının
omın si naokainaei?

⁵ Sima siirın hınına boın, om Bethlehem nu
Judia hırın profet inkamın siya hınına boınkikin,
ta yaiya siya hınına wın boınkikin,

⁶ omisım Betlehem nu Judia hıranın, kira inig kara-
mae omisım tani. Nıngaki nıngakınga.
Mî inkam komii nwırın wı kiriir waraur
nımbiyami mî siya wı kariir isidin Isrel
hıranın wı simiir nu kigrıraowan inkam
komii nwowi.

⁷ Mî Herot siya tı kamım biekı nımbiidniyın

hĩrankĩ nĩtĩm, sĩmĩĩrĩn hĩndara asi nĩmpĩrĩo ikĩunakĩn, nĩmpĩrĩo yai boĩnam. Mĩ siya sĩmĩĩrĩn ina srĩiyĩn, tĩkĩ nauunĩ paki hĩnĩĩn ĩya sae nĩmbiyamkĩn, ha?

⁸ Mĩ ĩya sĩma siir boĩnmĩmauu dĩgĩyĩm mĩ siya sĩmĩĩrĩn ina yĩkropkiyĩn om Betlehem hĩrĩir mĩ ina boĩnkiyĩn, kĩma ha dam! Mĩ kĩma tĩ yĩnĩsĩmĩn siirĩmĩn pranae pranae kĩpĩ hansran. Mĩ kĩma pĩ siir hansran yĩskaii pa swokĩ it kariir swokĩnĩ boĩnmauunĩ. Mĩ an kara ĩrĩĩpĩ hĩrĩĩnan, wĩ siir inĩg ĩĩr minĩ hainanĩuwi.

⁹ Mĩ sĩma Herot siir yai aĩir wakae dĩgnamĩm mĩ sĩma ina yamĩm. Mĩ tĩ nauunĩn bĩiya sĩma nĩkĩ kĩgnaniyĩn bĩekĩ nĩmbĩĩdniyĩn hĩr mĩ siya ha hĩoraraowamĩn sĩmĩĩr bĩiyar mĩ inĩ omaka yĩnĩsĩm ĩeyar nwowa inĩ saiirgĩ saiir akou kouwar yakaĩgĩkĩuwiuwin.

¹⁰ Mĩ sĩma tĩ nauun ĩĩr kĩgĩm mĩ sĩma inĩ maĩrgĩmaĩrga komĩĩkakar ywonamĩm.

¹¹ Mĩ sĩma ha napnĩnopkainamĩm omaka hĩrĩir mĩ inĩ Maria sowiirbugar youapnĩnopkai kĩgĩm. Mĩ sĩma ogmwo ha nĩnĩ waisi hĩuwiuwiĩm mĩ inĩ yĩnĩsĩmĩn siir inĩg ĩĩrar inĩ hainanĩuwiĩm. Mĩ sĩma sĩmĩĩr mĩiya sĩsĩmsĩsĩmĩm ha haiwaokiyĩm mĩ sĩma dĩmĩn kĩbĩ nhĩrĩm umĩr komĩĩ saiĩyĩm kĩmĩdĩniya siir pĩrĩhauu. Dĩmĩnĩm sĩma pĩrĩhauuwiĩm hĩnĩĩn hĩnĩngĩm, gold mĩ pauraĩn pĩuui mĩiyĩk nĩusiĩn whakĩyĩn mĩ sandaĩn namswopainĩ pĩuui mĩiyĩknan whakĩ ikĩn.

¹² Mĩ mhĩoiya sĩmĩĩrĩn Adi Komĩĩ siya kĩmĩdĩniya nhwo yĩkĩumauuwiĩ. Mĩ tĩ nhwo ĩĩrĩn Adi Komĩĩ siya hĩnĩna boĩnki, kĩma wĩ Herot siiram kĩpĩ swokĩ am mĩ tĩ dĩgworaekwowiĩm kĩma kĩgĩm siir

kipi boinmauwuu. Niiingaka. Mi sima yaeya siyuu whira asi namkim simiir oma hiriirin. Iriig.

Sima nu Isiba hiriir yidamam

¹³ Mi ta sima haiburgika saiir mhoiyya mi Adi Komii siir paekwosimin siya hinina boinki, kira dinsiingi mi kiriir wigyinim simiir dikiunam. Mi kira pi nu Isiba hiriir didamki mi hir tini owou mi wi karar swoki ikiugi kiriiramim. Herot siya wari yinisim iiram hansiri tiri siir nisomaowim.

¹⁴ Mi Josep siya ti yai imiir wakaekiyin mi siya ina yinsiingiyin. Mi siya siir wigyin imiirin niya whinidamkiwii nu Isiba hiriirin. Mi sima ii kasa bi napiwaiyamkim hiriirin.

¹⁵ Mi Josep siya nu Isib hirar nwowin mi ini Herot siyar yaobudgiyin. Mi sima ta yaiya biki Biyan Inkam Komiiyin siya boinkiya profet inkam nwirin si mi saiir swoki boinurwokaigikim. Saeya hinina boinkika, kariir yinisim yinkamiyinin nu Isib hir nwowin, kara siiram swoki ikiugi siya swoki itim. Iriig.

Herot siya boinkikin yinisimim sima nisomsom aokaokiyim

¹⁶ Mi iya Herot siya hinina ninokninkinkiyin ti kamim biki nimbidiinyin hiranki nitim, sima siir niksisaegim. Mi siir kwoinin ina iwitpaomaigiyin mi siya kam nhirim yai kirie simiir boinki, sima om Betlehem mi omisisim nhirim siir kingiin nwo ikim simiir hiran yinisim yinkamiyin whiekakim, biewi whwowisa nwowim mi nua tiriir nwonainiyim simiir nisomsom aowam. Siya digworaekwowim nauun ninokninkini kamim sima boingigim mi simiir

swoki aingwowoknakikin iya Jisis siir naokaina. Mi sima asi nisomsom aokaokim yinkamiyinin biewi whwowisa nwowim nua tiriir nitim.

¹⁷ Mi tiki digworaekwowim biigi Biyan Inkam Komiiyin profet Jeremaia siya boinkiyim simiir swoki boinurwokaigikin. Siya hinina boinkikin,

¹⁸ sima wakaeki yaiya om Rama hiran iikamim sima nouubopon prasae bi kinkim. Rachel saeya saiir yinisisim imiirsi kaouuboponka. Mi iikamim sima saiir hiirwokmaiym dig bi nwokim. Niingaka. Dimusi rani, saiir yinisisimim nwirmim nwirminkin bi swoki okikim. Niingaki, niingaka. Mi ti diminim nimbiamim iya Herot siya nisomsom aokaowim Rachel saiir isidin simiir yinisisim yinkamiyin imiir omisim Betlehem hir. Iriig.

Josep sima niyyin nu Isib hir haiburgigim mi sima ina swoki amim

¹⁹ Mi mhoiia Herot siya ina yaonamin. Mi nu Isib hiran Biyan Inkam Komiiyin siir paekwosimin nhwo siya yikumauu Josep siirin.

²⁰ Siya hinina boinkikin, kira dinsiingi mi kira kiriir wigiyinim simiir dikunam mipi nu Isrel hiriir swoki am. Iikamim ti yinisisim iir nisomaowam boinim sima bidi yaokaoswowamim.

²¹ Mi Josep siya ha kaknanaokaigiyin mi siya ini siir wigiyinim simiir yikumamim mi sima ina swoki amim nu Isrel hiriir.

²² Mi siyar wakaewin Akeleas siya siir adin Herot siir mi aiir bidi swoki hainaowidin nu Judia siir nu kigriraowan inkam komii nwowam. Mi Josep siya asi nididgin hiriir namsiyin. Mi nhwo

whirin Josep siya whinin, Adi Komii siya siirin hiniina boinki, kira wi hiriir kipi nam. Mi siya nu Galiliya hinda asi namkin.

²³ Mi siya kimidiniya om whirin Nasaret nikiuwiyin siir ini idwoiu. Mi sima ta yaiya biya profet inkamin siya boinkiya saiir swoki boinurwokaigim. Sima siirin wi om Nasaretan inkam nikiuwi. Iriig.

3

*Jonin inkamin baptaisiyin Adi Komii siir yaiya siya boinmimauugin
(Mk 1:1-8; Lk 3:1-18; Jo 1:19-28)*

¹ Mi biwi nhirim bidi yamkiyim iya Josep Maria Simani om Nasaret hir nwowa. Mi mhoiya Jonin op baptaisiyin siya ha nitin mi kimidiniya nu Judia hiran nu siiyin apain siir hir ini boinmimauu bwakainani, Adi Komii siir yaiya.

² Mi siya hiniina boinki, kima dimin biyie biyeyim simiirin digiumii haimriyugig. Dimusi rani, iya Adi Komii siya siir digworaekwowim simiir kigirkakana ini kingiin nwowa.

³ Jonin ti siya inkamin Adi Komii siya boinkiyin profet Aisaiani. Bidi bidiniyarin profet Aisaia siya hiniina winboinkikin,

maeyau siiyin nu apain inkam kamaeyin, inkam nwirin siir yaiya hiniina kauwok boinkikin, Biyan Inkam Komiiyin siir siyuin sibgu kisop diriraerarkwokin. Siir siyupai siyupaiyim sibgu diriraerarkwokin siya napnaniyam.

4 Jon siya niiya yuusa miyik rani, kamelni piokim. Mi siya piuwopa ha mi kikog mi naeyim siya naeyim kokmwo graeyis minim mi mhwini yin ikim. Siya yaeya dimin whir bi swoki aeikin, siya inkam paeprikabnankin.

5 Mi taka iya, iikamim om komii Jerusalem hiranim mi nu Judian ikim mi iikam whiekakim omom ie Jordan kingiin nwo ikim simar yitswo Jon siiramim.

6 Mi sima simiir dimin biye biyeyim ha nomboniniskiyim mi Jon siya simiirin ie Jordan hir baptais haiginu.

7 Mi Jon siyar kig Farisi Sadyusimi kam isid komiirin pi niti siirim op simiir baptais haiginuwam. Mi siya simiir boinki, kima kam miyiknanki mi iuwi, ini wrakiwranan ywowim. Kimiirin nhinga boinkikim kima kariiram nidamnaniyim op kimiir baptais haiginuwam, ha? Mi Adi Komii krimiir Wanin siya wi kimiir nonkwoninwimwirinankin tani iya siya iikamim simiir hidi, aniya?

8 Mi kima iikam whiekakim simiirin hinina diisiimauu, kimiir dimin biyeyim bidi haiyoprimdiyumiigiyim.

9 Kimiir kwonin hinina kipi naingwo Ebrahimin krimiir brougaekin mi kima wi kigugu rani. Ningaka. Kara kimiirin yaimwowar boinki, Adi Komii siya siyam simiir mi tirki, Ebrahim siir yinisisim nibiyamam wi digar mi owi.

10 Mi siir ua ini paimi hirar haigin taohaigina mi pae whiekakim nae miyik bud karamae nwowim, yim wi paenau sima niyitkaigaigii.

11 Ta op ara kara baptais haiginuwa ya min

nisiimauuga kimiir dimin biyeyim bidi haiy-oprimdiyumiigiyim. Mi inkamin kariir mhoiia nitin, kouwin ini siyar ywowin. Mi siya ini yaowae adnan ywowin mi an kara ini yinisimnan ywowin. Mi kara siir miisimim wi sibgu inomokninkin mirii rani. Niingaka. Kara kimiirin op arar baptais haiginuwi mi Adi Komii siir naeyuin wi siya hainuae haiginuwi mi siir paeya niuyaeiya warar. Kara inkam miyik rani, siir iga siya niya sair uridin wi kara waisi hak rani. Niingaka.

¹² Mi Siya iikamim simiirin wi inkamin twonidim twonau haigiyim simiir hiriinan hidi mi ha nokwobrombropiyin, ini siir hiriinan ywowin. Mi iya iki twonid imiir nikwobrombrop digiyyim mi kasim pa kwuubrugiki. Mi twonid niingam pi simasima namwokaiyuwi. Mi kas imiirin pa nhisopkininaka mi simiirin pi paeya nhisopkin namginkii. Mi ta paeya wi niutingii rani. Niingaka. Saeya wi hiriyyar niuyokiyokikaeyami. Iriig.

*Jon siya baptais haiginugin Jisis siirin
(Mk 1:9-11; Lk 3:21-22)*

¹³ Mi taka iya Jisis siya nu Galili hir haiburgigin mi ina yitin ie Jordan tiriir. Jon siirim, siirin op siya baptais haiginuwim.

¹⁴ Mi Jon siya Jisis siir kwoin iir kisina haigigiyam tirkin mi siya ina boinin, Jisis, ambi kira baptais haiginuwi. Mi kira kariiram dimusi nitkin, ha? Kara inkam miyik rani.

¹⁵ Mi Jisis siya siir yai anakana hinina yowarkii boin, kiya, panao kira pi ta kara boina yaiya pi sair hiriinanar tir. Ini ywokiyin krima swoki

boinurwokaigiyin Adi Komii siir siyu miyikin siya boinkiyin siirar wakaeyokna diriraerar. Mi Jon siya siir yai aiiir asi wakaeyokna diriraerarkin.

¹⁶ Mi siirin ha baptais haiginugiyin mi siya ina iyig apnadamın op hirankar. Mi ninomora ina haiwaokiya omaka anonan siiram. Mi siya kigwin Adi Komii siir naeyuin inmabnan siinanaiiniyin mi ini siir yauni oniyin.

¹⁷ Mi yai kwira ninomor kou hir kauwok boinkiya, saeya hinina kauwok boinkika, tiriiginin yio kariirgi kariir yinisim ieya. Kariir kwoinin ini siirgi siiramar naingwo iskiyin. Iriig.

4

Setan siya Jisis siiram kinankiugin (Mk 1:12-13; Lk 4:1-13)

¹ Mi taka iya Jisis siya op baptaisa saiir mhoiyya siirin Adi Komii siir naeyu ieya yikunam maeyau nu siyin apa saiir hiriir Setan siya kinankiuwam.

² Mi iiyim mhirima siya mwowim nabeyim kamnwis mi niyim iripi hiriinan kamnwis. Mi siya naemin dimin bi naekin mi mhoiyya siya mhi komiyya ina yaowin.

³ Mi Setan siya kinankiuwan inkamin ha nitin Jisis siiram mi ina yaboiniyin mi kira Adi Komii siir yinisimkin niuwi mi kira ti siyam simiir boinki mi sima pi bret nwoki imbiyamın.

⁴ Mi Jisis siya siir yai aka hinina yowarki boinki, Yokwo Komii saeya hinina boinka, inkamin kwoinbudin omwai sibgu waiyayokiyokiiyin naesi bi haiigin. Ningaka. Inkamki sibgu haiiyin

kwoinbudin ya Adi Komii krimiir Wanin siir hiranki nita yai miyika sasarga.

⁵ Mi siya ha boin digiyin mhoiya Setan siya siirin om komii Jerusalem hiriir yikiunam mi siirin omaka Adi Komii siira saiir akou yami okmwın okwoki.

⁶ Mi siya ina boinkiyin siirin, kira Adi Komii siir yinisimki niuwi mipi waraur ankar tami iswit natkiigi. Mi kira pi naonam tani. Dimusi rani, Yokwo Komii saeya hiniina boinka, Adi Komii siya wi igao yai siir paekwosim imiir boinki kiriir haiwinam. Mi kiriir iga wi siya minki hainwin tani.

⁷ Mi Jisis siya siir yai akan hiniina swoki owarkii boinki, kara pi hiniina tir tani. Dimusi rani, Yokwo Komii saeya hiniina swoki boinkika, kira kiriir Biyan Inkam Komiiyin siiram whisarii kipi kinankiu siya kiriir Adi Komiiyin mi yaiya yaimwo karamaeya saiir kipi prii boin siya kariir whindiriraeram.

⁸ Siya ha boin digiyin mi Setan siya Jisis siirin kimidiniya mhu komii whirin siir mhu kiugi kua hiriir yikiunam. Mi siya siirin ina yiisimauyokiyokiyin nupai nupaiyin hinda tindanim ti nu iir nwowim simiirin mi dimin miyik miyik ikim siya ti digworaekwo imiir ha nisisimauu digiyin,

⁹ Mi siya ina boinkiyin mi kira pi ogmwo kariiram waisi huiwi mi kariir inig iir hainani mi ti digworaekwowim kira kigim kara wi kiriirarar hauuswoki kira kigiraowim.

¹⁰ Mi Jisis siya siir yai akan hiniina yowarkii boin, Setan, damki! Yokwo Komii saeya hiniina

boinka, Biyan Inkam Komiiyin siir inig iirara hainan iski, siya kiiir Adi Komiiyin mi kira siir mi aiirar donkwoinu kripkai.

¹¹ Mi siya ha boin digiyin, setan siya siirin ha haiburgigin mi ina yamin mi Adi Komii siir paekwosimim ha nitim, siirin kimidiniya sima yauni whinkinsiisni. Iriig.

*Jisis siir miya nu Galili hir mirii bwakainakin.
(Mk 1:14-15; Lk 4:14-15)*

¹² Mi mhoiia Jisis siya hiniina wakaewin sima Jon siirin omaka huuyokiyokaiya mi biyie miriia sair bidi hugripkikikaiyin. Dimusi rani, siya igao yai Inkam Komii Herot siir boinkin. Mi siya ti om iir haiburgik mi nu Galili hiriir yam.

¹³ Mi siya om Nasaret hir bi sibgu owipisuwikin mi siya om Nasaret siir haiburgikin mi siya kimidiniya om Kapaneam hir ini owou. Ti omin whi Galili whigbida waiyin, ti iikamim Sebyulan Naptalai sowiir isidin sima nwowa maeyau sair hir

¹⁴ Jisis siya ha nitin ta maeyau aiir mi ini diga ywokiya yai biya Biyan Inkam Komiiyin siya boinkiya profet Aisaiani mi siya boinkiya ya sair swoki boinurwokaigika. Ta yaiya siya winkiya saeya hiniinga,

¹⁵ mi nu Sebyulan mi nu Naptalai sowiir hiran siyiun whi komii Solwara namin mi ina yuguskiyin ie Jodan iegbid mirmiia mi nu Galili Juda iikam tani mi Juda iikam nhirim hir nwowim simiir hiriir yam.

¹⁶ Mi iikamim ti maeyau owiir nwowim nibwomambwonan mi tariinanin sima nokiya

dimin komii siir bidi haiyım mi ti hıran iikamım
dimin biyie tirım ini hapi inkam wırrnan ywowım
mi tariinanın bienan simiir bidi yokiyakiyım.

17 Mi taka iya Jisis siya nu Galili hir nwowın
siya yaiya saiir boınmımauu bwakainakın. Siya
hınına boın, kimiir dimin biyie biyieyım simiirın
ti haiyoprimdiyıumiigi. Dimusi rani, iya Adi
Komii siya siir digworaekwo whiekakım simiir
kigirkakana ini kingiin nwowa. Iriig.

*Anasu mi miriyyım kam nwiyyım Jisis siya
nikiunakım*

(Mk 1:16-20; Lk 5:1-11)

18 Mi iya Jisis siya Galili whıgbid whıgbida
hiriir nouapamın mi siya iwinyaowo anasu mi
miriyo sowiir yao youap kigam Saimon mi siir
inıg whırın wı Pita dapi mi siir nomousım ieya
Endru, yo sowa yaowın haımna nitmaigo whıi hir.
Mi ta anasu haii miya ya sowiir yao umır miiga.

19 Mi Jisis siya sowiir yao boınki, biya kowa
anasu mi miriiko mi tariinanın kowa kanakar wıt
mi kowiirın wı kara nısiimauuwi siyıuın iikamım
sim mhiı kwoınım sim nınkpıt haigiyım mi sim
nanmaiwarkainaeyın.

20 Mi biri kimimınkikın, sowiir haımnan ini hirar
kwomaimiigiyyın mi sowa ini siir mhoiıya yamwo.

21 Mi siya ha swoki kwapnamın mi ini iwinyao
nwıswowı sowiirar swoki kwakıgo, Jems Jon
sowiirar, Sebedini yınisım nwıswowı. Yo sowa
i hirar nidwokaiı sowiir adın Sebedi saıkar.
Yım simaniyyın simiirni haımna iir mi kisısok
dirıraerari. Mi sowiirın kimidiniya Jisis siya
yikiuna.

²² Mi sowa bi kimiminkiko, sowiir adin siirin ini i hirar kwaewisrimiigigo mi sowa ini Jisis siir mhoiiyar yamwo. Iriig.

Jisis siya iikamim makakim simiir haiswoniskiugin

(Lk 6:17-19)

²³ Jisis siya nu Galili siirar yapyoki irkak. Mi siya iikam imiirin Juda simiir maeyauwa yaimin dimin nidwokai wakaeiyim simiir hir yomwimwarkaiyu mi siya yai win kirie kibiya saiirin iya Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana saiir warar mi boinmimauu. Mi siya iikamim mapai mapaigi niyim simiirin warar mi haiswonimniskiyam.

²⁴ Mi siir yaiya ina yinyokiigiya nu Siria siirar. Mi sima simiir iikamim mapai mapaigi niyim mi yu bibiyeki nii whwonkaiyim mi iikamim whaowa piugi nwo ikim mi iikamim iga inim ninsimsiriunakaeyamim siya simiir yinimniskiswo.

²⁵ Mi iikam whie komiia nu Galiliyankin nitim mi omisisim nhirim maeyau Dekapolis hiranim simiir hiranki nit ikim mi om komii Jerusalemanki nit ikim mi om nhirim nu Judianki nit ikim mi ie Jodan siir kingiin hindanki mi it ikim sima ini siir mhoiiyar yamim. Iriig.

5

Jisis siya mhu kiu hir boinmimauugin iikamim margimargakakim simiir.

¹ Mi Jisis siya iikam whie komii simiir kigin siir mhoiia namim mi siya kimidiniya mhu whirin

siir hiriir iiyam. Mi siya hir ha nini ii idwo iuwɪn mi kamɪm siir kigna miriɪyɪm ina yitɪn siirɪm saika nidwowɪm.

² Sima hirar nidwowɪm mi Jisis siya simiirɪn hinina yowɪmwarkaiyu. Iriig.

Jisis siya inkamki maigimaigani siyuɪn siir boɪnkin.

(Lk 6:20-23)

³ Mi iikamɪm ha naingwowɪm sima Adi Komii siirɪmɪn miigakɪm mi maigimaigara wadieyar nwowi. Dimusi rani, simiirɪn Adi Komii siyar kigriraowi.

⁴ Mi iikamɪm ninounɪnki kaeyamɪm mi wadie nwowɪm mi wi maigimaigara whisarii nwo rani, simiirɪn wi op Adi Komii siyar hauukwiyaehaiginiuwi.

⁵ Mi iikamɪm yai mɪn nɪnkisimsio boɪn karam nwowiyɪm mi simama naingwona karam nwowiyɪm, yɪm sima wadieya dwo mi ha maigimaigara. Dimusi rani, simiirɪn wi Adi Komii siyar hauuwi nuɪn.

⁶ Yɪpiki iikamkɪm mhiigi naoni hinin Adi Komii siir yai aɪir wakaeyoknamɪn wadieyar dwo. Sima ha sibgu maigimaigara. Dimusi rani, siya wi simiir whindiriraerari wi wadieyar nwowi mi wi siir mhoiyar nami.

⁷ Iikamɪm, iikam nɪrmisi naingwobumbuwiɪm sima wadieyar dwo mi ha maigimaigara. Dimusi rani, Adi Komii siya wi simiirsiyar mi inkɪn aingwobumbuwi.

⁸ Mi iikamɪm mhi kwoɪnɪm rirmiya nwowiyɪm sima wadieya dwo mi sima ha maigimaigara. Dimusi rani, sima wi Adi Komii saikar nwowi.

9 Mi kamim yai min ninii nansaowi siyiuin siir minwokmaiyim iripa nongwomamair aeyam sima wadieya dwo mi ha maingimairga. Dimusi rani, mhoiya Adi Komii siya wa boini, sima kariir yinisimkim.

10 Mi iikamim Adi Komii siir yaiya saiir wakaeyoknam hik saiirsi haii sima wadieya timi o mi ha maingimairga. Whisarii rani, iya Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana, ya simiir wararga.

11 Mi sima kimiirin ha kigii, kima ini kariir siyiu iir napim mi ini kimiir tioim mi ini yai bibiyie kimiir kinaop itkaigaiyiuim mi kimiirin wi sima niksisaei. Mi kima wadieya sibgu idwowi mi wa maingimairgaei.

12 Mi biya sima profet inkamim simiirin hiriinanar mi tionanaekim. Kima iripar dingwomamair ae. Dimusi rani, mhoiya ti digworaekwo miyik miyikim ninomor kou hir nwokwokinim yim kimiirgin. Iriig.

Iikamim naingwo tibmiyim yim ini wa mi pae niuyanan ywowim

(Mk 9:50; Lk 14:34-35)

13 Wim kima iikamim simiir whwonkam idan ini wa nan ywowim iikamim simiir whinkinsiisim. Mi wa siir hiya saeya digiyyim mi wi panina swoki tiri siir hiya saiir swoki haiyim? Niingaka. Tiki hiniin wain yo mi karamaekin. Mi sima siirin pi hindara kabitkaigi iski mi iga wi siirar ninkin okwowi.

14 Wim kima ini nu tiran pae niuyanan ywowim. Mi kima siyiu miyik napiyin iikamim simiir nisiimauwi kima om komiyyin mhu kugikiu

nwowyin siir hiriinan ywowim yio bi swoki kimirkaiigin. Nningaka. Iikamim arugi aruwanim sima wa kigi.

¹⁵ Inkamin yuukid hangimuwiiyin, siya siirin twoni bi higrinu haiginikin. Nningaka. Siya siirin pi romiyasni ninanki mi iikamim ta omaka aiir nwowim, simiirin pi siyar niuya irkaki.

¹⁶ Mi iriipi hiriinan kimiir siyiuin iikamim simiir whwonkam idan paenan timi iuya irkak. Mi sima siyiu miyikin kima tiriyin siir kigii mi sima wi kimiir Adi Komiiyin ninomor kouanin wi siir inig iir nwoki hainan prapasim. Iriig.

Adi Komii siir siyiu komiiyin siir yaiga

¹⁷ Kima ha kipi naingwo kara Moses siir siyiu komiiyin mi profet kamim sim yai ikim, simiir kundiymdiyuwam nitkin. Nningaka. Kara simiir kundiyuwam bi nitkin. Kara idwo simiir swoki inkin boinourwokaiyam nitkin.

¹⁸ Kara kimiirin yaimwowar boini, ti siyiu komiiyin Moses siirin mi profet simiir yaisisimim mi sowiir diminsisimim humamakiuwim mi kiyiprimpriniuwim wi wara dig rani. Nningaka. Ninomor nu sowa wa digii mi ti Moses siir siyiu komiiyin siir siyupai siyupaiyim mi siir yaipai yaipaiyim, yim wa nimbini.

¹⁹ Mi inkam nwirki Moses siir siyiu komii siir diminsim whir ninikripi mi profet kamim simiir ikim mi siya iikam imiirin hiriinan siyiu iirar swoki owomwarkaiyuwi mi ti hiriinan inkamin siya wi inigak nwo rani. Nningaka. Iiya Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana sairin. Mi inkamin Moses siir siyiu

komii siir siyũmwoki siyũmwowin mi profet kam ikim sowiir sibgu api mi iikam imiirin hiriinanar swoki owomwarkaiyuwi mi siya wi inig komiigaka nwowi iya Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana.

²⁰ Mi hiriinankinuwi kara kimiirin yaimwovar boinkii mi kimiir siyu miyikin ti kamim siyu komii ninokninkiniyim mi Farisi simiir siyu iirin haibur karamae nwowi, iya Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana saiirin kima wi wara nwo rani. Iriig.

Kwoin haughauga whiyeni siyugin

²¹ Kima bidi wakaeyim Adi Komii siir yayim, biya Moses siya win boingikim, saeya hinina boinka, kira inkam kipi nisomao mi inkam nwirin inkam nwirni nisomaowi mi siya wi yaigak nwowi.

²² Mi kara yai kwira pi saiir warar ninkin boinki mi inkamin siir nomiyauin io siir nwowi mi ti inkamin wi yaigak nwowi mi inkamin nwirin siir nomiyau iir nigbumbuwi mi ti inkamin siya wi yaigak nwowi kaunselmi biyan kamim simakain. Mi inkamin hinina boini kira hab whaowaekin mi ti inkamin siirin sima wi paeya nikropki.

²³ Mi kira diminim Adi Komii krimiir Wanin siir prihauuanim siir hiya saiir kingiin nini haigingigi mi kira ha nangwowaerkaigi kiriir nomiyauin siya kinaka iokakinuwi, whisarii rani, diminin karar tirkin siirin siya kiriirin io asi nwokin.

²⁴ Mi kira diminim kira prihauuam tirim Adi Komii siir, yim siir hiya saiir kingiina tikini haigingig. Mi kira ha tiki am, kiriir nomiyauwin

io kinaka nwowin siiram yai saika nini kisisop boiniuwam. Mi kira saika nini kisisop boingigi, iripa nongwomamair aeyam mi kira wi haini swoki am mi kiriir diminim kira prihauuwam tirim Adi Komii siir mi siirin haini tini hauuu.

²⁵ Mi inkam nwirin kiriirin inkam komiiyin yai hidiyin yai saika boinam tiri, iya kowa siyu hirar niki apamiya saiirin mi kira kipi kimimin, saika yai ha kisisop boinsasaugi iripa nongwomamair aeyamin. Ni wi ti inkamin si pi boinmauugiyuwisi inkamin yai hidiyin si mi yo wi polismi in hauugi, sima nini hugripkikikaigikim maeyauwa huyokiyokaiya mi biye mriiya saiir.

²⁶ Kara kiriirin yaimwovar boini mi kira ta kiriir hik saiir umir iir sainsisau karamae nwowi mi ni kira omaka huyokiyokaiya mi biye mriiya saiir hiranki wi aisiima niki haiburgig rani. Niingaka. Iriig.

Nonkwonani siyuin siir tirbuwi ikin

²⁷ Kima bidiya iki wakaeyim yayim biya Adi Komii siya boinkiyim Mosesni siyuim sim, siya hinina boinkikin, kira nonkwonani siyuin siir kipi tirbu.

²⁸ Mi kara kimiirin pi yai kwira saiir warar ninkan boinki. Inkamin siya nhwo ara kigikiigi wig iramin mi tiki hiriinan inkamin siir kwoinin yo nonkwonani siyuin siir bidi tirbuin.

²⁹ Mi kiriir inigan nhwonain kiriirin siya nipiyaokinami siyu biye tiram mi kira siirin habitkiigi. Yo miyik rani, kiriir piu ha miya saeya mi kiguguwi mi iripi hiriinan yo miyiki miyik rani, kiriir piu irkaka saiirin paeya nitkaigi.

30 Mi kiriir #na #niga kiriirin saeya kiyapiyaok#inami siy#u biy#e t#ram mi saiirin kaigr#p #tkaigi. Y#o miy#k rani, kiriir p#u haimiya saeya mi k#guguwi, #riip# hiriinan miy#ki miy#k rani, kiriir p#u #rkaka saiirin paeya nitkaigi. Iriig.

Wigkam sopni siy#ug#n

(Mt 19:9; Mk 10:11-12; Lk 16:18)

31 Biya Moses siya h#n#na w#n bo#nkik#n mi inkam nw#r#n siya siir wig aiir sopkiyam naingwowi mi siya saiir sopkiyam#n yokwo w#tis#m kw#ra w#n hauugi.

32 Mi kara yai kw#ra kimiir#n p# warar n#nk#n bo#nkii, inkam#n siir wiga aiir sopkii mi siir wig saeya h#i bi nanaem#m#nka. T# inkam#n siya tirbugik#n ta wig aiir#n #iya saeya kam nw#r nini onkwon#uwa mi saeya h#i asi nanaeka. T# mho#iyan kam#n saeya swok#ni ow#uw#n siya #riip# hiriinan sowawaiy#n h#i asi nanaeko, t# hiriinan siy#u#n y#o biyan kam #eyar tirbugik#n. Iriig.

Adi Komii siya n#mbini siy#ug#n

33 Mi yai nh#r#m biya brougae Moses siya winim yokwoni Adi Komii siir hirank#n, siya h#n#na bo#nkik#n, #iya kira Adi Komii siir in#g#n siir nikopais#siri mi kira kipi nikopaisasae.

34 Mi kara yai kw#ra kimiir#n p# warar n#nk#n bo#nkii, k#ma dim#n nh#r#m n#mbinam tir#iy#m mi mho#iya kipi swoki #kopais#s#r. N#ngaka. Mi k#ma ninomor saiir#n wh#sarii kipi nikopwais#s#r. Wh#sarii rani, ninomora ya Adi Komii siir maeyauga.

35 Mi k#ma dim#n wh#ram n#mbiniy#m nu #ir#n wh#sarii kipi nikopwais#s#r. Dimusi rani, nu#n

yio Adi Komii siir iga aiir nokwosiisika. Mi om komii Jerusalem in iriipi hariinan kipi mi tir. Dimusi rani, yio Inkam Komiiyin Adi Komii siya nu kigriraowiyin, yio siir om komiigin.

³⁶ Mi kira kiriir mwoin siir kipi dapboin ikopaisisir dimin whiram nimbiniyim. Nningaka. Dimusi rani, kira kiriir kana saiir kanmai whir tirim wi dig nwo rani, whisinin yhiuwinan nwowamin. Nningaka.

³⁷ Iya kima iikamim simiirin dimin mini, kima hinina boin, ihi kara wa tiri, iyie? Kara wi tir tani. Ti siyiu hininin yio wadiek in mi kira yaeya yai kwir swoki boini ya saeya Setan siir yaiga. Iriig.

Yamdiyamdi tirni siyug'in
(Lk 6:29-30)

³⁸ Kima bidi wakaeyim biya Adi Komii siir yayim Moses siya hinina win boinkim, inkam nwirki kiriir nhwo iir mantibugii mi ni kira siir nhwoin yamdiyar ti swoki hopripugi. Mi inkam nwirki kiriir bigmu iir ninouhai mi kira siir bigmiuw in wi yamdiyar ti swoki inouhai.

³⁹ Mi kara kimiirin yai kwira pi warar mi inkin boinkii, kima iikamim kimiir tumbuwiyim simiirin yamdi kipi swoki tirbu. Nningaka. Mi kimiir yaeka inkam nwirki tiokii mi kira yaeka yarmi kwira ha ti swoki inkipit okwoki, siya swoki inkin tiokiyam.

⁴⁰ Mi inkam nwirki kiriirin inkam komii yai hidiyin saika boini kiriir yuisa kou ana saiir haiyam mini mi kira siirin yuis prieya piu irkak aiirar nii irkakiya warar dinkin hauugi.

41 Mi inkam komii nwiŋki kiiŋir boŋni kingiin niimau siir digworaekwo imiir hainamim mi kira saika ha ti swoki hainis apnam arurig mi kira maigimairga dwonam.

42 Mi inkam nwiŋki kiiŋiram srii dimin whir siir hauuam mi kira siirin ha hauugi. Mi inkam nwiŋki kiiŋir waraurankin priihainami dimin whir mi siirin ha prii hauugi. Iriig.

*Siyiun sau omomin siiram naingwowi ieya
(Lk 6:27-28,33-36)*

43 Kima bidiyar iki wakaeyim yaiya biya kam nhirim sima boŋkiya saeya hinina boŋka, kima kimiir nomiiyauwim simiiram daingwo mi kima io kimiir sau omomim simiir dwo.

44 Mi kara yai kwira kimiirin pi warar ninkin boŋkii, kima kimiir sau omomin siirsi daingwobuna mi iikamim kimiir tɔrbumbu ninkin haiginuwiyim kima Adi Komii siiramim simiiram kwisboŋki simiir whinkinsiis haiginuwam.

45 Mi kima ti hiriinan siyiun siir tiri mi kima wi kimiir Adi Komiiyin ninomor kouanin wi siir yinisim nwowi. Mi siya biyeyin wi siir tiki, iikam biye biyeyim mi iikam wadie wadie ikim simiir koua niuyaim. Mi siya nao pa mi tiki, iikam biye biyeyim mi iikam miyik miyik ikim simiiramim. Mi hiriinanin kima iikam whiekakim simiirim daingwokwonanaei.

46 Mi kima iikam kimiiram naingwowyim simiiramar timi naingwo. Mi kima wi piki hinin diminin siir haii? Niŋgaka. Adi Komii siya kimiirin wi dimin whir hauu rani, yo ti hiriinanin dimin komii rani. Mi kam biyeyim omom omomi umir haiiyim yim iriipi hiriinanar mi tirikim

kamim simiiram naingwowyim. Ti hiriinan diminin yio dimin komii rani.

⁴⁷ Mi kima kimiir nomiiyauwim simiiraramar hiniina boini, akamie mi kima wi dimu dimin haii? Adi Komii siya wi dimin whir swoki hauu rani. Nningaka. Yio ti hiriinanin yio dimin komii rani. Iikamim naingwo tibmii karamaeyim sima hiriyyar mi tirikim, yio dimin komii rani.

⁴⁸ Kima sibgu dwowipisu iikamim simiir whwonkam idan, kimiir Adi Komiiyin ninomor kou hiranin siya sibgu owipisuwiya sair hiriinan. Iriig.

6

Iikam Paeprikabim simiir whindiriraerar haiginiuwi siyiu ikin

¹ Kima sibgu mintarao, kima ha kipi naingwo kimiir inig imiir hainanim mi kima mi miiyik miiyikim Adi Komii siirim, iikamim simiir whwonkam ida nisisiimauim sima nwoki kigim. Nningaka. Mi kima hiriinan tiri mi kima wi kimiir Adi Komiiyin ninomor kouanin, wi siir digworaekwowim simiir hai rani. Nningaka.

² Mi hiriinanki niuwi kira iikam paeprikabim umir digworaekwo simiir hauuwi, kira kamim kid masiyim bi simiir kipi nikropki kimiir bi namkwokinamin, ti kamim niksisaeyim simiir hiriinan mi iya sima dimininim paeprikab iikamim simiir hauuwyim iki siyiuim sim sima hiriinan minam tiri iikamim sima nwoki hainanim simiir inig imiir. Kara kimiirin yaimwovar boinki simiir dimininim, yim sima bidi haigiyim mi Mhoiyya Adi Komii siya simiirin wi dimin whir swoki hauu rani.

³ Mi kira iikam paeprikabim simiir whinkinsiis haiginuwi mi kima digworaekwowim wi iikam nhirim simiir whwonkam ida kipi hauu o iikam nhirim simiir kipi boinmauu.

⁴ Kira hindara haigiprakai hauu mi mhoyiya kiriir Adi Komiiyin siya kigi kira siyiu miyik tirin mi siya wi dimin miyik miyik imiirar mi hauugi miyia kira miriia sairsiyin. Iriig.

*Nhwo kwisboini siyugin
(Lk 11:2-4)*

⁵ Mi iya kima nhwo kwisboiniyim, kira iki kamim niksisaeyim simiir hiriinan kipi tir, yim simiir kwoinim minaramar naingwowikim nhwo iki omakaim yaimin dimin nidwokai wakaeiyim mi iki siyiu komiiyim sim siyiumig siyiumigim sim kwisboinamim iki iikam simiir whwonkam ida mi sima simiir inig nwoki hainanim. Kara kimiirin yaimwowar boinkii. Yim simiir diminim bidiyar haiyim biyar. Mi Mhoyiya Adi Komii siya simiirin wi dimin whir hauu rani.

⁶ Mi kima nhwo kwisboinam mini kimiir Adi Komii iirim, kira kiriir yapa maeyau krakra damwowu, pi inkamki kig karamae kimiir ywo mi mhoyiya kimiir Adi Komiiyin inkamki kigmimin karamae nwowin mi ta maeyau krakra aiirin wi siya siyar kigi. Mi siya kiriirin wi siyiu miyik iirar nisiimauwi.

⁷ Mi iya kira nhwo kwisboiniyim mi yai nhirim kiriir kwoinaigar kipi naingwo kiyaiyokiyokiyam, iikam biyeyim naingwo tibmii karamaeyim simiir hiriinan. Nngaka. Sima hinana naingwokim tiki yai prie prieiyim

sima kwisboiniyim mi simiir uruwai siyaowaiyim simiirin pa wakaei.

⁸ Kima simiir siyiu iir kipi nap. Whisarii rani mi iya kima siiram niki sraboin karamaeyar niki owiyim mi kimiir Adi Komiiyin siya bidiyar yonkwokikaiwinin, diminin kima hainguguin siirin.

⁹ Iya kima nhwo kwisboiniyim kima hinina kwisboin,

krimiir Adi Komiiyin ninomor kouanin: krima kiriiram kwis boini kiriir inigin siirin dimin whirki bi kibukin.

¹⁰ Iya kira digworaekwo whiekakim simiir kigirkakan aeya witsisau, mi krima nu tirin, wari ninomor kouanim Adi Komii siir paekwosimim sima mi wakaeyokna diriraerariyim simiir hiriinan mi wakaeyokna diriraeraram tiri.

¹¹ Kira panaowin krimiirin naeyim pi taka iya saiir naeyiriyi whaugi.

¹² Kira krimiir dimin biyie biyieyim simiir haiyoprimdiyumiigi, iikamim krimiir tirbuim krima haiyoprimdiyumiigiyim simiir hiriinan.

¹³ Mi kira dimin biyieyim krimiirim kipi kigninkinki krimiir kinankuwam mi kira krimiirin yiu biyiemii biyan inkam komiiyin siirsi ti haiyapyok haiginu!

¹⁴ Wakae mi kima iikamim dimin biyie kimiir tirbumbu haiginuwim, simiir dimin biyie imiir haiyoprimdiyumiigi mi kimiir Adi Komiiyin ninomor kouanin, krimiirin wi hiriayar mi tiri.

¹⁵ Mi kima iikam nhirmi dimin biyieyim simiir haiyoprimdiyumiigi karamae nwowi mi kimiir Adi Komiiyin ninomor kouanin, krimiirin wi

həriiyar mi tiri. İriig.

Nae haiyani siyu iki.

¹⁶ Mi İiya kima nae min haiyaeiyim mi Adi Komii siirim kwisboiniyim, kimiir whwonkamim iki kamim nıksisaeiyim sim nınkikiyim, hiriinan kipi nınkiki. Simiir whwonkamim minam nınkiki iki ikam nıirim sima nwoki boinim, yim nae haiyaeikim mi simiir inig nwoki hainanim. Kara kimiirin yaimwovar boinkii, yim sima simiir digworaekwowim bidi haiyim.

¹⁷ Mi İiya kira nae min haiyaei mi kiriir whwonkamın sibgu whausok tatao mi kana ha timi sibgu hopsın.

¹⁸ Mi sima kiriirin wa ninoknıknın tani kira mhiigi naowi. Nıngaka. Kiriir Adi Komiiyin inkamki kig karamae nwowiyın, kiriirin wi sasar ninoknıknini. Ti digworaekwowim kira nımprio dirıraerarım. Mi mhoıya siya wi siyu miıyık İıırar tiri kiriirin wa hauu kiıyıuwi. İriig.

*Siyu digworaekwo miıyık hangiriyu haigini İkin
Adi Komii siir hir
(Lk 12:33-34)*

¹⁹ Digworaekwo miıyık miıyıkim kiramair kipi hangiriyu haigina ti nu İıırin. Yo tiki nuın kıkom tapın aii minim wi sima tırbumbugiyami. Mi kamim hiı tauaeiyim pi omaka aıırar nıınikirimtıo nınopkainami ti digworaekwowim simiir haiyam.

²⁰ Mi kima nu tirin miı miıyık miıyıkim ninomor kou hirın wi Adi Komii siyar hauuwi yo kıkom tapın aii mınki bi tırbuwikim mi hiıyan kamim wi nıınikirimtıo nınopkainam tani digworaekwo tauaehaiyamın. Nıngaka.

21 Mi maeyauwa kiriir dimin miyik miyikim sima nwowin mi kiriir kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyin wi ti om iirar mini owouwi. Mi kira nuan diminim simiiram kipi naingwokwonanae. Kira Adi Komii siir dimin imiiraram daingwo iski. Iriig.

Kwoin niuyani paeka
(Lk 11:34-36)

22 Nhwowin yo piu saiir niuya haiginuwikin. Mi kiriir nhwowin wadiyar niki owi mi kiriir nhwowin digworaekwo whiekakim simiirin ina kigomok irkakin nhwowin yo piu irkaka saiirar niuya irkakikin, kwoinin yo nhwonakin mi kira sibgu aingwowi mi kira wadiyar nwowi.

23 Mi kiriir nhwowin siya biye nwowi mi ni wi hindara natisir whaowae iuwi. Mi kiriir kwoinin dimin biyeyam naingwowi mi siya wi niibwomambwo komiiyar namwowiwi mi ti diminim kiriir waraur nwowim yim miyiki miyiki mi iuwi. Iriig.

Kwoin whisairni siyugin
(Lk 16:13; 12:22-31)

24 Mi inkamin biyan inkam nwiswo sowiir mi miyik kwiso sowiirar sibgu mirii swowi mi siya wi kwira saiir sibgu mirii mi kwira wi digumii haigingiki mi ta ii aiirarin siya umir mi aiiramar naingwo tibmii iski mi siya Adi Komii siir mi miyiki saiirin wi panina sibgu mirii, ha? Ningaka. Iriig.

25 Mi kara kimiir asi boinki mi kima kimiir kwoinbudin siirsi kipi naingwoyimiyok boin mi ha kipi boin, krima wi dimu dimin naei? Mi wi

dimu dimin kwiyaiei? Mi kima kimiir piu aiirsi kipi naingwoyimi yok boin, krīma wī dimu dimin mī haigiprakai. Mi tari kiriir kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyin, ini nae siir haiburin mī kiriir piua ini yuis sair haibura. Adi Komii siya tirikikin kiriir piu kwoinbudin mī kira siirar wakaeyokna iski mī tī diminim kira whaowaeyim wī siyar hauuwi.

²⁶ Kima ipiyin imiir kigninokninkinki, yim sima nae min bi ninkikin aeikim mī naeyim omakanau bi mī mirii haigiikim. Niingaka. Mi kimiir Adi komiiyin ninomor kou hir nwowin, simiirin nae siyar hauu aeyiski. Mi wim kima ini ipiyin simiir haiburim mī siya kimiirin wa sibgu kigriraowi.

²⁷ Mi kimiir nwrki ha naingwowi, siya biawi nhirim wī omwaiyar swoki hainis waiyayokiyoki, aniya? Niingaki niingakinga.

²⁸ Mi kima yuis digworaekwowam dimusi naingwokwonanaei? Kima kipim numir nwowiyim simiir kig, yim sima panin panina nimbiamyami. Yim sima minan mirii rani. Niingaka. Mi yim sima yuis min bi nonkwokwowikim. Niingaka.

²⁹ Mi kara kimiirin yaimwowar boinki, biya inkam komii Solomon siya piuaiyim siir piuaipai piuaipaiyim, ta kipa sair hiriinan piuai miyik bi nwoka. Niingaka.

³⁰ Ta kowa saeya mī kip aka Adi Komii siyar sibgu tirki mīpi miyika nimbiamyami. Tapa ko kip sowa wadiyar nwowi mī waka sowa waigi mī wī paeya sima nitkaigii. Mi wim kima ini ko kip sowiir haiburo. Mi Adi Komii siya wī kimiirar mī sibgu kigriraowi. Mi kimiir naingwo tībmiiya Adi Komii

siirimin kirie nwo karamae dimusi nwowi, ha?

³¹ Mi hiriinanki niuwi kima hinina kipi naingwoyimiyok boin, krma wi dimu dimin naei mi wi dimu mi haigiprakai sasaei piua kima hiriinan kipi naingwo. Niingaka.

³² Yio tiki hiriinan digworaekwowim simiiram in iki iikamim naingwo tibmii karamae nwowiyim, sim ninaingwoyimiyok boinikim. Mi kima simiir hiriinan kipi naingwoyimiyok. Mi kimiir Adi Komiiyin ninomor kou hir nwowin, siya ina ninokninkinin ti digworaekwowim kima hainguguwim simiirin.

³³ Kimiir biyan kwoinin ta iya Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana mi siir siyu miyik ieya minan siiram ti mirii. Mi mhoiya siya ti digworaekwo nhirim wi kimiirarar swoki inkin hauu mimirki.

³⁴ Mi hiriinanki niuwi kima digworaekwowim waka nimbiamanim simiirsi kipi naingwoyimiyok. Mi igwir igwirin dimin hikak hikakim ha nimbiamikim. Mi tapan dimin hikak hikakim nimbiamiyim simiirarar hai, wakanim simiir wara kipi ninkin hai. Ta iya sair digworaekwowim yim simiiraramar timi naingwo. Iriig.

7

Inkam nwirni kipi hid

(Lk 6:37-38,41-42)

¹ Kima inkam nwirni kipi hid wim wi Adi Komii siya mi hidisi.

² Mi ta hiriinan yaiya kima boin huriyuwa iikam nhirimi mi Adi Komii krimiir Wanin siya

kimiirin wi hiriinanar mi boin huriyiuwi. Mi kima iikam imiirin hiriga mi hauuwi mi Adi Komii siya kimiirin wi hiriinan iirar swoki iyopkiyiuwi.

³ Mi kira paeka sima kiriir nomiyauwin siir nhwo iir nwokaiya saiir dimusi kigi mi kira wara paemir komiyya kiriir nhwo iirar nwowa saiir bi naingwowarkainakin, aniya?

⁴ Mi kira kiriir nomiyauwin siirin hinin dimusi mi priiboini, nomiyau, kara wara paeka kiriir nhwo iir nwowa saiir haiyam tiri mi wara paemir komiyya kiriir nhwo iir kiikirinua ya dimuga, ha?

⁵ Kira niksisaeyaki waiwigin! Kira biyin wara paemir komiyya kiriir nhwo iir niripua saiir tiki inikiibwaeki. Mi mhoiyya kira wa nwoki kigomok inikrae haiyam kiriir nomiyauwin siir nhwo hir nwokaiya paeka sima saiirin.

⁶ Kima dimin miyik miyikim Adi Komii siirim dimin whirki kimbu karamaeyim inkam biyeyim wrananim simiir kipi hauugi. Dimusi rani, mhoiyya kimiirin wi simar swoki kwaeninyokna pii. Kimiir dimin miyik miyikim iikamim huananim simiir kipi hauu. Dimusi rani, sima ti dimin imiirim bi naingwokim mi ti diminim wi igani sima ninkin okwonami. Iriig.

*Inkamim nhwo kwisboinanaeyim simiir siyu
ikin*

(Lk 11:9-13)

⁷ Mi kima Adi Komii krimiir Wanin siiram kwisboini diminam mi siya wa hauuwi kimiirin. Mi kima diminam hansiri mi kima siirin wa kigi. Mi kima ano iir kaigakani mi Adi Komii siya wa haiwaokii.

⁸ Mi kara kimiirin yaimwower boini, inkamin Adi Komii siiram kwisboiniyin sama pi dimina mi haii. Mi inkamin iki diminam mi hansiiriyin yio siya siirin wa hauuwi mi inkamin ano kaigakanii mi Adi Komii siya siiram in wa haiwaokii.

⁹ Mi kimiir inkam nwinin siir yinisimin siya siir ad iiram in nipuam boini mi adin siirin wi siya hauugi, aniya? Ningaka.

¹⁰ Mi yinisimin ad iiram in anasuum boini siir hauuam mi adin siirin wi mipug biye siir hauugi, aniya? Ningaka. Siya wi hiriinan tir tani.

¹¹ Mi kima ti ikam bibiyeyim, hai min tauaeiyim sama simiir yinisimim simiirin dimin miyik miyik imiirar mi hauuwikim. Kimiir Adi Komiiyin ninomor kou hir nwinin siya ini nuan ad imiir haiburin, siya dimin biyekak rani, yio siya wi hiriinan digworaekwo miyik miyik imiirar mi sibgu hauuwi ikamin siiram sri.

¹² Kara kimiirin yaimwower boini, ti yayim simiir yaimwokiayimwowa biya Moses mi profet kamim sama winkiyim yokwoni sama. Siyu miyik diriraerar ikam nhirim simiirin kira naingwowyim sama diriraeraram kiriir saiir hiriinan. Iriig.

Ano kopsim mi ano komii
(Lk 13:24)

¹³ Kima ano sapisapin siirgi siirar dapninopkainam. Dimusi rani, anwin maeyauwa paekaka saiir hiriir namiyin, yio prasae rani, bwaeya komiigin. Mi siyiuin siir namiyin bimbuiwi rani mi ikam whiekakim wi siirar nami.

14 Mi anowin kwoinbudin omwai waiya yokiyokiyin siir hiriir namiyin yio kabigikabi rani. Mi iikamim ti siyiuin siiram namiyim miinan miriinanamikim. Mi siirin nwinwira iriraki hansiryiskali. Iriig.

*Kima profet niksisaeyim simiirsi mintarao
(Lk 6:43-44)*

15 Kima profet niksisaeyim simiirsi mintarao yim sima kimaka wi yai iyop nini onii. Mi wim kima wa naingwowi sima inkam miyikim yainwovar boinikim. Ningaka. Mi simiir kwoinim yim miyiki miyiki mi iuwi, ini wranan ywowin, kimiir niksisaeyam mi sima kimiir naingwo tibiir aair warar mi tirbuwi.

16 Kima bidiya yinokninkinim simiir siyiuin sima tiriyin. Mi ti pae sinin siya wi tab bud rani mi niowin iriipi hiriinan siya wi am mi bud rani. Ningaka.

17 Mi hirii hiriinankina pae miyik miyikim yimbi paenid miyik miyik imiirar mi budi mi pae bibiyeyim yimbi paenid biye biye imiirar mi budi.

18 Pae miyikin siya paenid biye bi budigin. Ningaka. Mi pae biyeyin yio paenid miyik bi swoki budigin. Ningaka.

19 Mi paeyim nae miyik bud karamae nwowiyim yim wi paeya sima niyitkaigaigii.

20 Mi kima wa ninokninkini profet niksisaeyim simiir siyiuin sima tiriyin.

*Kara kariir bi ninokninkin
(Lk 13:25-27)*

21 Mi kima hinina daingwo iikam whiekakim sima kariirin hinina dapikuwi, kariir Biyan

Inkam Komii, sima Adi Komii siir yinisim tani. Nningaka. Sima wi nhirkimaka nami iya digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana ninomor koua hiriirin. Mi inkamin kariir Adi Komiiyin ninomor kou hir nwowin siir kwoin iirar sibgu api mi siya wi siir kigriraowi.

²² Mi taka ii komiia Adi Komii siya iikam whiekakim simiir hidi, wi kariirar dapboin wini, Biyan Inkam Komii, Biyan Inkam Komii, nim krɪma kiriir inig iir miriigim! Adi Komii siir yaiya iikam simiir. Mi iki uridyu biye biyeyim simiirin krɪma kiriir inig iirar haiswonimniskigim! Mi krɪma dimin kirie komii komiiyim kiriir inig iirin kasakasa bi tirkim!

²³ Mi taka ii aiirin kara simiirin wi hinina boinmauu wakaei, kara kimiir bi swoki inokninkin miminkin. Nningaka. Kima siyu bibiyie tiraki waiwigim, kima damki! Iriig.

Omaka isair miriini siyugin
(Lk 6:47-49)

²⁴ Mi inkamin kariir yai aiir wakaeyokna diriraerari, yio tiki hiriinan inkamin kwoin miyikakin, yio ini inkamin omaka siya idwo miriyyin ini siir hiriinan ywowin.

²⁵ Mi ta iya opud nao owie komiiyin ha nitin ta omaka aiir namitunii mi saeya bi nakainamka. Nningaka. Dimusi rani, ta omaka ini siya kirie kiriyim nu aowa nwokaiyim simakar yauni owuwim.

²⁶ Mi inkamin ta kariir yai aiir wakaeyokna karamae nwowiyin, yio ini ti inkamin omaka aowi maeyau miriyyin ini siir hiriinan ywowin.

27 Mi iya opud nao komiigi nitiyim mi owie komiiyin ha mi itin mi digworaekwo hiriinanin ta omaka aiir namituniyim mi saeya ina yakainama. Ihi, saeya ina yakai imik iuguskiya.

Jisis siir kirie komii aeya

28 Jisis siya ti diminin siirin ha boin digiyin mi iikam whie komiia ini hindara yanaakiyim ti yai hiriinanin siya boinmimauuwim simiirsiiyin.

29 Dimusi rani, siya simiirin kamim siyu komii ninokninkiniyim simiir hiriinan bi boinmimauugin. Nngaka. Siya simiirin inkamin inigakin siir hiriinan boinmimauugin. Iriig.

8

Jisis siya inkamin paowai minkim pisikomkopouwin siir haiswoniskiigin

(Mk 1:40-45; Lk 5:12-16)

1 Mi Jisis siya mhu hiranki nuniiniyim mi iikam whie komiia ini siir mhoiyar sidkaenamim.

2 Mi inkam nwirin paowai minki pisikomkopouwin ha nitin siiram mi siya ogmwo ini siir whwonkam idair ini akaihiuniyin. Mi siya ina boinin, Biyan Inkam Komii, kira kariirsi naingwobumbuwi mi kira kariirin pa haiswoniskiigi.

3 Jisis siir ina siir ha nonkwokiyin mi siya ina boinkiyin, kara ha naingwowi, kira wadiyar dwoki! Mi paowai minim siir pisikomkopouwin ha digiyim mi biri kimiminkikin siya ini wadiyar ywokiyin.

4 Mi Jisis siya siir boinki, kira sibgu wakae! Kira wi inkam nwirni kipi swoki boinmauumimin.

Niingaki, niingaka. Mi kira kiriir pua pris inkamim simiir tini isiimauuu. Mi kira wi naemin dinkin imiyyaeki, biya Moses siya boina saiir hiriinan. Mi ikkamim sima wa nwoki inokninkinim kiriir ma Adi Komii siya bidi digiya. Iriig.

*Jisis siya sauan kamim simiir biyan inkamin siir miyan inkam iir haiswoniskikin
(Lk 7:1-10)*

⁵ Mi mhoiyya Jisis siya om Kapaneam hiriir napn nopkainamin mi om komii Rom hiran kamim yaii niniiyim simiir biyan inkamin ha nitin mi siya siirin hinina yasriini,

⁶ Biyan Inkam Komii, kariir miyan inkamin siya makakin, ini omaka hinar whwonkaiyin. Mi siir iga in minim bidi yaowiguskiiyim mi siir pua kimpipisu prasae kin tani.

⁷ Mi Jisis siya siirin hinina boinki, siirin pi kara nini haiswo niskiiyuwi mi siya pi wadiyar nwokii.

⁸ Mi kamim yaii niniiyim simiir biyan inkam ieya boin, Biyan Inkam Komii, kara inkam paii rani mi kira kariir omaka pa nit rani. Kira hinda yayayar boinki mi kariir miyan inkamin pi wadiyar nwoki okiiyim.

⁹ Mi an kara iriipi hiriinan ini iki kam nhirim inigakim kariir kigriraowiiyim, ini simiir aowa mi owin. Mi karaki karar kigriraowiiyim, kamim yaii niniiyim simakisimaigim. Mi kara nwirni boinkii, kira dam! Mi siya pa mi ami. Mi kara nwirni, hinina mi boinkii, kira wit! Mi siya pa mi iti. Mi iki kariir miyan inkam iir boinkiiyim, kira ta mi aiir ti mirii mi siya pa diriraerarii. Kara bidi

yinokninkinin kira pi yaiyara boinki, kariir miyan inkamin pi wadeyar nwoki.

¹⁰ Mi Jisis siya ta yai aair wakaeyin mi siya ini hindarar yanaakiyin. Mi siya kimidina iikamim siir mhoiyar namim simiir boinki, kara kimiirin yaimwowar boinkii, kara iikamim Isrel mi iikam nhirim simiir hirin inkam nwirin ti inkamin siir naingwo tibmiiya saiir hiriinan naingwo tibmii inkam nwir bi kigin. Nningaki, nningaka.

¹¹ Kara kimiirin yamwowar boinkii, iikam ombud komiiyin biek nitiyin mi biek nikiiyami ikin, wi hiranki niti mi sima wi krimiir brougaeyim Ebrahim Aisak mi Jekop, wi simakar nini idwo aeyiwwi, maeyauwa Adi Komii siya iikamim mi digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana saiir.

¹² Mi yinie whiekakim nu Isrel hir niyoninkinim simiirin wi Adi Komii siya nhinikriopkii, maeyau imirima saiirim. Mi ta maeyauwa sima kauu prasae kin tani. Mi wi simiir big imiirar naegiyimkiyikaeyami.

¹³ Siya ha boin digiyin mi Jisis siya yaii nini kamim simiir biyan inkamin siir boinki, kira omaka dam! Kara ha naingwowi, ti digworaekwowim, wi ta kiriir naingwo tibmiiya wadie saeyar swoki imbiyami. Mi ta yaiya saiir mhoiyya biri kimiminkikin, ta ii aiararin, siir mai mrii inkamin ini wadeyar ywokiyan. Iriig.

*Jisis siya Pita siir nu aair haiswoniskikin
(Mk 1:29-34; Lk 4:38-41)*

¹⁴ Mi mhoiyya Jisis siya ha namin Pita siir omaka hiriir mi siyar kig, Pita siir nuua hai hirar whwonkaii. Ya ma piu huuwa kiniya saeya niiga.

15 Mi siya saiir ina aiirarar nini onkwokiyin mi ta ma piu huuwa kaniya saiir nwowa ina digiya. Mi saeya ha ninsiin idwowa, ini siir nae imiirar swoki kwinsiin diriraerara. Iriig.

16 Mi mhoiia naowaka sima, simiir iikamim uridyu biyekeniitkiiyim, ina yitim Jisis siiram. Mi siya iikamim uridyugiitkiiyim simiirin hinda yayarar boinkiyin mi ti iikamim ini wadiyar ywokiyim. Mi siya iikamim maki niyim simiirin warar yinkin haiswonimniskigi.

17 Mi siya ha boin digiyin mi yai kwira biya Adi Komii siya boinkiya profet Aisaiani, saiir swoki boinourwokaigikin. Siya hinina boinkin, siya bidi haiyoprimdiyumiigiyim krimiir ma biye biyeyim mi krima miyik asi nwowi. Iriig.

*Siyyuun Jisis siir mhoiia nami ikin
(Lk 9:57-62)*

18 Jisis siya iikam whie komiia simiir kigin, siir nakaeyokainiyim mi siya kamim siir kigna mriiyim simiir boinki, nimbini hinda whigbid mirmiia ninidnaidami.

19 Mi inkam nwirin siyyu komii ninokninkiniyin ha nitin mi kimidina siya yaboini siirin, hae! Ti nowomwarkaiyuan inkamin kara iki omom omomim kira namim tiriyim kara kinaka warar kainanaowamar tiri.

20 Mi Jisis siya siir boinki, ini wakaeyin, ni-imauan wra biyeyim, yim nu tirin nokakargim. Mi ipiyinim iripi hiriinan, omakakak. Mi Yaowae Adin nimomor kouanki nitin, yio piu kiksiisan maeyau karamaeyairgin. Nningaki, nningaka.

21 Mi siir kigna m̄rii inkam nw̄r̄n siya boin, Biyan Inkam Komii, kara biȳn kariir ad iir nini haingikaigiki. Mi kara pi kiriir mhoīya n̄ti.

22 Jisis siya ina yowarkii boin̄n. Niingaka. Kira kanaka tariinanar kw̄t! Wari inkam w̄r̄n, yo inkamim naingwo t̄bm̄ii karamaeȳm inkam w̄r̄nan̄im ȳm sima, simar ti swoki haingikai. Iriig.

*Opud komīya Jisis siya bōnkiya ina digiya
(Mk 4:35-41; Lk 8:22-25)*

23 Jisis siya ha boin digiȳn mi siya i aiir nani kw̄riiȳn mi siir kigna m̄riiȳm kam̄m, ȳm ini warar mani kw̄riiȳm.

24 Mi sima ina ȳnidn̄aidam̄m yarm̄īya mi opud whoimw̄ni rani, wh̄i hir hugnatmair̄ba. Mi hin̄na pariiparīi i aiir nisw̄t̄natkaiȳm. Mi siya ini inau hirar whwonkai taow̄n.

25 Mi kam̄m siir kigna m̄riiȳm, ha nam̄m, ina yami in̄dguw̄m siir. Mi sima boin, Biyan Inkam Komii, kira k̄rimīrsi daingwoȳmyok mi k̄rimīr wh̄ndir̄raerarki, k̄rima pa nokwomwain̄inami.

26 Mi siya simīr̄n hin̄na yowarkii bōnki, kima dimusi n̄ididi, ha? Wari k̄mīr̄ naingwo t̄bm̄īya saeya komīgi mi īuwi! Mi siya ha bōndigiȳn ina ȳnsīn idwokaigiȳn mi kim̄idina io opud hin̄n sowiir ywoki. Mi biri kim̄im̄nkika opuda ina ȳnkisanakiya mi opa ini mokmokwaiya ywom-aim̄īgiya.

27 Mi siya h̄rīnan t̄rkiȳn sima ini hindara yanaakiȳm. Mi ini sima simar yombōn ambōnkiȳm, siya ti inkam̄n dimu naeik̄isae. Opud hin̄no ini siir yaiyar mi wakaeyoknakiyo, ha? Iriig.

Jisis siya haiswoniskigigo inkam nwisso uridyũgi nitkiyo

(Mk 5:1-20; Lk 8:26-39)

²⁸ Mi Jisis siya whigbid mirmii kwira saiir hiriir ha nimbiamin, Gadarani nu siir mi inkam nwisso uridyũ biyieki nitkiyo ina yitwo siiram. Mi ti inkam nwisso sowa maeyauwa inkam haingikaiya saiir hiranki nitko. Mi inkam nwisso, sowa uridyũ biyienan bidi ywokiyo. Mi iikamim ti siyũ iir paninsi yapsi, sowa tiowisi sima hiriinansi nididgim.

²⁹ Mi sowa ina kauwok boinamnankiyo, ti Yaowae Adin ninomor kouanki nitin, kira krimiirin dimu dimin tiram nitkin, ha? Mi iya digana ina niki owa kira maeyau biyieya saiir nikropkiyana krimiir tirbumbuamin.

³⁰ Mi ti hu isid komii whirin arurig hirar nokwo aekin.

³¹ Mi ti uridyũ isid komiyyin ha nhinkii kaugiyim mi ina boinkiyim Jisis siirin mi kira krimiir nhinikropkii mi kira krimiirin wari hu isid komiyyin siirim dikropki.

³² Mi Jisis siya simiirin ina boinkiyin, kima damki! Mi ti uridyũ biyeyim sowiir ha haiburgiko mi sima ina yamkiyim ti hu isid komii iiram. Mi ti hu isid komiyyin ha niwitamim, ini siiyeno whirin siirarar iwit iugugusamim. Mi sima ini mhuno whi kwira saiir kwiyae haingrimkriku aokaonamim.

³³ Mi kamim hu imiir waikaowiyim, sima ina yidamkiyim. Mi sima om komiyya hiriir ha niwit nimbimbiamim mi ina ini boinmimauuwim dimin sima kignaniyim simiirin. Sima diminin

inkam nwis0, uridyu biyek0 n0tkiiyo, sowiir nimbiamin, siir warar ini boinmimauuwu.

³⁴ Mi saiir mhoiia iikam whiekakim ti om komiiyin siir hiranim ina yitim Jisis siir kigam mi sima ina yididim. Mi ina nhinikriropkiyim siirin, nu maeyau kwira namim. Iriig.

9

Inkamın iga ın nınsımsıruuwin Jisis siya haiswonıskiigin

(Mk 2:1-12; Lk 5:17-26)

¹ Mi Jisis siya igopsim ira saiir nani kwiriyyin mi ina swoki iyikidamin whigbid mirmiiya hiriir. Mi siya ini siir omki om iirar swoki amin.

² Mi sima simiir inkam nwirin kuminki naoninsimsiruwin ina hainaniyin, Jisis siiram. Mi siya ini hai ailar whinaniyin. Mi siya simiirin hiriinan kigiyyin, sima siiram naingwo tibmii, siya siir haiswoniskiiyim mi siya ti inkamin kuminkin naoninsimsiruwin siir boinki. Nomiiyau, kiriir kwoin kirie ti oki. Kiriir dimin biyeyim kara bidi haiyoprimdiyumiigiyim.

³ Mi mhoiia kamim siyu komii ninokninkiniyim sima simar yimboin amboin. Mi tari ti inkamin siya nigbumbuwi. Mi siir igosop aiir nokwokairinam mini.

⁴ Mi Jisis siya simiir kwoin iir bidi yinokninkiniyyin mi siya ina boinkiyin, kima warı kwoin biye hininın kimiir kwoin au dimusi nwokaii, ha?

⁵ Paki hinin yai aki kariir kirie komiia saiir nısiımauua? Kara ha boini, kiriir dimin biyeyim kara bidi haiyoprimdiyumiigiyim, aniya? Mi

kara ha boini kira ha dinsiin apririrki, saeya, aniya?

⁶ Ta saeyar niisiimauuga mi ankara ha naingwowi kima dinokninkin. Kara Yaowae Adin ninomor kouankin nitin siya ti nu iirin inig kirie kakargin mi siya wi digar mi owi dimin biye biyeyim simiir mi haiyoprindiyumiiyim. Mi siya ti inkamin iga in ninsimsiriuwin siir asi boinkikin. Kira dinsiingi mipi kirir hi aiarar dinsiin hainam mipa damigusam kirir omaka hriiyar.

⁷ Mi siya ha ninsiingiyin mi ini siir omakar yamigusamin.

⁸ Mi iikamin sima ti dimin hiriinanin siir kigiyin sima ini nididkakar yokiyim mi sima ini Adi Komii siir inig iiarar hainankiyim. Dimusi rani, Adi Komii siya hauugin ta hiriinan kirieya Jisis siirin ti inkamin siir haiswoniskiiyin. Iriig.

Jisis siya Matyu siiram nikiunakin siir mhoiyya namim

(Mk 2:13-17; Lk 5:27-32)

⁹ Mi Jisis siya ta maeyauwa saiir haiburgikin mi ha napnamin mi siya youapkiyam kariirin kara omom omomi umir nidwokai haiya omaka saiir nidwokai ti inkamin Matyu karargin. Mi Jisis siya kariir boinki, kira kariir mhoiyyar wit. Mi kara ha ninsiingiyin mi kariir digworaekwowim ini hirar iyopnisugigim. Mi kara ini Jisis siir mhoiyyar yamin.

¹⁰ Mi saiir mhoiyya Jisis siya omaka hir nidwokai aeyin mi kam nhirim omom omomi umir haiiyim mi kam bibiyeyim dimin biye biye tirkiyami ikim sima ha nitim, Jisis siya mi siir kigna mirii ikim kamim ini simakar ini idwo aeniyim.

11 Mi Farisi kamim sima ti hiriinan siyiu iir kigim mi sima kimadiniya Jisis siir kignamiriyyim kamim simiir boin, wari inkamin kimiir nowom-warkaiyuwiyin, siya wari kamim omom omomi umir haiiyim mi inkam biyie ikim simaka dimusi nidwokai aei, ha?

12 Mi Jisis siya hiriinan wakaeyin mi siya ina yowarkii boinin, iikamim iki mamim karamaeyim yim sima inkamin paowai min widiyin siirim bi namikim. Nningaka. Siiramim iikamim maminki niyyim sima simar namikim.

13 Kima ha dam yayim kara boinim simiir tikini aingwonaki Yokwo Komii saiir nwowim, ta yaiya Adi Komii siya hinina boinkin, kara wraisu min ninkin imiyyaeyim pi boriusopi. Nningaka. Kara ha naingwowi, kima iki iikam nhirim simiirsi daingwobumbu. Kara iki iikamim ha naingwowim krima iikam miyyik miyyikim simiiram bi nitkin, simiir nikunaim. Nningaka. Kara iki iikamim ha naingwowim krima iikam biyie biyekim simiir nikunam nitkin. Iriig.

*Siyiu win mi siyiu biyie sowa iripa kipi prid
(Mk 2:18-22; Lk 5:33-39)*

14 Mi taka iya Jon siir kigna miriyyim kamim sima ha nitim mi Jisis siir ya srini mi Farisi kam ikim mi krima, nim krima nae mina mi haiyaei mipi mhirima mi owi nhwo kwisboinam mi wara kirriir kigna miriyyim kamim yim sima hiriinan tir karamae dimusi nwowi, ha? Dimusika?

15 Mi Jisis siya ina yowarkii boinkiyin mi inkamin wig win nonkwonaei mi siya siir nomiiyau imakar nwowi mi ta iya maingimaingani iiga, iyie? Hikak nwoni iiga.

Mi nae minim pa haiyakii, aniya? Nningaka. Mi mhoiyya ti inkamin wig nokwonain, inkam nhirkim ini ikunakii, siir nomiiyauim, simiir hirankar mi taka iyya kima wi hikak saiir dwo mi nae minim saiir haiyakii.

¹⁶ Inkam nwirki yuis win mirmiiya yuis kaba saiir no iir bi swoki itkin pankin. Nningaka. Mi siya hiriinan tiri mi ta yuis kaba saiir no iir mi ta yuis kaba wi saeya swoki mimbimbiraraokii. Mi nowin wi komiiyar nasae owiguskii.

¹⁷ Inkam nwirki wain wini opa meme kab isa saiir bi naokaigin. Mi siya hiriinan tiri ta op wain wina saeya niwit iyopiinaini mi ta meme is kaba wa nimbiriyamkii. Mi wainin wi nu arar naokiinonkwokwonam swokii. Mi meme isa ya wi warar ninkin iguskii. Mi yim sima wain wini opa pi meme is win aiirar naokaii. Mi sowa pi wadieyar naokaii. Mi sowa pi wadieyar ninan oswowi. Iriig.

Biiyan inkam nwirin siir yinisim yinugiyina mi wiga siir yuis aiir nonkwokiyaka sowirin Jisis siya haiswoniskiigiko

(Mk 5:21-43; Lk 8:40-56)

¹⁸ Mi Jisis siya yai hirar niki boinmimauuwun simiir mi Juda simiir biiyan inkam nwirin ha nitin mi siya ogmwo ini Jisis siir whwonkam idair ini huboiniyin. Mi siya siirin hinina boin, kariir yinisim yinugiyina saeya tariinanar kwaonamka. Kira wit mi kiriir ina saiir wini onkwoni mi pi omwaiyar swoki waiyam.

¹⁹ Mi Jisis siya ha ninsiingiyin mi ini siir mhoiiyar yamin. Mi kamim siir kigna miriiyim sima ini saikar yinkin amin.

20 Mi wig ira hir nwoka ya nhieki mi apidwodwomaimiiga biewiyim iuur whis. Mi ta wiga saeya kimidiniya Jisis siir yuis mwis aiir yaka apiyokna onkwoki.

21 Mi saiir kwoinararin saeya hiniina naingwoka mi kara pi siir yuis aiirar nonkwokii mi ta nhieya pa ninkipraenakii.

22 Mi Jisis siya ha haiyug okwokaokiyin mi ina boinkiyin yinisim yinugiyin kiriir kwoinin hiisima ti oki. Kira kariiram naingwo tibmiiga mi kiriirin wadie saeyar swoki okika. Mi biri kimiminkika ta ii aiirarin ta wiga ini wadiyar ywokiya.

23 Mi Jisis siya napnamin mi Juda simiir biyan inkamin siir omaka aiir nimbiamin mi siyar kigam kamim tidiyu kuuwi. Mi iikamim yaiya hiniin ninkinuu rani, hapi anaupaekinuuwi ta yinisim aiirim nouwi.

24 Mi Jisis siya ina boinkiyin, kima damki! Ta yinisim yinugiyina bi naonamka. Ningaka. Saeya nhwo whini. Iya iikamim sima hiriinan wakaekiyim mi sima yaibu siirin hainingin bu.

25 Mi sima iikam imiirin ha nhinikropkiyim mi Jisis siya ha napninopkainamin, maeyauwa yinisim yinugiyin aeya whwonkaiya saiir mi siya ha nini onkwo iuwun saiir ina aiir mi saeya ina yinsiin idwokiya.

26 Mi ta yaiya hinda tinda ina yinyokwiigiya. Iriig.

Inkam nhwokwisae nwiso mi waeyai ikin, simiirin Jisis siya haiswoniskiigim

27 Mi Jisis siya ta maeyau aiir haiburgigin mi siya ina yapnamin. Mi iya siya niki apamin, inkam

nhwokwisae nwiso siir mhoiiyar napnamo, sowa siiramın, hınına kauwok boınam, ti Devidni isidin siir yınisimın, Adi Komii siya nikropkiyin kira kririirsi timi aingwobuna.

28 Mi Jisis siya omaka ha napninopkainamin mi ti inkam nhwokwisae nwiso ha nitwo siirim mi siya ina sriwinin sowiirin. Mi tari kowa ha naingwowi kara wi digar nwowi ti hiriinan dimin iirin, aniya? Mi sowa siir yai aka hınına yowarkii boın. Ihi, Biyan Inkam Komii.

29 Mi siir ina sowiir nhwo owiir ha nonkwokiyin mi siya ina boinkiyin, kowa kariirim naingwo tibmiigo mi kowa wi wadie asi nwowi.

30 Mi sowiir nhwonao ini biimiyar kinkiyi. Mi Jisis siya sowiirin hınına yowarkii boinki, kowa sibgu wakaenam. Ti dimin iirin wi inkam nwirni kipi boınmauu. Wi sima pi ninokninkinisi.

31 Mi sowa idowiiya ha namwo mi ti diminin Jisis siya tirkiyin ina haigiririramın hında tında.

Inkam waeyai mikrimin Jisis siya hais-woniskiigikın

32 Mi sowiir mhoiiyarın inkam waeyaimikrim nwirin uridyugu nitkiyyin siirin kam nhirim sima hainani Jisis siirim.

33 Mi ti uridyu biyeyin ti inkamin siir nitkiyyin, siirin kimidiniya Jisis siya yıniskiigi. Mi ti inkam waeyaimikrimin yai ina boınakiyyin. Mi iikam ombud komiiyin ha nanaakiyim mi sima ina boınim, biya ti hiriinan diminin nu Isrel tirin bi swoki imbiyamkin. Niingaki, niingaka.

34 Mi Farisi kamim sima boın, wari kirieya uridyu biye siya ninimniskiiya ya uridyu biyeyim simiir biyanın siir kirie aeya. Iriig.

Jisis siya Isrelan iikamim simiirsi naingwoyimyokin

³⁵ Mi ti simiir mhoiia Jisis siya om komii komiiyim mi omisisimim, simiirar yapyoki irkak. Mi siya iikam imiirin, simiir omakaim yaimin dimin nidwokai wakaeiyim simiir hirar yowomwarkaiyu. Siya simiirin yai win kibiya, iia Adi Komii siya digworaekwowim simiir kigirkakana saiir nowomwarkaiyugin. Mi siya iikamim mapai mapaiigi niyim mi iga in ninsimsiriuwim, simiir warar yinkin inimniskiiyam.

³⁶ Mi siya iikam isid komiiyin siir kigin mi siir kwoinin simiirsiyin naingwoyimyok pranae bi kinkin. Dimusi rani, simiir kwoinim bidi whriewhriekiyim. Mi sima ini sibsibim inkamki kigrirao karam nwowiyim hinda sima sima sibap whaowaeyamiyim, ini simiir hiriinan ywowim.

³⁷ Mi siya kimidiniya siir kigna miriiyim kamim simiir boinki, ti iikamim sima ini numiran sasaeyim wai nwowim, simiir hiriinankim mi miian inkam homgak karamkim simiir ningugu haiyim.

³⁸ Mi kima wi numiran adin siiram srii. Mi iikam nhirim wi siyar nwoki ikropkiyim, ti iikamim sima siirim nwoki amim. Iriig.

10

*Aposel kam iuur kwiso simiir inig ima
(Mk 3:13-19; Lk 6:12-16)*

¹ Mi Jisis siya siir kigna miriiyim kam iuur nwiso simiiram yikiuna mi sima iripa ha nwowim mi siya simiirin kirieya uridyu bibiyeyim sim

nɪnɪmnɪskiiya mɪ mapai mapai mɪnɪm sɪm mɪ hais-wonɪmnɪskiiya ɪna hauugiya sɪmiir.

² Aposel kam ɪuur kwɪso sɪmiir inɪgɪm hɪnɪn hɪnɪngɪm. Biigi biyanɪn Saimonkɪn mɪ siir inɪg whɪrɪn, Pitakɪn mɪ siir nomousɪmɪn Andrugɪn mɪ Jems Sebedini yɪnisɪmɪn mɪ siir nomousɪm ɪeya, Jon

³ mɪ Pilip Batolomiyu mɪ Tomas mɪ Matyu mɪ kara, inkamɪn omom omomi umɪr haiiyɪn mɪ Jamisɪn Alfiasni yɪnisɪm ɪkɪn mɪ Tdias

⁴ mɪ Saimonɪn biya ta yaiya saiir boɪnmamaugɪn nu whɪran inkam komiiyɪm krɪmiir kɪpi kɪgrɪrao. Judas Iskariot, inkamɪn wɪr Jisɪs siir napwouwɪn, siir sau omomɪn siir. Ɔriig.

Jisɪs siya aposel kam ɪuur nwɪso mɪ sɪmiir hauugɪn

(Mk 6:7-13; Lk 9:1-6)

⁵ Jisɪs siya tɪ kam ɪuur nwɪso sɪmiir nɪkropkiyɪm mɪ siya sɪmiirɪn hɪnɪna boɪnki, kɪma wɪ ɪkɪ Juda iikam tani sɪmiir nu maeyau ɪmiir kɪpi nam. Mɪ kɪma wɪ Sameria sɪmiir om komii komii ɪmiir kɪpi nam. Nɪngaka!

⁶ Kɪma wɪ ɪkɪ Isrel sɪmiir iikamɪm sɪmiirgɪ sɪmiiramar dam! Sɪma ɪni sɪbsibɪm inkamkɪ kɪgrɪrao karam nwowiyɪm sɪma sɪma priiyap whaowaekaeyamiyɪm ɪni sɪmiir hɪriinan ywowɪm.

⁷ Kɪma nami mɪ kɪma wɪ hɪnɪna dowom-warkaiyɪuwam sɪmiirɪn, ɪiya Adi Komii siya siir digworaekwo whɪekakɪm sɪmiir kɪgɪrkakana kingiɪn bɪdi yɪnyaniya.

⁸ Kɪma ɪkɪ makak makak iikamɪm sɪmiir dɪnɪmnɪskiiyam mɪ iikamɪm naokaowɪm,

simiir warar hidninsiin idwowam mi iikamim paowaigi piskomkopouwim simiir wara haiswonimniskiyam. Mi uridyu bibiyeyim simiir warar dinimniskiyam. Ta kirieya whisarii kara hauuwa mi kima iikamim simiirin ninga ninga priidiriraerar haiginu. Mi kima wi umir kipi swoki hai sairsiyin.

⁹ Mi kima umirim nibnau kipi haiginam. Ningaka.

¹⁰ Mi iya kima napnami mi naeyim wi nibnau kipi haiginam. Kima yaeya yuis kipi hainam! Ningaka, ningar dam! Kima iikamim simiir whindiraeraram nami, kimiirin nae minim wi simar hauuwi.

¹¹ Mi kima om komii mi omisim whir napninopkainami mi kima wi sibgu kigrirao hiran iikam miyik miyik imiirin, kimiirin wi sima kigriraowi mi kima ti hiriinan kamim simakar dwokripkai. Mi ti om iirin wi simiir hirankar nhinam.

¹² Mi kima omaka ira nami mi kima omakain iikamim simiirin hinina boin kimiir mhi kwonim hiinsima dwo. Adi Komii siya wi kimakar nwowi.

¹³ Mi ta omaka saiir hiran iikamim sima kimiirin wadie nwowini mi Adi Komii siya wi kimiirar whindiriraerari. Sima kimiirin wadie nwo karamae nwowi mi ta yai miyika wa swoki ti kimiiramar mi Adi Komii siya wi simiir whindiriraerar tani. Ningaka.

¹⁴ Mi inkam nwirki kimiir nikunam karamae nwowi siir omaka. Mi siya kimiir yai miyik aiir wakaeyona karamae nwowi mi kima ta omaka mi om ikin, siirin ha timi haiburgig. Mi nusinim kimiir igaim kima niyim simiir nwowim, yim

hɪrar dɪkrɪmkrɪnkiigig sɪmiir nɪsiimauuwam Adi Komii siya hikakin.

¹⁵ Kara kimiirin yai mwowar boinkii ta iya ti iikamim ti om komii siirim kimiir boinwokiyop natkaigiyana, wi om komii Sodom mi om Gomora sowiir hiriinan hik hauwi rani. Nɪngaka. Ya ta hiriinana ya wi komiigi komii nwowi. friig.

Dimin biyie whiekakim wi mhoiyya nimbiamyi
(Mk 13:9-13; Lk 21:12-17)

¹⁶ Wakae, kara kimiirin wi sibsibnan nikriropkii, iki niimauan wra biyeyim simiir hindaim. Mi wra biyeyim sima wi kimiir naeyamar mi naingwowi. Mi diminim kima tiram naingwowim kima sibgu hidnam, itin wraisum kikaikaowiyin siir hiriinan kimiir siyuum iki iikamim simakan hiinsim hiinsima dwo.

¹⁷ Kima iki iikam biyeyim simiirsi ha timi mintarao. Kimiirin wi sima boinwokiyopnatkaigi simiir kaunsil imaka. Mi sima kimiirin omakam yaimin dimin nidwokai wakaeiyim, wi simiir hir nipimpari idgiuni.

¹⁸ Mi wi sima nikunami kimiirin inkam komiyyim omom nhirim sim kigriraowiyim simiiram. Dimusi rani, kima kariir yai aiir wakaeyoknakim. Kima kariir yaiya iki inkam komii komiyyim mi iikamim Juda iikam tani simiir warar boinmimauugim.

¹⁹ Mi iya sima kimiir boinwokiyopnatkaigiyim nikunami. Mi kima wi hinina kipi naingwoyimiyyok idid boin. Krɪma yai minim wi panin panina boini? Nɪngaka. Mi ta ii aiirarin yaiya kima boinam tirim, kimiirin yayim wi Adi Komii siya boinmamauu haiginugi.

20 Mi ti yayiyim wi kimar boin tani. Nningaka. Kimiir Adi Komiiyin siir naeyiutin kimiirin wi siyar hurworwokai boinkii.

21 Mi yaowaeyin wi siir nomousim iirar kinmauwi mi siirin wi sima nisomaowi. Mi adin wi iriipi hiriinana mi kinmauwi siir yinisim iirin kam nhirim sima nisomaowim. Mi yinisimim yim wi simiir yopii ad imiirar mi kinmauwi mi kam nhirim sima mi isomsom aokaoyim.

22 Mi iikam whiekakim wi kwoin biyie kimiiram naingwowi. Dimusi rani, wim kima kariirgim mi inkamin kariir mi aiirar niki mriikripkaii. Mi saiir haiburgig karamae nwowi mi dimin taeminim kimiir nibiyami mi mhoiia kimiirin wi Adi Komii siya nanmaiwarkainaei. Mi siyakar nwoyokiyokikayami, inokinokin.

23 Mi iya iikam biyeyim om whiranim sima hik kimiir hauwi mi wim kima om whira timi idamki. Mi iya iikam biyeyim ti omin siir hiranim, sima hik kimiir hauwii mi kima ha timi idamki om whira. Kara kimiirin yai mwowar boinkii, kima kimiir miyim wi niki digi rani, Isrel simiir om imiirin. Nningaka. Wi hiriyyar kigwini. Iya kara Yaowae Adin ninomor kauanki nitin siya nitana saiirin.

24 Yinisimin siya inkamin siir nisiisiimauwiyin siir bi haiburikin. Mi miyan inkamin siya siir biyan inkamin siir bi taougaeikin. Nningaka.

25 Mi yinisimin siya siir nisiisiimauwiyin inkamin siir hiriinanar timi maigimaigra. Mi iriipi hiriinan mi mrii inkamin siya siir biyan inkamin siir hiriinanar timi maigimaigra. Mi

sima kariirin ti hiriinan inig biyie iir dapi Bielsebul mi kara wi kimiir adnan nwowi. Mi wim kima wi kariir yinisimnan nwowi mi sima kimiirin wi ti hiriinan inig biyie iirar mi dapi, Bielsebul. Iriig.

*Iikamim Adi Komii siirsi arar didid iski
(Lk 12:2-7)*

²⁶ Mi kima ti iikam biyieyim simiirsi kipi nidid. Digworaekwo whiekakim iki aowa aowa nwokiyamim, mhoiia wi idowiyar nwokii. Mi nimprio yayim mhoiia iikam whiekakim wi simar wakaei mi ta yayia wa haigiririrami.

²⁷ Mi yayim niyim niyim kara boinim tariinanin iikamim sima wakae karam nwowi mi mhoiia kima simiirin wi idowiya boinmimauwi. Mi sima wa wakaei. Mi yayim, whinara kima wakaeyim kima simiirin wi omaka akou hir tam okwo boinmimauugi hinda tinda.

²⁸ Mi kima iki iikamim piu aairara nisomaowiyim simiirsi kipi naingwo idid. Dimusi rani, sima kimiir kwoinbudin wi siir wara nonkwobumbuninkin tani. Nungaka. Mi kima Adi Komii krimiir Wanin siirsi arar daingwoyimyok. Siya kiriekakin, maeyauwa paeya niutingi karamaeya saeya nwowa, ya nikrani, piu mi kwoinbudin wi saeya nonkwoninwomworninkini.

²⁹ Mi kima iikamim ipiyin yinisim iso umir kwiruwa, sima pi saiirarar saini. Mi ipiyin sim ira saeya nikii isomaowi. Adi Komii siya kwoinkakaargin siirin, siya ina ninokninkinin.

³⁰ Mi wara kimiir kanmayim yim Adi Komii siya bidi mwan digim. Siya ina ninokninkinin

simiirin. Mi dimin sisimim simiirin ini warar mi inokninkinin.

³¹ Mi kima wi hiriinanin simiirsi kipi n'iddid. Kima ini ipiyin sisim whiekakim simiir haiburim. Mi Adi Komii siya kimiirin wi hiriinasi kigriraowi. Iriig.

*Jisis siir inig iir boinmimauuwi siyu ieya
(Lk 12:8-9)*

³² Mi inkamin kariir inigin iki iikam nhirim simiir whwonkam ida boinmimauuwi mi an kara wi hiriyyar mi tiri simiir inigim wi kara mi boinmimauuwi kariir Adi Komiiyin ninomor kou hir nwowin siir whwonkam ida.

³³ Mi iikamim kariirin digiumii haimriyuwi iki iikam nhirim simiir whwonkam idain. Mi an kara simiirin wi hiriyyar mi tiri, kariir Adi Komiiyin ninomor kou hir nwowin siir whwonkam idain. Iriig.

*Jisis siya iikam imiir ninikibirin nitkin
(Lk 12:51-53; 14:26-27)*

³⁴ Kimiir kwoinin ha naingwokim kara ti yaii digworaekwowim iikam simiirin nu tiranin simiir nauuni minwokmainiyam nitkin iripa sima nongwomama'ir aeyam, ha? N'ingaka. Mi ta kara nit aiirsiyin isidin wi whisa ninkibirnaei.

³⁵ Kara wi io ninwo anwowi siyuun siirim niti. Mi yinisim yinkamiyinin yo wi io siir ad iirar swoki kwowi. Mi yinisim yinugiyina ya wi io saiir yopii aiirar swoki kwowi. Mi yiniwignana ya wi io saiir giwai aiirar swoki kwowi.

³⁶ Mi omaka iruwan iikamim, wi io sima sima swoki inwo anwowi.

37 Mi iikamim simiir biyan kwoinin yopii ad mi yinisisim simiiraramar naingwowi mi sima kariiram naingwo karamae nwowi mi sima wi kariir yai aiir wakaeyokna wao rani. Mi sima wi kariir mi kigna miriiyan nwo rani. Nningaka.

38 Yipiki iikamkim kariirim nwokwokin karamae nwowim mi kariir mhoiia nit karamae nwowim mi sima paeyin hiiniya nironinkinin siir nao karamae nwowi o siir naoka windi sima kariir mhoiia nit karamae nwowi mi sima wi kariir mi kigna miriiyan iikam nwo rani. Nningaka.

39 Mi iikamim sima simiir pu aiirsiyar haiyidid naingwoyimiyoknaeyim ti hiriinan iikamim sima wi Adi Komii saika nwo rani. Nningaka, nningaka. Yipiki iikamki inkamki nisomaowi simiirin dimusi rani, sima kariir yai aiir wakaeyoknakim. Mhoiia sima wi Adi Komii saika nwowi. Iriig.

*Inkamın mi miyik mrii mhoiia siirın dimın miyikin wi Adi Komii siya hauuwi
(Mk 9:41)*

40 Mi inkamın kiriir sibgu kigriraowi, yio siya kariir warar mi kigriraowi. Mi inkamın kariir kigriraowi mi yio siya Adi Komiiyin kariir nikropkiyin siir warar mi inkın kigriraowi.

41 Mi inkamın profet inkamın siir whındiraerari. Dimusi rani, siya ina ninokninkinin siya profet inkamkin. Mi wi Adi Komii siya hauuwi dimın miyik siirın. Mi ti profet inkam iir warar. Yipiki inkamki, inkam miyikin Adi Komii siir yai aiir wakaeyoknaeyim. Dimusi rani, siya inkam miyikin. Mi wi Adi Komii siya

hauuwi dimin miyikin siir mi ti inkam miyikin siir warar.

⁴² Kima ta yaiya saiirin daingworinukripkai, yipiki inkamkin kariir kigna miriyyim kamim inig kamaeyim simiirin dimin sim whira whindiriraerar haiginiuwi op mobsimnan. Whisarii rani, sima kariir yai miyik aiir wakaeyoknaeikim. Mhoiyya siirin wi Adi Komii siya hauuwi dimin miyikin. Iriig.

11

Jon siya siir mi kigna miriyyim kam nhirim Jisis siirim yikropki

(Lk 7:18-35)

¹ Jisis siya ti mini yaiyim siir kigna miriyyim kam iur nwiswo simiir boinmimauu digiyim mi siya simiirin ina yikropkiyin hinda tinda. Mi mhoiyya siya ta maeyau aiir haiiburgik mi siya iikamim simiir boinmimauuwam omom siir om kingiin nwowim simiir.

² Mi ta ii aiirin Jon siya maeyauwa huyokyokaiya mi biye miriyya saiir hirar niki owin mi siyar wakaewin mi whiekakim Krais inkamin Adi Komii siya nikropkiyin siya miriyyim. Mi Jon siir mi kigna miri kam nhirim Jisis siiram in hiriinansi nikropkikin.

³ Mi sima ha napanbiyamim Jisis siir hiriir sima siir srigi mi kira tari ti inkamin nitam boinin Jon siya, siya, iyie? Krima yaeya inkam nwiram ti okwokin, aniya?

⁴ Jisis siya simiir yai aiir yowarki boin, kima Jon siir boinu digworaekwo whiekakim kima wakaeyim mi kima kigim simiir.

5 Nhwokwisae iikam simiir nhwowim ina swoki kaowirirkiyim mi iga biyeyim ina swoki apririrkiyim. Mi ma biyeya iga in naoninsimsiriwuwiya ini wadiya swoki okiyim. Mi wiingirwii nwowim ina swoki wakae omokiyim mi iikamim paowaigi piskomkopou aokaowim mi iikam paeprikabim. Adi Komii siir yaiwin kibi aiirin ina wakaeyim.

6 Mi yipikin inkam nwirkin siya kariiram naingwo tilmii inkamin Adi Komii siya nikropkiyin karaingin Yaowae Adin. Mi siya sibgu okworinu kripkaii mi ha sibgu idwowi siya ha maingimainga Adi Komii siir yaiwin kibi aiirin ina wakaeyim.

7 Mi Jisis siya yai ha boin digiyin, Jon siir kigna mirii kamim ina yamkiyim. Mi mhoiia Jisis siya iikamim simiirin hinina boin Jon siirin, biya kima maeyau nu siin apa ninga sair namim mi kima dimu dimin nini kigukim, ha? Mi kima inkamin yai kripiinaniikiigiyin au whirin opudgi hugswos-wowiyim siir kigim, iyie? Ningaka.

8 Mi ningaka niuwi kima dimu dimin komii kigam namkim, ha? Mi kima tari inkam nwirin yuis miyik niyin siir kigam namkim, ha? Iyie? Ningaka. Mi iikamim hiriinan yuis miyik miyikim simiir niyim yim inkam komiyyim nu kigriraowiyim simiir omaka hirar nwowikim.

9 Mi ningakinuwi kima dimu dimin kigam namkim, ha? Kima profet inkam siir kigam namkim, aniya? Ihi, kara kimiir boinmauwi siya inkam komiikin inigkakin mi siya ini profet kamim simiir haiiburim.

10 Ti inkamin siyairgin Yokwo Komii saeya

boinin, wakae, kara Adi Komiiyin wi inkam nwirin siir nikropki kariir yaiya saiir boinmimauuwam mi kiriir biyyin wi siya namkwokini. Mi kiriir kwoin iirin wi siyar kisisop haigikwokini iikamim simiirin.

¹¹ Kara kimiirin yaimwo aiarar boinki, Jonin op baptais haiiginuanin ini kam whiekakim nu tir nimbiyamim ini simiir haiiburim. Biyan ikim mi tariinanan ikim yipikin iikamkim kariiram naingwo tibmiiyim mi iikamim Adi Komii siya kigriraowiyin sima nwowin siya paeprigab inkamin inig karamaeyin siir hiriinan ywowin. Ti hiriinan inkamin siya ini Jon siir haiiburin.

¹² Mi iya Jonin op baptais haiiginuanin siya boinmimauuwa ha nityokiyokiya mi tisi tariinanar nadijniya. Maeyauwa Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana saiir. Mi ta iya iikamim yaii ninii nansaowim mi ini yaii komiiyar ywowim mi ina yininswomswow ta hiriinan saiirsi, sima Adi Komii siyar kigriraowim iikamim simaka iripa nwowim.

¹³ Mi profet kam whiekakim Moses siya biya sima winim Yokwo Komii saiir, Jonin wi sipi niti.

¹⁴ Mi kima ta yaiya saiirim daingwo tibmii, wakae, Jonin Ilaija siya sima boinin ti inkamin wi siya swoki iti.

¹⁵ Inkamin wingakaargin siya wakae ta yai aiirin.

¹⁶ Kara iikamim ta iiii aiir nwowim tariinan ti nu iir wi dimu dimin nikrii, ha? Sima ini yinisim sapisapim maeyauwa nae haiginiya saiir nidwowyim mi ha gwowyim ini simiir hiriinan yowim mi sima yinisim nhirim simiirim pi hinina

kauwoki,

¹⁷ krɪma kidiɪbɪm kimiirɪmar huni, kɪma mwai wao rani, krɪma tɪsa nouuboponɪm mi kɪma wara nou rani.

¹⁸ Jon siya ha nitin mi siya nae mi op wainmin bi naekwiyae kin mi sima boin, uridyiu biyeyin ini siir hir nwowin. Mi kɪma siyaka bi maigimaigakim.

¹⁹ Mi kara Yaowae Adin ninomor kouanin ha nitin mi kara nae op minin ina ini aekwiyae niyim mi sima ina boinim, kigi inkamin naenanaeyin hininigin mi siya op wain whiekak kwiyae kiriekin. Kamim omom omomi umir haii ikim mi dimin biye tiri ikim siya simiir nomiiyaugin, Adi Komii siir miyim siya kririir nisiimauum, krira bidi miriyyim mi kɪma kriraka maigimaiga nwo rani, Adi Komii siya digworaekwo whiekakim simiir bidi yinokninkin digim mi krimiir warar, ti diminim krɪma boinmimauuwim simiirsi.

*Om nhirim simiir iikamim simiirsi
daingwoyimyok sima bi naingwo tibmugim
(Lk 10:13-15)*

²⁰ Mi om komii nhirim Jisis siya dimin kirie komii komii nhirim simiir haiswoniskigim mi simiir mhi kwoinim bi kisina haiigim. Mi ta ti aairin Jisis siya io simiir asi nwokin. Dimusi rani, sima siir mhoiya bi namkim mi siir yai aair bi wakaeyoknakim.

²¹ Mi siya ina kauwaeyimiyok boinin. Haei! Om Korasinan mi om Betsaidan iikamim kimiirsi naingwoyimyoki. Mi ti dimin kirie komiiyim krira tirim kimiir. Mi krira om Taia mi om Saidon sowiir hiran iikamim simiirin hiriinan haiswoniskigiswo sima sinin bidi bidiniyar pi masin, sima ha pimi

aingwo tibmii Adi Komii siir nãisiimauuim sãma dimin biyiekakim. Mi wim nãngaka, hãriinan siyãu bi tirkim. Nãngaki, nãngakãnga.

²² Mi kara kãmiirin yaimwowar boini, iikamim sãmiir boinwokiyop natkaigi Adi Komii siya, om Taia mi om Saidon sowiir hãran iikamim wã hik komiia hai. Mi kãmiirin wã hik komiigi komii aiarar hauwi.

²³ Mi kãma iikamim om Kapaneamanim, kãma hãnãna naingwowi Adi Komii siya kãmiirin iikam miyika kigim, aniya? Nãngaka. Adi Komii siya kãmiirin wã dimin biyie tiran iikam nãkiuwi. Mi siya kãmiirin wã maeyau paekaka sair natkaigi mi kara om Sodom siir iikamim sãmiir hãriinan kãrie komii komiim sãmiir tirkiswo ti dimin hãriinanãmi sãmiir, iikamim sãma wa pi kisãna haigi mi ti omin wa piki owin.

²⁴ Kara kãmiirin yaimwowar boini, mhoiia Adi Komii siya iikamim sãmiir boinwokiyop natkaiyana wã taka hãka Sodom siya haiya sair haiburi mi wim kãma wã hik komiigikomii aiarar haii. Iriig.

Yipiki iikamim naingwo tibmiyim kãma ha wit kariiram piusiisam

(Lk 10:21-22)

²⁵ Mi ta ãi aiarã Jisis siya hãnãna kwã boinkin, Adi Komii kãra nu mi ninomor sowiir biyan inkamkin. Kara kãriir boin wãdieki, kãra ti kãriir dimin taeminãmi sãmiir haigiprakaigi inkamim ninokninkin komiikakim sãma ninokninkinisi. Kãra ta ninokninkina iikamim inig mi ninokninkin komii karamaeyim sãmiir hauuga.

²⁶ Ihi, Adi Komii, kãriir kwoinã hãriinanargin.

27 Kariir Adin siya digworaekwo whiekakim kariir in bidi yonkwo hauugiyin. Kara kigriraowim. Mi siir Yinisimin kariir kwoin iirin inkam nwirkin ninokninkin tani, kira kariir Adin kinakina ninokninkin iski. Mi kariir Adin siir kwoin iirin inkam nwirkin mi ninokninkin tani, siir Yinisimin kanakana ninokninkin iski mi ikamim siir yinisim ieyar nisiimauwiyim, simasima asi ninokninkini kariir Adin siir kwoin iirin.

28 Kima ikam whiekakim hik kimpipisu haiiyim kima whiekak kariirarama wit mi kimiirin wi mhi kwoin hiinsima mi ningwomamair wi kara nwowaiginuwi.

29 Mi kima kariiram niti mi kariir yai whiekak imiir wakaeyoknaei mi kara dimin miyyik miyyikim wi kariir diriraerari. Kara inkamin yai ikamim simiir yai miyyik imiirin hiinsima boinikin. Inkamin sau nikwowaisiinaeyin siir hiriinan. Mi kima wi mhi hiinsima nwowi ningwomamair aei mi wi wadieyar sibgu owi.

30 Diminin kara sriiyim kima tirim mi simiir wakaeyoknam, yo hikak tani. Mi wi hikak nwo rani, ti dimin iir tirsiyin. Ningaka. Kira wi maingimaingaka nwowi. Iriig.

12

Judami ii komiyya Sabat piu siiskwowakiya dimin taemin tir karamae nwowiya saiir haiyani yaiga

(Mk 2:23-28; Lk 6:1-5)

1 Mhoiyya Judami ii komii kwira Sabat piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya Jisis siya wit numira saiir bopwo hiriir napriokinamkin.

Mi kamim siir kigna mriiyim sima mhiigi naokim mi witnid nhirim simiir haii mi sima ina yinibrombrop aeyim.

² Mi Farisi kam nhirim sima ti hiriinan kigim mi sima Jisis siirin hinina boin. Kigi, ti siyu hiriinanin kamim kiriir mi kigna mriiyim sima tirin ya Judami ii komiia Sabat dimin taemin tir karamae nwowiya igbid kamiyaugak nwowiya saiir taouugakim.

³ Jisis siya simiir boin, kima niwiyim biya Devid siya tirim simiir bi mwaingim siir isidin sima mhiigi naowim, aniya?

⁴ Devid siya Adi Komii siir omaka aiir yapninopkainam mi naeyim Adi Komii siir ninkin imiiaeyim siya siir kam nhirim simiir warar yinkin hauu ae. Moses siir yaiya biya Yokwo Komiini wina saiir hiriinan, prismi biyan kamim sima sima naekim mi sima yaigak bi nwokim ti naeyim sima naeyim simiirsiyin. Ningaka.

⁵ Mi kima ti yayim yokwowa Moses siya wina saiir nwowim simiir siyu imiir bi mwaingim mi pris simiir miyim mi maeyauwa huyokiyokaiya nae ninkin imiiaeiya Judami ii komiia Sabat piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya saiir, aniya? Judami ii komiia Sabat piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya pris kamim sima wara bi siiskim mi sima dimin biye bi tirkim. Ningaka. Piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya pris sima piu bi siiskim mi sima dimin biye bi tirbugim. Ningaka. Adi Komii siir digworaekwowim yim ini ta Judami ii komiia Sabat piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya ini saiir haibura.

⁶ Kara kimiirin yaimwower boini. Ti diminin nwowin ini omaka Adi Komii siir inig hainaniya ini saiir haiburin.

⁷ Mi kira ti yayim Adi Komii siir Yokwo Komii saeya boinim simiir sibgu ninokninkini mi kima wi iki iikamim dimin biyie tirbu karamaeyim io simiir kipi nwo. Adi Komii siir yaiya hiniina boinka, kara hiniina naingwowi kima iikamim simiirsi daingwobumbu. Ti hiriinan siyuin ini wraisuim kima ninkin imiyyaeyim kariir ini simiir haiburin.

⁸ Kimiirin hiriinan dimusi boin tani, kara Yaowae Adin ninomor kouwonin Judami ii komiyya Sabat piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya saiir Biyan Inkamin karargin. Iriig.

*Judami ii komiyya piu siisiya Sabat Jisis siya inkam ina biyekakin siir niniskigin
(Mk 3:1-6; Lk 6:6-11)*

⁹ Mi Jisis siya ha boin digiyin mi siya ta maeyau aiir haiburgigin mi ina yamin simiir omaka Adi Komii siir yai nidwo wakaeiya saiiram.

¹⁰ Mi inkam nwirin hir nwokin mi siir nimwo waeyaowim bidi yaoninsimsiruwim. Kam nhirim sama Jisis siir boinwokiyop natkaigiyam naingwowi, Moses siya winim diminim biyya simiirsi. Mi sama siirin hiniina srii, Moses siir siyuin igbid kamiyaugak bidi ywowin makak inkamin siirin wi ii komiyya piu siisiya Sabat saiirar haiswoniski, aniya? Iyie?

¹¹ Mi Jisis siya simiir boinki mi inkam nwirin kimiir bopwo waraur nwowin siya sibsib irkaki nuwi mi ti sibsibin Judami ii komiyya piu siisiya Sabat dimin taemin tir karamae nwowiya ienau

saiir ninwarkainami mi ti inkamin siir sibsibin pi koua tiriirar nonkwokiyitkinki, iyie? Nningaka.

¹² Mi iikamim krɪma ini sibsibim simiir haiburim, sibsibim yim dimin komii rani. Mi Judami ti komiia piu siisiya Sabat dimin taemin tir karamae nwowiya krɪma saiirin wi hiriayar whindiriraerari iikamim makakim simiirin.

¹³ Mi Jisis siya ti inkam iir boinki, kiiir inib waeyaowim kinanwomwokaigi mi siir inib waeyaowim ina kinanwomwokaigiyin mi siir inib waeyaowim ini wadiyar swoki sibgu okiyin ina kwira saiir hiriinan.

¹⁴ Mi siya hiriinan tirkiyin Farisi kamim ina nhinamim mi maeyau kwirua yahaingiriyu imprio boinaiyu Jisis siir nisomaowam.

Jisis siya Adi Komii siir miyan inkamkingin

¹⁵ Jisis siya ti diminin sima tiram minim siir, simiir bidi yinokninkinin mi ti omin siirin hiriinansi haiburgigin mi siya ina yamin. Mi iikam whiekakim makakim sima ini siir mhoiyar yamim, simiir haiswonimniskiyamin.

¹⁶ Mi Jisis siya simiir yikiduki siir inigin iki iikam nhirim simiir kipi boinmimauu, diminin siya tirkiyim simiirin.

¹⁷ Mi siya ti diminin ta Adi Komii siir yaiya biya profet Aisaia siya wina saiir ninkin boinourwokaigikin. Ta yaiya saeya hinina boinka,

¹⁸ ti inkamin yio kara nimbingin kariirgi kariir miyan inkamkin, kara siir bidi yimbinin. Kara siirimar naingwo iski mi kariirin maigimaigga siyar hauwi. Mi kariir naeyuin wi siir hauugi mi wi siir

whinkinsiis haiginuwi. Mi siya wi iikamim hinda tindainim simiir boinmimauuwam nami kariir kwoin miyik iir.

¹⁹ Mi siya wi io yai boin tani mi ug yai boin tani sima siir yaiya wi hinina wakae rani mi siya wi iki siyuim simiir bopwo nokwo kauwokam tani.

²⁰ Mi siya siir iikamim kirie karamaeyim auwim opudgi hugswoswowiyim siir hiriinan nwowi wi simiir tirbu rani. Ningaka. Mi iikamim yipiki diminsi nimimini yim paridsimin tingiyam kingiin nwowin siir hiriinan ywowim ti hiriinanin Adi Komii siya simiirin wi paenan nuwao rani. Mi wi iya kariir kwoin miyikin dimin biye imiir nikwowaisii ana saiirar nadiguwi.

²¹ Mi iikam nhirim nu whiekakim simiir hiranim sima wi siirim naingwo tibi mi wi siirima nwokwoki simiir nanmaiwarkainim. Iriig.

*Jisis mi Bielsebul siir inig whirin Setankin
(Mk 3:20-30; Lk 11:14-23)*

²² Mi ta ii aiirin sima inkamin nwira yikunani siirim mi ti inkamin uridyu biyeyin siir hiarar nwokin. Mi siya nhwokwisaekin mi siya ini waeyaiya mi owin. Mi siirin Jisis siya haiswoniski haiginugin mi siya yai ina boinaigiyin mi siir nhwoin ina swoki kaowirkiyin.

²³ Mi iikam isid komii whiekakim sima ini hinda yanaakiyim mi sima boin, ti inkamin Divid siir isidankin. Biya, Biyan Inkam Komiiyin siya nimbini nitam tari siya, aniya?

²⁴ Mi Farisi kam nhirim sima ti hiriinan yai wakaeyim mi sima ti iikam isid komiiyin io simiir

ywoki, ti inkamın siya uridyıu biyie imiirın Bielsebul siir kirie aiirar haiswonimniskii, siya uridyıu biyeyim simiir biyan inkamkin.

²⁵ Mi simiir kwoinim Jisis siya ina ninokninkinim mi siya simiir boinki mi om whiruwan iikamim sima isido whisa ninkibirnaki mi yaii sowa sowa ninii mi ti omin wi miyika nwoki, aniya? Nningaka. Mi iikamim piugan kwiruwanim sima isido whisa nwowi mi yaii sowa sowa ninii mi ta piugana wi miyika nwowi, aniya? Nningaka.

²⁶ Mi Setan siya kariir whindiriraerar haiginıuwi uridyıu biyeyim simiir haiswoniskiyam. Mi siir isidin wi whisa ninkibirnaki. Mi siya wi paki hinin kirieya sae haiswoniski, ha? Nningaka.

²⁷ Mi Bielsebul siya kariir whindiriraerari mi kara uridyıu biyeyim siir kirie aiir haiswoniski mi kimiir isidin simiirın wi nhinga whindiriraerar haiginıuwi, uridyıu biyeyim sim, aniya? Mi Bielsebul? Nningaka. Mi kimiirın Bielsebul siya whindiriraerar tani uridyıu biyeyim simiir haiswoniskiyim. Nningaka. Ti diminin Bielsebul siir nıisiimauugin siya kariir bi whindiriraerarkin.

²⁸ Mi Adi Komii krimiir Wanin siir naeyuin siyar whindiriraerari mi kara uridyıu biyeyim simiir asi haiswonimniskii, ti digworaekwowim kimiir nıisiimauuwi mi kima wa dinokninkin iya Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana saeya bidi yamwoniya.

²⁹ Mi yai kwira kara kimiir boinmauuwi inkam nwirin siya inkam Setan kiriekakin siir omaka hiriir nami mi wi siir digworaekwo imiir tauae haii, aniya. Siya ti inkam kirie iirın weyinsopni

tiki inirkaikikingik, siir #ga #nim h#riinan tiri mi siir digworaekwowim omakanau hir nwokaiyim wi siya hainaki.

³⁰ Inkamin nomiiyau kanaka nwo karam nwowi mi siya io kariir nwowikin. Mi yipikin kariir whindiriraerar karam nwowi iikam simiir kwoinim Adi Komii siirim ninkpit haigiyim, sima ini iikamim dimin biyekakim sima nhinikriropkiyim hinda tinda ini simiir hiriinan ywowin.

³¹ Kara kimiirin pi h#nina boini, Adi Komii siya wi digar nwowi kimiir digworaekwo biye whiekakim simiirar haiyoprindiyumiigi mi iikam whiekakim sima n#gbumbu boinim simiir warar mi inkamin Adi komii siir naeyu iir n#gbumbu boini mi Adi Komii siya ta yaiya siya n#gbumbu boina wi saiir wara haiyoprindiyumiigi rani. N#ngaka.

³² Inkamin Yaowae Adin ninomor kouan kariir n#gbumbu boini mi Adi Komii siya siir dimin biye imiirin wa haiyoprindiyumiigi. Mi inkamin Adi Komii siir naeyu iir n#gbumbu boini mi Adi Komii siya siir n#gbumbu boina wi saiir haiyoprindiyumiigi rani. Mi tariinanin, iriipa hiriinan mi mhoiya iriipa hiriinan. Iriig.

*Pae biyeyin pi nae biyeya mi budi
(Lk 6:43-45)*

³³ Paeyin miyik nwowiyin mi siir naeyim pi wadeya mi owi, pae biye mi owiyin mi siir naeyim pi biyeya mi owi. Inkamim sima bii nae imiirar niki kigi mi sima pa ninokninkini, pae miyikin, iyie? Pae miyik rani.

34 Kíma tí iikam biyíeyím, kíma ìní mípug biyíeyím símíir híriinan ywowím. Mí kíma wí píkí híniin yai miiyíkím símíir nimboboíni, ha? Yai paníin paníin kwoínkím iikam krímiir mhíi kwoínau nwokaiyím pí símíirar príi boínínísami.

35 Inkam miiyíkín mí kwoín miiyíkím ìní síir mhíi kwoínau hírar nwokaiyím. Mí siya siyú miiyík miiyík así tírì. Inkam biyíeyín síir kwoínauin yíó yai bibiyé kasakí nwokai rani. Mí mhoíya siya wí yai biyé ìmíirar boíni.

36 Kara kímíirín pí tí ìmín taemín híniiním sím boínki, boínwokiyopnatkaini íya Adi Komii siya wí iikamím símíir hídi yai bibiyíeyím síma príiboín príiboíním símíirsi.

37 Mhoíya Adi Komii siya wí krímiir sríi yai whiekakím bíya krímiir yai aeya boíním. Mí tí kímíir yai whiekakím wí símar níisiimauwi. Kíra miiyíkí pí yamisi owín, iyé? Kíra inkam miiyík rani. Mí siya kímíirín wa hídi ìmín taemín whiekakím kíma boíním. Iriig.

Kam nhírím ìmín kírié kírié komii komiiyím símíir kígam kauwok boínkíkím

(Mk 8:11-12; Lk 11:29-32)

38 Ta íi aírín kam nhírím siyú komii nínoknínkíníyíkím mí Farisi kam nhírím síma boín, inkamín iikam nowomwarkaiyíuwíyín, kríma ha naíngwówi kíra ìmín kírié komiiyín whíra díisiimauu haígínú mí kríma wa nwokí inoknínkíním kíra Adi Komii síir yínísímkn.

39 Mí Jísís siya símíir yai aka híniina ywowarkíi boín, kíma iikamím kariiram kauwokím ìmín komii kírié kímíir níisiimauuím, kíma iikam

miiyik rani. Kima Adi Komii siirim bi swoki aingwo tibmiigim. Kara dimin kirie komii pi kimiir swoki iisiimauu rani. Diminin whirin kara kimiirin pi siirrarar nisiimauuwi iya biya profet Jona siya tira ti nu iir.

⁴⁰ Biya Jona siir hiriinan, siya nwokaiyin anasu komiia sair mhinau, nabieyim kwoim mi niyim kwoim. Mi Yaowae Adin ninomor kouanin wi iriipa hiriinan, nabieyim kwoim mi niyim kwoim ienau hir nwokaii.

⁴¹ Mhoiia iya Adi Komii siya iikamim simiir hidi. Mi iikamim biya om Niniva hir nwowim mi wi ti iikamim simaka ninkin okwowi. Mi sima wi hinina boini. Kima iikam biyekingim. Mi sima wi hinina boini. Dimusi rani, biya Jona siya Adi Komii siir yai aair boinimimauuin mi iikam whiekakim sima Adi Komii siiram bidiya yaingwo tibmiiyim. Inkamin nwira nwowi tirin, yo ini Jona siir haiburin mi kima siirim bi naingwo tibmiikim. Ningaka.

⁴² Mhoiia Adi Komii siya iikamim simiir hidi, biyan wig komii ira nu nhirim simiir kigriraowiya saeya biya iikamim nu Sivanim simiir kigriraoka. Mi saeya wi ti iikamim tariinan nwowim wi simaka nokwowi. Mi saeya wi hinina boini, kima iikam biyeki biye kingim. Mi saeya wi hinina boini. Dimusi rani, biya saeya sair nu iirar mi haiburgigi mipi aru maeyauwar mi rimtioki inkam komii Solomon siir yai wakaeyam. Ti inkamin tir nwowin siya ini Solomon siir haiburin mi kima iikamim siir yai bi wakaeyoknakim. Ningaka. Iriig.

*Uridyiu biyieyin ina swoki itin
(Lk 11:24-26)*

⁴³ Mi iya uridyiu biyieyin siya inkam nwirni haiburgigiyin mi maeyau nninga nningaim op kara-maeyim pi simiir priiyam priiyamki siya saiir nini owouwim. Mi siya maeyaukwir bi kigin.

⁴⁴ Mi siya hiniina yaingwo, kara pa swoki ami maeyaua biya kara nwonaniya saiiram. Mi siya ha swoki amin mi siya kig ta maeyaua sima bidi nhiskiya mi bidi puaiya mi maeyau nhirkim nninga bi nwokim mi uridyiu biyie nwirki hir nwo rani. Nningaka.

⁴⁵ Mi siya hiriinan kignamin mi ina swoki amin mi uridyiu biyie iriyyar nwiso simiir swoki ikuna mi siyiu bibiyeyim sima tiriyim ini ti siir haiburim. Mi sima saika yam mi sima ina yapninopkainamin mi ta maeyaua saiir ini owou. Biya ti inkamin uridyiu biyie whirin siya nwowin biya siya biyie wao bi nwokin. Mi tariinanin ini ti uridyiu biyie iriyyar nwiso simar yonkwobumbuninkin iuguskiyin ti inkamin siirin. Mi wi hiriinan kinar nimbiamswowi iikam biyeyim tariinan nwowim simiirin. Iriig.

*Jisis siir apua aeya mi siir nomousisim ima siir
kigam namkim
(Mk 3:31-35; Lk 8:9-21)*

⁴⁶ Mi Jisis siya yai, iikam imiirar niki boinmimauuin mi siir apu aeya mi siir nomousisim ikim sima yaba yaka okwoni. Sima yai saika boinaiyam nitkim.

⁴⁷ Mi inkam nwirin Jisis siir boinki, wakae, kiriir apu aka mi kiriir nomousisim ikim sima isi yaba

hɪrɑr nɔkwɔwɪm mɪ sɪmɑ yɑi kɪnɑkɑ bɔɪnɑɪyɑm nɪtkɪm.

⁴⁸ Mɪ Jɪsɪs sɪyɑ tɪ ɪnkɑmɪn sɪɪr yɑi ɑkɑ hɪnɪnɑ yɔwɑrkɪɪ bɔɪnkɪ, sɪyɑ ɑdɪ Kɔmɪɪ sɪɪr ɪsɪdɪn sɪmɪɪr nɔwɔmwɑrkɑɪyɪm sɪyɑ hɪnɪnɑ bɔɪnkɪn. Yɪpɪkɪ kɑrɪɪr ɑpɪɑ? Mɪ yɪpɪkɪ kɑrɪɪr nɔmɔʊsɪsɪmɪm, hɑ?

⁴⁹ Mɪ Jɪsɪs sɪyɑ sɪɪr mɪɪ kɪgnɑ mɪrɪɪyɑn kɑmɪm ɪnɑ sɪmɪɪr yɪsɪmɑuugɪ, kɪgɪ! Kɑrɪɪr ɑpɪɑ mɪ kɑrɪɪr nɔmɔʊsɪsɪmɪm tɪ sɪmɑrgɪm.

⁵⁰ ɪnkɑmɪn kɑrɪɪr ɑdɪ Kɔmɪɪyɪn nɪnɔmɔr kɔʊ hɪr nɔwɔwɪn sɪɪr kɔwɪn ɪɪrɑrɑ nɑpɪ, yɪm kɑrɪɪr ɑpɪ mɪ kɑrɪɪr nɔmɔʊsɪsɪm mɪ kɑrɪɪr yɔkmɑnkɪm. ɪrɪɪg.

13

ɪnkɑmɪn sɑsɑe nɪnkɪnɪyɪn numɪr ɑɪɪr sɪɪr yɑɪgɑ (Mk 4:1-9; Lk 8:4-8)

¹ Tɑ ɪɪ ɑɪɪrɪn Jɪsɪs sɪyɑ ɔmɑkɑ hɪr hɑɪbɪrgɪkɪn mɪ ɪnɑ yɑpnɑnɪyɑmɪn yɑbɑ hɪrɪɪr. Mɪ sɪyɑ wɦɪgɪbɪd hɪr yɑnɪ ɪdɔwɔɪ.

² Mɪ ɪɪkɑm wɦɪekɑkɪm sɪɪr yɑnɪ kɑeyɔkɑɪyɪ. Mɪ sɪyɑ ɪ ɪrɑ sɑɪɪr yɑnɪ kwɪrɪɪ ɪdɔwɔkɑɪyɪ mɪ sɪyɑ ɪ hɪr nɪdɔwɔkɑɪyɪn mɪ ɪɪkɑm wɦɪekɑkɪm ɔpɑmɑgɑ hɪr yɑnɪ ɔkwɔmɑɪyɪ.

³ Mɪ sɪyɑ bɔɪnɪyɔ yɑi kɑsɑ bɪ bɔɪnkɪn. Sɪyɑ bɔɪn, wɑkɑe mɪ ɪnkɑm nɔwɪrɪn sɪyɑ sɪɪr numɪrɑ wɪtnɪd sɑɪɪr nɪtkɪnɑm nɑmkɪn.

⁴ Mɪ sɪyɑ wɪtnɪdɪm hɑ nɪtkɪnɑmɪm mɪ nɦɪrɪm sɪyɪ ɪkɪɪgɪyɪm mɪ ɪpɪyɪn nɦɪrɪm hɑ nɪtɪm sɪmɑ ɪnɪ ɑtkɪn ɪdɔwɔ ɑenɪ.

⁵ Mɪ wɪtnɪd nɦɪrɪm mɑeyɑu sɪɪyɑkɑkɑ sɑɪɪr nɪkɪyɪm mɪ nuɪn ɑɔwɑ bɪ nɑmkɪn mɪ tɪ hɪrɪɪnɑn wɪtnɪdɪm ɪnɑ wɦɑkɪyɪm.

⁶ Mi biɛyɪn ha whwonaidniyakwokɪn mi ini simiirar yawhwoniyɪn. Mi ti witɪm simiir mɛiyɪm haimii bi namkim simiirin ini biɛ siyar wh-wowaigiyɪm.

⁷ Mi witnid nhirim urid nimridgakɪn siir bopwo nakaigaiyɪm mi urid nimridgakɪn ha nisikiyɪn mi ini siya yɪisirɪmdɪnugiyɪn. Mi sasaenidɪm bi sibgu whakɪm.

⁸ Mi witnid nhirim nu mɛiyɪkɪn siir nikigiyɪm, yɪm nae ina budgiyɪm. Mi nhirim yɪm hinina bud nhirim kamairɪm iriyyar mi nhirim yɪm hinina mi bud, kam nwoɪm mi nhirim yɪm hinina mi bud, kam nwɪr iuur.

⁹ Inkamɪn wɪngakaɪrgɪn mi siya ti kariir yai imiirar wakae mi ha sibgu daingwo. Iriig.

Mi Jisis siya boɪniyɪo yayiyɪm siya boɪniyɪm simiir bwamkɪbwamɪm simiir boɪnmauugɪn

(Mk 4:10-12; Lk 8:9-10)

¹⁰ Jisis siya ta yai aiir boɪn digiyɪn mi kamɪm siir kɪgna mɪriiyɪm sima Jisis siirɪm nitɪm mi siirɪn hinina ini boɪni, hae! Kira simiirin boɪniyɪo yai dimusi boɪni, ha?

¹¹ Siya hinina yowarkɪ boɪn, Adi Komii siya biɪdi yɪsiimauuwɪm nimprɪo yayiyɪm iɪ Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakɪm simiir kɪgɪrkakana. Mi siya iikam nhirim simiir wara bi nisimauugɪn.

¹² Ti dimɪnim inkam nwɪrɪn siya ninoknɪnkɪn komiigakɪniuwɪ mi Adi Komii siya wa swoki inkin hauugi mi siir ninoknɪnkɪna wɪ komiyyar nwowi. Mi inkam nwɪrɪn siir digworaekwo simɪm kwɪsuwakɪniuwɪ mi wɪ Adi Komii siyar swoki haii.

¹³ Mi kara ti hiriinanɪn simiirin boɪniyɪo yai boɪni. Dimusi rani, simiir nhwowɪm ina kaowɪm

mi sima dimin kig rani. Simiir wɔnɔnim ina mauim mi sima yaimwo aiir wakae ninoknɔnkɔnkɔn tani.

¹⁴ Kima ti iikamim yai kwira profet Aisaia siya boina biya saeya bidi yimbiniya saeya hinina boinka.

Kima yai aiirin wa wakaei mi kima saiir yaimwo aiirin wi ninoknɔnkɔnkɔn tani. Mi kima wa kigi mi kima wi siir siirara kignanaei. Mi kima wi ninoknɔnkɔnkɔn tani kima dimu dimin kigim.

¹⁵ Ti iikamim simiir mhi kwoinim ini hindara hugimkikugiyim. Mi simiir wɔnɔnim ti yai imiir wakaeyim pi piyaowi mi simiir nhwowim ina kwisnamim. Mi simiir nhwowim pi dimin whir kigisi. Mi sima kariir yai aiir sibgu wakaekini mi simiir kwoinim wa sibgu ninoknɔnkɔnki. Mi simiir mhi kwoinim wa kisina haigii mi wa naingwo tibmii mi kara simiirin wa haiswonimniskii haiginuwi.

¹⁶ Mi kima hiriyar maigimaiga. Mi kimiir nhwowim dimin taemin imiirar sibgu kigikim. Mi kimiir wɔnɔnim yaimin dimin imiirin ha sibgu wakaeyomokikim.

¹⁷ Kara kimiirin yaimwo aiirar boini, biya profet kam whiekak ikim mi iikamim dimin whirki kimbu karamae nwo ikim sima ti diminim kima kigam naingwowim simiir kigama naingwokim mi sima simiir bi kigim. Mi sima ti yayim kima wakaeyam tirim, simiir wakaeyamar naingwokim mi sima simiir bi sibgu wakaekim. Iriig.

Sasaeya nɔnkɔnɔn inkamin numir siir boiniyo yaiga

(Mk 4:13-20; Lk 8:11-15)

18 Tariinanin kima inkamin sasaeya ninkinin numir siir boiniyo yaimwokiya imwo aiir wakae.

19 Iikam whiekakim sima yai win kibi aiir wakaei, iya Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana, saiir wakaei. Mi sima saiir yaimwokiya imwo aiir bi sibgu ninokninkinkim. Mi Setan siya simiir mhi kwoinawu hiriir namn mi ta Adi Komii siir yaiya biya simiir hir nwowa saiir hainiknatki. Iikam whiekakim sima yaiwin kibi aiir wakaei ninomor kouana mi saiir yai aiir ninokninkin karamae nwowi ya hinnga witnidim siyu nikigiyim mi Setan siya simiirim niti mi simiir boini kima ta yai aiir kipi wakae Adi Komii siya ninkina kimiir mhi kwoin imiir waraur.

20 Mi witnid nhirim nu maeyauwa siyakaka saiir nikigiyim, yim ini iikamim yai aiirin winwinarar sibgu wakaeiyim mi maigimaiga ha nwowiyin ini simiir hiriinan ywowim.

21 Mi yim ini witnidim mhi grinkii karamae nwowiyim ini simiir hiriinan ywowim. Mi sima wi ii priei nokwo rani. Mi wa swoki kwaowainami. Mi iikam nhirim simiir naingwo tibmiiya ini ti witnidim simiir hiriinan ywowim mi sima ii priei naingwo tibmii rani. Mi iya simiirin hik kimpisuki nimbiyami, ta sima naingwo tibmiiya Adi Komii siiram, wi digiumii haimriiyugigi mi wa niki iuguskii.

22 Mi witnid nhirim urid nimiridgakin siir bopwo nakaigaiyim yim ini iikamim Adi Komii siiram naingwo tibmiiyim mi simiir hiriinan ywowim. Mi ti nuan dimin biyeyim simiirim naingwoyimiyoki, umir mn hinnim, simiiraram naingwoiyim, ti

h̄iriinan̄in ya Adi Komii siir yai aiir higr̄in̄īuwi wa n̄iki iuguskii. Mi s̄ima w̄i diḡumii Adi Komii siir haimriȳiugigi. Mi s̄imiir m̄īya s̄ima m̄rīiya, s̄ima saiir̄in m̄īyik panisi m̄rīisi.

23 Mi t̄i witnid̄im nu m̄īyik n̄itkin̄im, ȳim in̄i iikam̄im Adi Komii siir yai s̄ibgu wakaeiȳim m̄i s̄imiir yaimwokiyaimwo s̄ibgu inomokn̄ink̄iniȳim, in̄i s̄imiir h̄iriinan̄ ywow̄im. Mi t̄i iikam̄ h̄iriinan̄im s̄ima w̄i m̄ī m̄īyikar m̄rīi, t̄i sasaenid̄im kam̄ār̄im ir̄īyara budiȳim m̄i kamnwōima m̄i budiȳim m̄i kam nw̄ir̄ iuura m̄i budiȳim in̄i s̄imiir h̄iriinan̄ ywow̄im. Iriig.

Bōniȳio yaiya ko biȳeya num̄r whakiya saiir bōniȳioka

24 Jisis siya yaeya bōniȳio yai kw̄ira saiir̄in h̄in̄ina bōin̄ s̄imiir̄in, Adi Komii siya digworaekwo wh̄iekak̄im s̄imiir̄ kiḡirkakana, ya in̄i t̄i inkam̄in witnid̄ n̄ink̄in̄in siir num̄r aiir̄ in̄i siir h̄iriinan̄ ywow̄in.

25 Mi īiya iikam̄im ha whwonkai aokaokiwīiȳim m̄i siir sau omom̄in siir inkam̄ nw̄ir̄in ha n̄itwīiȳin m̄i siya ko biȳeya k̄im̄idiniya siir num̄r aiir̄ in̄i itkingig. Mi siya ina swoki idamkiwīiȳin.

26 Mi m̄hoīya t̄i sasaenid̄im ha ninan̄ iigiȳim m̄i sasaeȳim wai ha nwokiȳim m̄i siyar̄ kigi ta ko biȳeya warar̄ n̄ink̄in̄ whakiya.

27 Mi m̄īyan kam̄im ina yam̄im num̄ran̄ ad̄in siiram. Mi s̄ima bōin̄, bīyan inkam̄, kr̄imiir̄ kwōin̄im ha naingwok̄im kira num̄r h̄ir̄in̄ sasaeya m̄īyik̄im s̄imiir̄ara n̄ink̄ini m̄i ta h̄iriinan̄ ko biȳeya saeya pan̄ina n̄imbiyamka, ha?

28 Mì siya sìmiir boínki, kìmìir sauan inkam nwírki nítkingikín ta ko biyíeya! Mì siir miiyan inkamín siir boínki, kíriir kwóinín paníina naíngwówi kríma íkí ko biyíeyím sìmiir píni akíu, aníya?

29 Mì siya sìmiir boínki. Níngaka. Sasaeyím wí ko biyíeya saika kíma nínkín akisi.

30 Kíma sowiirín híriiyar kígnínkín whakii mì wí íiya sasae níngugu haiyana, wí saiirar nadígíuwi. Mì íiya sasae ímiir níngugu haiyana miiyan kam ímiirín wí kara boíni, ko ímiirín maeyau kwíruwa dak haigín mímír. Mì sìmiirín wí írípa kog hainami mì wí pae namgínki. Mì sasaeyím, yím wí kariir omaka nae haigíiya wí saiir hír haigíi. Íriig.

Boíníyíó yaiya mastetnídín mì yís íkín sowiir boíníyíoka

(Mk 4:30-32; Lk 13:18-19)

31 Jísís siya yaeya boíníyíó yai kwíra sìmiirín híniina boínki, Adí Komii siir dígworaekwo whiekakím sìmiir kígírkakana íni mastetnídín siir híriinan ywowa. Mì inkam nwírín siirín siya hainam siir numír aír íni ínkin íu.

32 Mastetnídín siya nae whérni nídnan bí nwokín. Níngaka. Siya komii rani. Mì mhóíiya siya wí komíiya nímbyamki mì numír híran naeyím sìmiirín siyar mwríi haiburígígi. Siya pae komii nwokíiyím mì ípiyíním pí siir kwíya ímiirar mì atkíkíni mì whíe mímím pí hírar mì haigíi. Mì íiya Adí Komii siya siir dígworaekwo whiekak ímiir kígírkakana, siir íikamím síma wí tí mastetín siir híriinan nwówi mì wí komíiyar nasae owíguskíi.

Yisɪn siir boɪniyio yai aeya

³³ Jisis siya yaeya boɪniyio yai kwira ina swoki boɪnkɪyɪn. Adi Komii siya digworaekwo whiekakim sɪmiir kigirkakana ini yisnan iyopin bwaembwaekɪn howoknamɪn. Iiya wig ira saeya ti yis iir haiiya, praua aka kaipridgiyam mi ti prauain pa niyopin bwaembwaekii howopnami. Iriig.

*Jisis siya ta boɪniyio yaiya iikamɪm sɪmiir boɪnka
(Mk 4:33-34)*

³⁴ Jisis siya ti yayim biya siya boɪnim digworaekwo whiekakim iikam imiirin boɪniyio yai ara boɪnkɪn. Siya sɪmiirin yai whir wara bi boɪnkɪn. Niingaka. Siya sɪmiirin boɪniyio yai arar boɪnkɪn.

³⁵ Siya sɪmiirin boɪniyio yayim hɪnɪna boɪnkɪn, siya profet inkamɪn siir yai aiir swoki boɪnurwokaigikɪn, biya yokwoni siya win boɪnkiya yaiya saiir. Ta yaiya saeya hɪnɪnga, kariir yaiya wi boɪniyio yai imiirara kaonisboɪni. Adi Komii siya ti nu iir nonkwokwo karamaeya niki owa mi kara ti dimɪnim biya haigipraprakaiyim mi tariinan namwonyim wi sɪmiirarar boɪnɪnkigi. Iriig.

Ko biyieya saiir boɪniyio yaiga

³⁶ Jisis siya ha boɪn digiyɪn mi siya iikamɪm sɪmiir haiburgigɪn mi siya omaka saiir yapnɪnopkainam. Mi kamɪm siir mi kɪgna miriyyim, sɪma ina yitim siirim mi ina boɪnim, kira ta boɪniyio yaiya ko biyie saiira numir whaka krɪmiir unki boɪnmɪmauu.

³⁷ Jisis siya ina yowarkii boinin simiir yai aka, inkamin sasaeya miyik ninkiniyin numir, yio karargin, biyan Yaowae Adin ninomor kouanki nitin.

³⁸ Mi numira ya ti nu ieya mi sasaeya miyikim yim iikamim Adi Komii siir yai aiir wakaeyoknaeyim, ya simiir nikri boinka. Mi ko biyieya ya iikamim Setan siir yai aiir wakaeyoknaeyim ya simiir nikrii boinka.

³⁹ Sauan omomin siir inkamin ko biyie aiir nankaiyin yio Setan siya. Mi iya sasae imiir ningugu haiyana, ya ta iya Adi Komii siya iikam imiir hidana ya saiir boinka. Mi kamim numiran sasae imiir ningugu haiyim, yim Adi Komii siir paekwosim ima.

⁴⁰ Mi ko biyieyim maeyau kwiruwa sima haingiriyu haiginim mi ha namginkiyim paeya mi mhoiya wi hiriinanar tiri. Iikamim dimin biyie biyekakim, simiirin wi hiriinan hidi.

⁴¹ Mi kara Yaowae Adin ninomor kouanki nitin, wi kariir paekwosimim simiir nikropkii hinda tinda. Mi sima wi ti nun siir diminpai diminpai whiekakim iikamim simiir naingwo tilmii aiir kiyopsimsibgiyim mi irupi hiriinan, sima wi iikamim dimin biyie tirim, simiirin wi Adi Komii siir isidin simiir hiranki nhinikropki.

⁴² Mi simiirin wi pae komiia saiir hiriir nitkaigaigi mi sima wi paenau hirar kaouubopboinkaeyami mi wi simiir big imiirar naegimgiyikaeyami.

⁴³ Mi ta ti aiirin iikamim dimin whirki kimbu karam nwowim wi bienan simiir whwoyai. Adi Komii siir iya digworaekwo whiekakim simiir

kigirkakana saair. Inkamin wɔngakairgin siya ta yai aairin ha timi wakae. Iriig.

Inkamin umir miya nu haingikaiya saairim han-sranin saair boiniyo yaiga

⁴⁴ Adi Komii siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana, saeya ini ta umir miya numira saair haigiprakaiya inkam nhirkim biyar, ini saair hiriinan ywowa. Mi mhoiya inkam nwirin ha swoki hansir haiyin mi ina swoki haigiprakaigigin ta maeyau aairar mi siya ini maigimaiga ywonamin. Mi siir digworaekwo whiekakim ina hauugiyim inkam nhirmi sima sainam. Mi ti umirim siya haiyim wi ta maeyau aair nwoke sainim. Iriig.

Umir komii sainsi siyuuin siir boiniyo yaiga

⁴⁵ Mi boiniyo yai kwira ya hinnga, Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana ya ini ti inkamin umir miyik miyik haiyam hansraniyin ini siir hiriinan ywowin.

⁴⁶ Mi siya umir miyik kigiyim mi ti siir umir digworaekwo whiekakim wi iki inkam nhirim simiir umir digworaekwo miyik miyikim simaka ninowana haii. Iriig.

Haimnani boiniyo yaiga

⁴⁷ Mi boiniyo yai kwira ya hinnga. Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana ya ini inkamin haimna whinau kwira sae humii ikouwiyin, wraisupai wraisupai simiiram, ini siir hiriinan ywowin.

⁴⁸ Mi iya haimnan, wraisuki naokinguguninkiniyim mi siirin pa kinaidami

nupaiga hiriir. Mi sima pa nidwowi mi anasu miyik miyikim pi two nhirmi kigmamak isitnoudnankaigii. Mi biye biyeyim yimbi paeya nisitnoudnankaigi.

⁴⁹ Iya Adi Komii siya iikam whiekakim simiir hidana, ya wi ti anasuwim simiir hida wi hiriinan nwowi. Mi iya paekwosim ima nitana mi wi sima kigmamak haii, piki hiniin iikam ikim wadeyim mi piki hiniin iikam ikim biyeyim.

⁵⁰ Mi sima simiirin wi pae komiia sair hiriir nitkaigaigi. Mi ta iya, sima wi kaouu ou prasae kin tani. Mi simiir big imiirar ninin aekiyimkiyikaeyami. Iriig.

Inkamın dimın miyik mi dimın kab sowiir haii ikın

⁵¹ Mi Jisis siya simiir sriigi mi kima ti yai whiekakim, simiir yaimwowim simiirin ina ninokninkinim, aniya? Mi sima ina boinkiyin siirin, ihi.

⁵² Siya simiirin hiniina boinki mi kam siyu komii ninokninkiniyim yipiki kariir kigna miriyan inkam nwowim sima Adi Komii siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana, sima sair bidiyar haiyim. Mi sima ini omakain inkamın siir hiriinan ywowin. Mi siya omaka siir digworaekwo haigiya pi sair napninopkainami mi siya dimın miyik mi dimın biye, pa nini hainakinaka mpa sioitkin hauunami iikamim simiir whinkinsiisam. Mi ti hiriinan siyuin, wi sima boinmimauuami Adi Komii siir yaiya biya profet inkamim sima boina mi ta yaiwin kibiya sair warar. Iriig.

Om Nasaret hiran iikam siima Jisis siirin digiumii haimriiyiugigin

(Mk 6:1-6; Lk 4:16-30)

⁵³ Jisis siya ti boiniyo yaayim simiir boin swokiyim mi siya ti om iirin ina haiburgigin mi ina yamin.

⁵⁴ Mi siya siir omki om iirar swoki amin mi siya iikamim simiir ini boinmimauuu, Adi Komii siir yai aiir omaka yamin dimin nidwokai wakaeiya simiira saiir. Mi siima wakae digiyim, siima ini hinda yanaakiyim. Mi siima ina yomboin amboinim, ta ninokninkina dimin kirie kirie iikamim sim haiswonimniskiiya siya papi haigin, ha? Siya krimiir hiriinan inkamaigin.

⁵⁵ Mi ti yinisimin siya inkamin omaka miriyyin, siir yinisim tani, aniya? Mi tari siir apua Maria saeya rani, aniya? Mi tari Jems, Josep Saimon mi Judas, yim tari siir nomousisim tani, aniya?

⁵⁶ Mi tari siir yokman whiekak rani, ti krimakar nwowim, aniya? Mi ti digworaekwo whiekakim siya papi haigin, ha?

⁵⁷ Siima hiriinan yai boinim mi simiir mhi kwoinim ini hikaka ywokiyim. Dimusi rani, siima ninokninkin tani, siya ta kirieya papiyanka haiga. Mi Jisis siya simiir boinki, profet kamim siima inigakim iki om whiekak imiirin mi siir omki om hiran mi siir pugana saiir hiran iikam ikim, siya simaka inigak bi nwokin.

⁵⁸ Mi siir om hiran siya dimin kirie whiekak bi haiswonimniskiiyim iikam imiirin. Nningaka. Dimusi rani, siima siiram ha bi naingwo tibmiigim, siya ti inkamin Adi Komii siya nikropkiyin. Nningaka. Iriig.

14

Jonin op baptais haiginuanin iikamim simiir siya bidiyaowin

(Mk 6:14-29; Lk 9:7-9)

¹ Ta iya Herot siya nu kigriraowan inkam komii nwokin Galili hir mi siya diminim Jisis siya tirim simiir wakaewin,

² Mi siya siir miyan kamim simiir boin, kara ha naingwowi, ti Jon siyaki siyargin inkamin iikamim simiir baptais haiginuin op, aniya? Biya kara siir nimbinkin inkamki nisomaowim. Siya ie hiranka swoki insiin idwokin mi ti hiriinan kirie komiia siir hir asi nwowi.

³ Mi biya Herot siir kamim sima Jon siirin hiriinansi nonkworinugin mi siirin weyinsopni yinrkai mi maeyauwa huyokiyokaiya mi biye miriia hir ini haigigik. Dimusi rani, Jon siya maigimaiga bi nwokin, Herodias saeya Filip sirar wiga mi ini yaowae biyeyin Herot siya swoki hainikiionkwonan.

⁴ Biya Jonin op baptais haiginuwan inkamin, siya Herot siir boinainanaekin ti dimin siir, siya hinina boinkin, kira ta wig aiir hainikiionkwonan kira nonkwonani siyu komii iir nikripkin yo ti hiriinan siyuin miyik rani.

⁵ Herot siir kwoinin Jon siir nisomaowamar naingwokin mi siya ini Juda iikamim simiirsi yididin. Dimusi rani, sima ha naingwokim Jon siya profet inkamkiniuwi.

⁶ Mhoiia igwira iikam nhirim sima ina yitim, iya Herot siirin siir yopiiga naokaina saiir naemirsim aiiram mi taka iya Herodias saiir yinisim kopaka saeya ig simiir bopwo hir ini

swaeyu mi Herot siya maingimairga komiika saiirimin.

⁷ Mi siya saiirin hinina yimbinki, kara kiriirin yaimwowar boini, diminin kira kariirim srui mi kara kiriirin wa hauwi.

⁸ Mi saiir apua Herodias saeya saiir yin kopak aiirin hinina boinmauugi Herot siirimin mi saeya ina boina, kira Jonin op baptais haiginuwiyin siir ni iir kaigripki mi siirin mobmir kwirni haiginki mi kira kariirim tiriir whauugi mi kara wa ninokninkinim siya bidi yaowin.

⁹ Mi saeya hiriinan yai aiir boin digiya mi inkam komii Herotin siir kwoinin ini hikaka ywokiyin. Dimusi rani, siya ikamim saikar nidwokai aeyim mi siya simiir whwonkam ida nimbingin mi siya simiirsi asi nididgin. Mi siya siir kamim simiir boinki, ha ti hauugi saiirar ti diminin.

¹⁰ Mi Herot siya inkam nwirin maeyauwa huuyokiyokaiya mi biye miriia saiir hiriir namam yikropki Jon siir ni iir kaigriphainakiyim.

¹¹ Mi sima Jon siir mwo kaigriphaai digin mi sima siir mwoin mobmir kwira saiir haiginki mi sima ta yin kopaka saiir hauugi. Mi saeya saiir apu aiirim hainam.

¹² Mi kamim Jon siir kigna miriyyim sima wakaewinim mi sima ina yamim siir piuis aiir ini hainaki mi sima saiirin ina haingikaiyim. Sima kikai digigim mi sima Jisis siir ini boinmauuu. Iriig.

*Jisis siya hauu aeyim kamim nae 5,000 kim
(Mk 6:30-44; Lk 9:10-17; Jo 6:1-14)*

¹³ Jiya Jisis siya ta yai aiir wakaeyin mi siya ti om iir haiburgik mi i ira saiir kwirinam mi maeyau iikam karamaeya mirmiiya hiriir yam. Siya siya namkin. Iikamim sima hiriinan wakaeyim mi sima om iir haiburgik mi sima ini siir mhoiia yapnamim.

¹⁴ Mi Jisis siya ha namasukuin mi i aiirin ina haiburgigin mi siyar yapkigidam iikam isid komiiyin hirar nwowi. Mi siya simiirsi yaingwoyimiyokin mi iikamim makakim ini siyar haiswonimniskiyim.

¹⁵ Mi naiowaka kamim siir mi kigna mriiyim sima ina yitim siirim mi ina boinim, ta maeyauwa iikam karamaeka iya ini namkiriba. Mi hainiingin niuwi kira ti iikamim simiir dikropki mi sima ti omi sisimim kingiin nwowim simiir damtib mi naemin ti sainaeyam tib.

¹⁶ Mi Jisis siya simiirin hiniina boinki, sima whisarii pi dimusi nami? Kima hauu ae simiirin.

¹⁷ Mi sima siirin hiniina boin, krimiir tirin nae homgaki nwo rani. Ningaka. Bretim iriyyar mi anasu whis ha nwowi.

¹⁸ Jisis siya ina boinkiyin, naeyim kariirim hainaki.

¹⁹ Mi iikamim simiir boinki, kima ko aiir didwoki mi siya ti bret iriyyarim mi anasu whiswo simiir hai mi ninomor koua hiriir kaoki mi Adi Komii siir boin wadieki mi siya anasu bretim ina yimbimbir yinop hauugiyim kamim siir mi kigna mriiyim simiir. Mi kamim siir mi kigna mriiyim simiir hauugi mi sima iikam imiir hauunam.

²⁰ Mi sima ha naeyim mi simiir mhiiyim ini digar ywokiyim mi kamim siir mi kigna mriiyim sima

nae haĩmiihaĩmiiyĩm sĩma naepĩpiru haiginĩm sĩmiir swoki haingiriyũ haiginam mĩ nĩbĩm sĩma haigiyĩm nae haĩmiihaĩmii imiir pariig iuur is.

²¹ Kamĩm tĩ nae imiir naeyĩm 5,000 kĩm, sĩma wigyĩn imiir wara bi mwaingĩm. Iriig.

Jisĩs siya whĩi kwĩra nunan opa saiir idwower napnaidamkĩn

(Mk 6:45-52; Jo 6:15-21)

²² Mĩ Jisĩs siya nae sĩmiir hauuwae digikĩn mĩ siya kamĩm siir mĩi kĩgna mĩriiyĩm sĩmiir boĩnki, kĩma i ira saiir kwĩriinam mĩ kariir biya damkwokĩn whĩya saiir mĩrmiiya hĩriir. Mĩ iikamĩm sĩmiirĩn siyar yĩkropki.

²³ Mĩ siya iikamĩm sĩmiirĩn ha nĩkropkiyĩn mĩ mhĩuisĩm whĩr iĩrĩn Adi Komii siirĩm siya siyar inĩ kwĩsboĩniu. Mĩ naiowaka Jisĩs sasa ywokairĩb mhĩuisĩm iĩrĩn.

²⁴ Mĩ ta iĩ aĩrĩn siir mĩi kĩgna mĩriiyĩm sĩma inĩ igak whĩi idopwoniya hĩrar yakirĩrĩr mairĩbĩm mĩ opuda inĩ irĩb hĩranka hugnaniya mĩ hĩnĩn komi-ya inĩ i aĩrar kaibombokĩgiya.

²⁵ Pĩunok nugakĩn bie ha nĩiyok naidniyakwokĩn iya pĩrkĩn kingiĩn nwoyakwoka Jisĩs siya inĩ nunan ta whĩya inĩ saiir op ida yapamyakwokĩn mĩ kamĩm siir mĩi kĩgna mĩriiyĩm sĩmiir hĩriir yapnĩmbiyam.

²⁶ Sĩma kigwĩn siya opa saiir idwower napni mĩ sĩma nĩdid pranae bi kĩnkĩm. Sĩma boĩn, warĩ napniyĩn wraigĩn mĩ ha nĩdidĩm mĩ ina yĩnkau ankauĩm.

27 Mi Jisis siya bi kimiminkikin ini simiirar boinkiyin, kima kirie dwo! Karargin, kima kipi nidid!

28 Pita siya siir yai aka hinina yowarkii boin, Biyan Inkam Komii kirargin niuwi mi kira kariir boinki mi kara pi opa saiir idwowa napnani kiriirim.

29 Jisis siya ina yowarkii boinki, kira ha wit! Mi Pita siya iya saiir haiburgik mi ini nunan opa saiir idar kwaewiskin apamin Jisis siirim.

30 Siya opuda saiir kinankiuwinin siya ina yididwinin mi siya op aowa hiriirin ina yokwok-womairaraonainamin. Mi siya hinina kauwoki, Biyan Inkam Komii kira kariir kibokiinawid!

31 Jisis siir ina bi kimiminkika ini Pita siirar yanka nonkwo sasaugiya mi siya siir boin, kiriir naingwo tibmiiya kabi rani, kiriir kwoinin dimusi naingwo yisyiskin.

32 Mi sowa iya saiir ini kwirii mi opuda ina hugwokmaigiya.

33 Mi kamim siir mi kigna mriiyim i hir nwowim sima ti dimin iir kigiyim, sima ini Jisis siir inig iir hainanim mi sima hinina boin, kibie idwai kira Adi Komii siir yinisimkin. Iriig.

Jisis siya nu Genesaret hiran iikamim maki niiyim simiir haiswonimniskigin

(Mk 6:53-56)

34 Mi sima whii aiir niyikrionaidamim mi sima maeyau kwira nu Genesaret hirana saiir yamasu kuu.

35 Iikamim ta maeyau aiiranim sima ina yinokninkinim, Jisis siya tio. Mi sima yaiya ina hauu ninkikinkiya om whiekakim kingiin

nwowaɪm siɪiiram mi siɪa ina hainaniyɪm iikam whiekakɪm makakɪm Jisis siiram.

³⁶ Mi siɪa siir sɪinanae, ini mi owin iikamɪm makakɪm siɪa kiriir piɪ aiir nonkwokiyɪn mi niingaki mi iuwi mi yɪuis mwɪs iirarar timi onkwoki inara, aniya? Mi iikamɪm siir yɪuis piɪ owiir nonkwowaɪm siɪa ini wadiɛyar swoki okiyɪm. friig.

15

Adi Komii siir yaiya ini yidiwi wanwiyae siɪiir yai iɪiir haiburɪm

(Mk 7:1-13)

¹ Mi Farisi kam nhirɪm mi kam nhirɪm siyɪu komii ninokninkiniyɪm, siɪa om komii Jerusalem hir haiburgigɪm mi siɪa ini Jisis saika yamwoniɪm mi siɪa siirɪn hɪnɪna sɪigi.

² Kamɪm kiriir kɪgna mɪriiyɪm siɪa yidiwi wanwiyaeɪm siyɪuɪm siɪiir biri napkɪm. Moses siya boina mi inna min siɪiirɪm biyɪn hɪsok rani, iya siɪa naeyɪm kɪmiir yidiwi wanwiyaeɪm siyɪuɪn kɪrieyɪn siir hiriinan.

³ Jisis siya siɪiir yai aka ina yowarkii boinɪn, kɪma ti yidiwi wanwiyaeɪm siɪiir siyɪuɪm siɪiir, dimusi napkɪpkaii. Mi Adi Komii kɪmiir Wanɪn siir siyɪu iir dimusi nikwo waisigɪm, ha?

⁴ Biya Adi Komii siya hɪnɪna boinkɪn. Kira, kiriir yopii adwo sowiirwai yai aiirar sibgu wakaeyokna mi kira sowiirɪn siyɪu mɪiyɪk iirar diisiimauu. Mi dimɪn whirɪn siya siɪiir boinɪn, nwiirki siya sowiirwai nikbumbu boini mi siɪa wi siir nisomaowi.

5 Mi kima ta yai aiir bi wakaeyoknakim, kima hinina boinkim. Inkam nwirin siya umir digworaekwo kakiniuwi yopii ad owiir whinkinsiisim. Mi kira yopii ad owiirin hinina kipi boin, ti umirim Adi Komiini umarkim. Mi kara bidi yimbinin ti umirim Adi Komii siirgin mi kara pi kowiirwai hauu rani. Nningaka, nningakinga.

6 Mi tiki hiriinan siyiuin siir tiri mi ini mi owin kima sowiirwai mi kigrirao karamae mi owi mi kima Adi Komii siir siyu iir bidi haigin ikworinugigim mi kimiir wanmi siyu iiramar yikpitkii namim.

7 Kima ti iikamim niksisaeyan iikamkim. Ta yaiya Adi Komii siya boina biya profet Aisaia siya kamiiram nimbina ini kaimwowa ywowa mi siya kamiirin hinina boinkikin.

8 Ti iikamim sima kariir inig iir hainaniyam sima yai ara nhinkini, simiir mhi kwoinim kanaka namasu rani.

9 Sima kariir inigin whisariiyar praihainani ti diminim sima boinmimauuim iikamim simiir, ya kariir yai rani, simiirar yaiga. Iriig.

Inkamın kwoın biyie nwowiyin yipi miyik nwo rani,

(Mk 7:14-23)

10 Mi Jisis siya simiir boinmimauu digiyin mi siya iikamim simiir yikuna, sima siirim namim. Mi siya simiirin hinina boin, kima sibgu wakae nonkworinugi, ti diminim simiirin.

11 Diminin inkam ieya nonkwo haiiyin mi ha naeyin, yio iikamim ioki siya bi hio haiginuwigin. Nningaka. Mi kwoin biyie yio nikrani io pi siya

hiowi mi inkamin pi siya kiyainami siyu biye tiramin.

12 Mi siya ti dimin imiir boin digiyim. Mi siya kamim siir kigna mriiyim sima ha nitim mi ina yaboiniyim kira ina ninokninkinin ti Farisi kamim sima ti diminim kira boinim simiirar wakaekiyim. Mi sima kinaka io komiiga?

13 Mi Jisis siya ina yowarkii boinin. Adi Komiiyin ninomor kou nwowin, siya numarkakin. Digworaekwo whiekakim siya ninkikin karamae nwowim mi siirin wi miigakar kiyop haigi. Mi wa nitkaigi.

14 Kima Farisi inkamim simiirsi kipi naingwoyimiyok, sima ini nhwokwisae inkamnan ywowim. Nhwokwisae inkam nwirin siirin siyu bi nisiimauuwikin. Mi siya nhwokwisae inkam nwirin siir nisiimauuwi mi sowa wi ieno iirar napnatkaigai namswowi.

15 Pita siya Jisis siirin hinina boinki, ta boiniyo yaiya kira saiir yaimwo aiirar boiniski mi krima saiir nwoki inokninkinim.

16 Jisis siya simiir boin kima ini inkam whaowae-yar niki owim iki iikam nhirim simiir hiriinan, aniya?

17 Kima ninokninkin tani, ti hinin diminin yaiya naekiyim pi mhi kwoina nam tani, pi dini siyuin pi siir namki. Mi mhoiya pi waisi hir nini ugik rani, aniya?

18 Mi diminim inkamni mhi kwoinau nwokaiiyim, mhoiya wi yai saeyar boininkigi mi ti diminin inkam iirin wi siyar nwowaiginuwi dimin biyekak.

19 Mi digworaekwowim kwoinau nwokaiiyim

yim hiniingim. Kwoin biyie nwowi ikin mi inkam nwirni nisomaoni siyu ikin. Mi inkam nwirni wig hainiki nonkwonani siyu ikin. Mi hii inkam nwiraka nanaeni siyu ikin. Mi hii tauaeni siyu ikin mi niksisaeni ikin mi nikbumbuni siyu ikin.

²⁰ Ti digworaekwo biyie biyie hiniinim inkamin biyie sima nwowi. Mi siyuin inkamin ina hisok ae karamae nwowiyin, ti hiniin diminin yio inkamin io siya bi hiowikin. Adi Komii siir whwonkam idain. Niingaka. Iriig.

Nu Kenan hiran wiga Jisis siirim naingwo tibmii kiiinga
(Mk 7:24-30)

²¹ Mi Jisis siya ti omin siir haiburgik mi om Taia mi om Saidon sowiir hiriir yam.

²² Mi wig ira Juda wig rani, nu Kenan hirana saeya ta maeyau aiir nwowika mi saeya ha nita mi siirim ini kauwokni. Kira Devid siir isidan inkamkin, inkamin Adi Komii siya nikropkiyin kira kariirsi daingwoyimiyo. Uridiyu biyieyin siya tirbumbugin kariir yinisim yinugiyina.

²³ Mi Jisis siya saiirin yaimirsim kwir bi swoki owarkii boinmiminkin. Mi kamim siir kigna miriirim sima siirim nitim mi ina boinim, ta wiga saeya krimiir mhoiia nitka mi yai saeya sisi-nanaei. Mi kira saiir whindiriraerarki mi saiir dikropki.

²⁴ Jisis siya simiir yai aka hiniina yowarkii boin. Niingaka. Adi Komii siya nikropkikin kariirin Isrel simiir iikamim simiiraramar sibsibnan kigugu iuguskiyim simiiram.

25 Mi ta wiga ha nita mi ina ini waisii hiuniya siir igmiiga kingiin mi saeya ina boina. Biyan Inkam Komii kira kariir whindiriraerarki!

26 Mi Jisis siya ina yaingwowin krima Juda iikamim Juda iikam tani simiirin wranan naingwokim mi Jisis siya boiniyo yai kwira saiirin hiniina boinkin, yio siyiu miyik rani krima yinmi naeyim simiir kipi hai mi wrami kipi nitkiniu aeki.

27 Mi ta wiga saeya ina boina Biyan Inkam Komii wara yaiya kira boina kaimwoka. Krima wra biye nankim. Wra sima naemirsisimim yin ima naekrimkrinkiyim pi simiirar mi iumimin aei.

28 Mi Jisis siya saiir yai aka ina yowarki boinin, wigra, kiriir naingwo tibmiya ini komii ywowa! Diminin kira naingwowin siya wi kiriirar nimbiyami! Mi ta ii aiararin bi kimiminkin saiir yinisim yinugiyina ini wadieyar ywokiya. Iriig.

Jisis siya iikamim makakim simiir haiswonimniskigin

29 Mi Jisis siya om Taia mi om Saidon sowiir haiburgik mi whikbid Galili saiir hiriir yapam mi siya mhuisimin siir hiriir iiyam mi hir ini idwowiu.

30 Mi iikam whiekakim ini saika yamwonyim mi sima iga in biye biyekakim mi nhwokwisae mi kiu minim ninsimsiriuim mi waeyai mikrim ikim mi makak iikam nhirim sima Jisis siir igmiiga ini kikinuni. Mi siya simiir haiswonimniskii haiginugig.

31 Iikamim sima hiriinan kigim mi sima ina yanaakiyim. Dimusi rani, sima kigi waeyai mikrimim sima yai ina swoki boinaakiyim mi kiu ninsimsiriuwim ini wadieya ywokiyim. Mi

iga in biye biyeyim ina sibgu aprirkiyim mi nhwokwisaeyim simiir nhwowim ina kaokiyim. Sima Isrel simiir Adi Komiiyin siir inig iir asi hainankim. Iriig.

*Jisis siya hauu aeyim iikamim 4,000 kim
(Mk 8:1-10)*

³² Mi Jisis siya simiir haiswoniski digiyin mi siya kamim siir kigna miriiyim simiir yikuuna. Mi siya simiir boinki, kara ti iikamim simiirsi naingwoyimiyoki iiyim kwoim sima kanaka nwokaigiyim. Mi sima nae bi naemiminkim kara pi boriisopi simiirin mhirima nikropkiyim mi sima pi siyu hir naokaowi mhiigi.

³³ Mi kamim siir kigna miriiyim ina yowarkii boinkiyim siir yai aka, ta maeyaua iikam kara-maeka mi krima naeyim pi papiyanki mi inkiguna haii, ha? Ti iikamim simiir hauu aeyamin.

³⁴ Jisis siya simiir sriigi, kima bretim pariiga nwokaii? Mi yim ina boinkiyim, krima bretim iriiyar mi antousisim ikim ina mi okaiyim.

³⁵ Mi Jisis siya iikamim simiir boinki, kima nu iir grinkin idwoki.

³⁶ Mi siya ti bret iriiyar nhiswo simiir haiyin mi ti anasum simiir warar yinkin hai mi Adi Komii siir boin wadieki mi ina yimbimbir yinoop priigikiyim. Mi siir kigna miriiyim kamim simiir hauugi mi yim ina yapninkwokwo hauunamim iikam imiir.

³⁷ Mi sima ha nae digiyim. Mi ti nae haimeii haimeiiyim sima naepipiru haiginaowidim. Mi kamim siir kigna miriiyim nibim simiir swoki tau haigiyim iriiyar is.

³⁸ Ti kamim ti nae imiir naeyim sima 4,000 kim. Mi sima wig yin imiirin wara bi ninkin mwaingim.

³⁹ Sima nae digiyim mi Jisis siya iikam imiir nikropkiyin mi siya ina kwiriyyin i kopsim ira saiir kamim siir kigna mriiyim sima warar mi ina yamim whigbid yarmiya hiriir, nu Magadan hiran maeyau aiiram. Iriig.

16

Farisi nhirim Adi Komii siir kirie komii komiyyim simiir kigam sriigim

(Mk 8:11-13; Lk 12:54-56)

¹ Mi Farisi mi Sadyusi kamim sima Jisis siir kinankiuwam nitkim. Mi sima siiram sriigi. Kira ninomor kouan kirie komii komii nhirim Adi Komii siirim krimiir wiisiimauu krima nwoki kigim.

² Jisis siya simiir yai aka yowarki boin. Naiowaka kima pi hiniina boin tibi, ninomora ini pariidnan maskwonainamtiba waka ii miyik sapi nikii.

³ Mi nugakin kima pi hiniina boinyakwoki. Biyyin iyyaka bi maskwonaidniyakwokin mi iya pa swoki imimngi, panao ii miyik nwo rani, pi naokak nwowi. Ihi, kima kigninokninkinikim ninomor saiirin. Mi kima ti hiriinan iyyim ina ninokninkinim mi kima Adi Komii siir diminim ti tariinan nimbiamim simiir kigninokninkin tani, aniya?

⁴ Kima iikam bibiyeyim ta ii aiir nwowim Adi Komii siiram nam karam nwowim kima kariiram kirie komii diriraeraram sriigim mi kima Adi Komii siiram n mhoiya bi namkim.

Nɪngaka. Kara kɪmɪɪrɪn wɪ dɪmɪn kɪrɪe nɪsɪɪmauu rani. Nɪngaka. Kara kɪmɪɪrɪn wɪ dɪmɪn kɪrɪe komɪi whɪruwan ɪɪya Jona siya nwowa pɪ sɪ-irarar nɪsɪɪmauuwɪ bɪɪya Jonah siya anasu komɪ-ɪya saɪɪr mɪhɪnau nwokaiyɪn ɪɪyɪm kwoɪm mɪ siya ɪni omwaiyar swokɪ waiyaɪn. Mɪ kɪma wɪ Jonah sɪɪr kɪrɪe komɪɪya saɪɪrara kɪgɪ. Mɪ siya tɪ yayɪɪm sɪmɪɪr boɪn dɪgɪyɪn mɪ Jɪsɪs siya sɪmɪɪr haɪburgɪk mɪ siya ɪna yamɪn. ɪrɪɪg.

Boɪnɪyɪo yayɪa Farɪsɪ Sadyusɪ sɪmɪɪr yɪsɪn sɪɪr boɪnkɪn
(Mk 8:14-21)

⁵ Kamɪm sɪɪr kɪgna mɪrɪɪyɪm sɪma whɪɪya saɪɪr nɪnɪdnamkɪm ɪ kopsɪm ɪra saɪɪr mɪ bret nɪhɪrɪm ɪni sɪma yaɪngwo owougɪkɪm sɪmɪɪr wara bɪ hainamkɪm.

⁶ Mɪ Jɪsɪs siya sɪmɪɪr boɪnkɪ kɪma sɪbgu mɪntarao mɪ aru dwo Farɪsɪ Sadyusɪ sɪmɪɪr yɪsɪn sɪɪrsɪ.

⁷ Sɪma, sɪmasɪma yɪmboɪn amboɪn. Siya hɪnɪna boɪnkɪn siya ta yayɪa kɪmɪɪr boɪna dɪmusɪ rani, kɪma bret bɪrɪ hainanikɪm.

⁸ Jɪsɪs siya sɪmɪɪr yayɪa bɪdɪya yɪnoknɪnkɪnɪnkɪyɪn mɪ siya sɪmɪɪrɪn hɪnɪna sɪɪ. Kɪma tɪ kamɪm kɪmɪɪr naɪngwo tɪbmɪɪya tari kabi rani. Kɪma hɪnɪna dɪmusɪ boɪnkɪm. Kɪma bret karamaeka, ha? Kariɪr kɪrɪeya kɪmɪɪr whɪnkɪnsɪɪsɪm wɪ dɪg nwo rani, anɪya?

⁹ Kɪma ɪni nɪnoknɪnkɪn karamaeyar nɪkɪ owɪm, anɪya? Mɪ kɪma bɪ naɪngwokɪm ɪɪya kara nɪmbɪmbɪr hauuwɪm bret ɪrɪɪyarɪm 5,000 ɪkamɪm sɪma naeyɪm mɪ kɪma ɪni yaɪngwo owouwɪm, anɪya? Mɪ kɪma nae haɪmɪɪhaɪmɪɪyɪm nɪbɪm parɪɪga haɪgɪ, ha?

10 Mi kima ti bret iriyyar nhiswo 4,000 kamim kara hauu aeyim simiir bi naingwokim mi kima ini yaingwo owouwim, aniya? Mi kima nae haimiihaimiiyim nibim pariiga haigi, ha?

11 Mi kima ninokninkin karamae dimusi nwowi, ha? Kara kimiirin bret bi boinkin ningaka. Kara hiniina boinkikin, kima Farisi mi Sadyusi simiir yisin siirsi mintirao.

12 Mi kamim siir mi kigna miriiyim sima ina yinokninkinkiyim, siya simiirin yisin bret aka haiigiyin siirsi mintiraosi bi boinkin. Ningaka. Siya Farisi, Sadyusi simiir yai biyeyin yisnanim simiirsi mintiraosi boinkin. Sima simiir yai kipi wakaeyokna. Iriig.

*Pita siya boinmimauugin Jisis siya Kraiskin siya krimiir nanmaiwarkainam nitkin
(Mk 8:27-30; Lk 9:18-21)*

13 Mi iya Jisis siya om komiiyin Sisaria Filipai nikuwiiyin siir kingiin hiriir nibiyamin mi ta iya siya kamim siir mi kigna miriiyim simiir srii iki iikam sima panina boini, kara Yaowae Adin ninomor kouankin nitin siya yipikin, ha?

14 Mi sima hiniina yowarkii boin. Nhirim ha boini, kira ti Jon op baptais haiginuan inkamin siya mi nhirim ha boini. Ilaijakin mi nhirim ha boini. Jeremaiakin mi yaeya profet inkam nhirim biya naonamim sima.

15 Mi Jisis siya simiir boinki. Mi wim kimarim kariirin panina dapikim, ha? Kara yipikin, ha?

16 Mi Saimon Pita siya ina yowarkii boinin. Kira ti inkamin Kraisi Adi Komii siya nikropkiyin

siya. Mi siya Adi Komiiyin kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyin inokinok mi siir yinisimkin.

17 Mi Jisis siya yowarkii boin, saimon Joni yinisim, Adi Komii siya kiriiramar maigimaigaei. Kiriirin ta yaimwowa nuan inkam nwirkin bi niisiimauugin. Ningaka. Kariir Adi Komiiyin ninomor kou nwowin kiriirin siyar niisiimauugin.

18 Kara kiriir boinki, kira Pitakin mi ti kiriir inigin siir inigmwokimwoin siiyakin. Mi kariir iikamim naingwo tibmiiyim wi ti siya siir idwo nwowi. Setan siir kirieya wi ti iikamim naingwo tibmiiyim simiir nikwowaisii rani. Mi wi nao rani. Ningaka.

19 Mhoiia kara tidiiyin wi kiriir hauwi Adi Komii siir maeyauwa digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana saiir haiwaowam. Diminin kira nu tir kigninkinkikin mi Adi Komii siya ninomor kou hirin wi hiriinanar mi kigninkinki siirin. Diminin kira naingwowin nu tir kigninkin owim mi Adi Komii siya ninomor kou hirin wi hiriinanar mi kigninkin owi siirin.

20 Mi siya kamim siir mi kigna mriiyim yai kirie simiir boinikiduki, kima ti inkamin Kraisi Adi Komii siya nikropkiyin kariirin iikamim simiir nanmaiwarkainam nitin, kariirin inkam nwirni kipi boinmauu. Iriig.

*Jisis siya boin kara naowi wa swokinnsiin idwowi
(Mk 8:31-9:1; Lk 9:22-27)*

21 Mi Jisis siya ha boinmimauu bwakainamin kamim siir mi kigna mriiyim simiir. Mi ti kara om Jerusalem hiriir nami mi kara wi hik kimpipisu kasa hai rani. Mi inkam komiiyim Adi Komii siir

mîi kigrîraowi ikim mî prismi biyan inkam ikim mî kamim siyû komii iir ninokninkini ikim. Mî wî hik kimpîpisu kariir hauwi mî kariirin wî sima nisomaoki. Mî i kwoimaka kara wa swoki insiin idwowi ie hirankin.

²² Mî Pita siya siir yikunam mî siirin igao yai yanî boiniu. Biyan Inkam Komii kibie idwai ti diminin wî kiriir kipi swoki imbini mimin. Adi Komii siya wî hinina boini. Niingaka.

²³ Mî Jisis siya ha haiyug kaokiyin mî Pita siir boinki, Setan kira ti amki! Kira kariir mî aiir kipi kiyopsibgi. Kira Adi Komii siir kwoinin siir biri ninokninkin. Niingaka. Kira inkami kwoinin siirara ninokninkini.

²⁴ Mî siya ti diminin simiir boin digiyim. Mî Jisis siya kamim siir kigna miriyyim simiir boinki. Mî inkamin kariir siyû imiir napam niti mî siya siir kwoin iir hidnani mî ha haiburgigi mî kariir mhoiyya wit inkamin kariir mî imiir mirii. Mî siya hik mî naosi kipi nidid. Kara naowi paeyin hiiniya nirioninkinin siir hiriinan.

²⁵ Inkamin kariir siyû iir nap karamae nwowiyin siya siir kwoinairgar priinaingwo diriraeramar naingwowi. Mî siya naosi nididiyin mî mhoiyya siir kwoinbudin omwai waiyayokiyokiyin wî hindara kigugu iuguski wî omwai Adi Komii saika waiyayokiyoki rani, inokinokin mî yipiki inkamkin sama naingwo karamae nwowiyin, inkamin siya kariir mhoiyya niti mî yio siya naosi bi nididkin mî mhoiyya ti inkamin siir kwoinbudin wî Adi Komii saika nwoyokyoki kaeyami inokinokin.

²⁶ Mî inkam nwirin digworaekwo whiekakaki niuwi ti nu iirin mî siya Adi Komii siir mhoiyya

nam karamae nwowi mi siir kwoɪnbudin wi hindara kigugu iuguski mi ti siir dimin taemin whiekakim nu tiranim wi siirar whɪnkɪnsiisi, aniya? Nɪngaka. Mi siya wi dimu dimin haii kwoɪnbud iir whɪnkɪnsiisamin iinokɪinokin Adi Komii saika nwowamin, ha? Nɪngaka. Siya siyɪu karamaeka.

²⁷ Mhoɪiya kara Yaowae Adin ninomor kouanin, kara wi Adi Komii siir kirɛyɪm simaka niti mi saeya wi paenan niuya haiginuwi krimiirin. Mi Adi Komii siir paekwosimim wi kanaka ninkin iti. Mi taka ii aiiirarin kara wi nu tiran iikamim simiir mi iimiir hidi mi miyika kara wi dimin miyik iirar hauuwi mi biyɛya kara wi dimin biyɛ iirar mi hauuwi.

²⁸ Kara kimiirin yaimwovar boini ti iikam nhirim tirar nwowim kima wi niki ao rani, kima wa kigwini iya Yaowae Adin ninomor kouanin mi dimin taemin komiyyim mi iya siya iikamim simiir kigirkakana saiirin. Iriig.

17

Jisis siir piua ya ina kisinakiya (Mk 9:2-13; Lk 9:28-36)

¹ Mi ii iriyyar kwira yamki mi Jisis siya ina yikiunamin Pita mi Jems mi Pita siir nomousimin Jon siir warar. Mi siya simiir yikiunam mi sima simar iinainam mhu whirin siir. Ti mhuwin haruwa rani, ini kougikou hirar nwowin mi sima siir ini owu ti mhu iirin sima simar.

² Sima hirar nwowa mi Jisis siir piua ina kisinakiya simiir whwonkamidar mi siya ini yaeya piu ywokiyan. Mi siir whwonkamin ini

bienanar whwoyakiyın mi siir yuısa ini paenamar yıuyakiya mi ini whısinanar ywokiyın.

³ Moses, Ilaija sowa Adi Komii siir om iir haiburgiko mi sowa Jisis saıka nokwo boınako. Mi kamım siir kigna miriıyım sima ina kigım sima boınaiyım.

⁴ Mi Pita siya hiriinan kigiyan mi Jisis siir boınki, Biıyan Inkam Komii krıma tir nwowım ini wadieyar mi owım mi kira naıngwowi mi kara amırım pi kwoıma mirii, ıra kiriirga mi ıra Moses siiram mi ıra Ilaija siiram?

⁵ Mi siya hirar niki boınaiyan mi wau kwıra ini paenana yıuyakiya ini simiırar yakikirınuniya. Mi yai kwıra ini ta waua saiir hirankar yimbiniya, saeya boınki. Tikinın kariir yınisimkin, kara siirımar naıngwo nanaeikin mi kariir mhi kwoınım siirımın wadieya nwowi mi kima siir yai aiir wakae!

⁶ Mi kamım siir kigna miriıyım sima ta yai aiir wakaekiyım mi ogmwo nua hiriir waisi kaiırou hıunainam mi sima nidid prasae bi kınkim.

⁷ Mi Jisis siya simiir kingiin ha nitin mi simiir yonkwoni mi siya simiir boini, kima dınsiingi, kima kipi nidid!

⁸ Mi sima ha nınsiingiyım mi koua ha ninansiın kaokiyım mi sima yaeya inkam nwır biri kigım. Nıngaka. Sima Jisis siırarar kigi.

⁹ Mi sima ti mhiu iir haiburgigım mi ha niıunainamım mi Jisis siya igao yai simiir boınki, kima inkam nwır kipi boınmauu ti diminın kima kigin. Nıngaka. İya Yaowae Adın ninomor kouanin siya nitana mi siya ie hiranki nınsiın idwowi mi wi saiırar nhınkigi.

10 Ti diminim simiir mhoiyya mi kam nwoimim siir kigna miriyyim sima sriigi. Mi kamim siyiu komii ninokninkiniyim, sima hiniina dimusi boinkim, biyyin wi Ilaija siya niti, ha? Mi ti inkamin Adi Komii siya nikropkiyim wi mhoiyya niti.

11 Mi Jisis siya ina yowarkii boinin. Ihi, kaimwoka, biyyin wi Ilaija siya niti mi digworaekwo whiekakim wi siyar diriraerar kwokini.

12 Jisis siya simiir boin, kara kimiirin, pi hiniina boinki Ilaija siya bidi yitin mi iikamim sima siir bi ninokninkinkim nangaka, sima simiir siyiu imiir napama nangwokim mi sima siirin siyiu biyie asi tiraiginugikim mi kariirin Yaowae Adin ninomor kou hiranki nitin siirin wi hiriinanar mi tirbumbuwi.

13 Mi Jisis siya kam nwoimim siir kigna miriyyim simiirin hiniina boinki mi sima ina yinokninkinkiyim, siya simiirin Jonin op baptais haiginuwanin siir boini, friig.

Jisis siya yinisim nwirin urid yiu biyiekakin siir haiswoniskigin

(Mk 9:14-29; Lk 9:37-43a)

14 Mi sima ha swoki apamim mi ini maeyauwa iikam isid komiyyin siya nwowa saiir yimbiyam. Mi inkam nwirin ogmwo siirim ini hiiuu.

15 Mi siya ina boinin, Biyyan Inkam Komii, kira kariir yinisim iirsi daingwoyimyok, kariir yinisim yinkamiyyin iir kigi siya miyyiki miyyik rani, whaowa piunan nwowi mi nopnopa mi kini. Finokiinokin siya paenau nakaigainanaei mi ii nhirim pi opa mi amainami.

16 Mi kara siirin kamim kiriir kigna miriyyim simiirim nikiunamin mi sima siir haiswo niskiyim dig bi nwokim.

17 Jisis siya simiir yaiyaka ina yowarkii boinin. Kima ti hinin kam isidin naingwo tibmii kara-maekim mi kimiir mhai kwoinin wadie sibgu o rani! Iya kara kimaka niki owim pariigim, ha? Mi kima Adi Komii siir yai aiir mi sibgu wakaeyim, kara kimiirin wi pariig iya swoki boini, kima naingwo tibmiiyim kima wara yinisim iirin kari-iram wikuunani.

18 Mi Jisis siya ti uridyiu biyeyin igao yai siir boinki, uridyiu biyie kira damki mi siya ti uridyiu biyeyin biri kimiminkikin, ina yamkiyin mi siya ti yinisim iirin ina haiswoniski haiginugiyin.

19 Mi mhoiyya kamim siir kigna miriyyim simasimar yit, omaka hiriir, Jisis siir ini srini. Mi siir ini boiniu mi krima ti hiriinan uridyiu biyeyin ti siir nwowin siir haiswoniski karamae dimusi nwokim, ha?

20 Mi Jisis siya simiir boinki, kimiir naingwo tibmiiya kabi rani. Mi kima hiriinanin wi dig nwo rani. Ihi, kara kimiirin yaimwowa boini, kimiir naingwo tibmiiya kabi rani, mastet nidisimin siir hiriinan nwowi mi kima wi ti mhiuwun siir boinki, kira pi hinda dinsiin apnam! Mi siya wa nami mi kima Adi Komii siirim naingwo tibmii mi diminin kima boini sima wa nimbiyami.

21 (Ti hiriinan uridyiu biyeyin siir haiswoniskiyim yio yaeya siyiu whir karamaeka. Ningaka. Mi siyiu whiruwan siirar haiswo niskiyyin mi nhwo kwis boini siyiu ikin mi nae haiyani siyiu ikin mi sowa sowaigo.) Iriig.

Jisis siya kwisaka ina swoki boinin kara wi kapi naowi mi wa swoki insiin idwowi (Mk 9:30-32; Lk 9:43-45)

²² Mhoiya Jisis siya mi kamim siir kigna miriyyim sima nu Galili hir nidwo boinaigim mi Jisis siya simiir boinmimauu. Mi kara Yaowae Adin ninomor kou hiranki nitin siirin wi wir sauan kam nhirim simiir napwouwi.

²³ Mi wi sima nisomaowi siirin mi ii kwoimaka kara wa swoki insiin idwowi mi wi omwaiya swoki waiyai mi iya kamim siir kigna miriyyim sima ti dimin iir wakaekiyim sima hik prasae biri haigim.

Inkamın omom omomi takis umır haiiyım sima Pita siirım sriğım umır haiyın siyüın siiram

²⁴ Iya Jisis siya mi kamim siir kigna miriyyim sima om Kapeneam hiriir nimbiamim mi inkamim umir haiiyim Adi Komii siir omaka saiir mi sima Pita siir hiriir yimbiam mi sima siirin hinina srii, kimiir inkamin inkam nowomwarkaiyuwiyin siya takis umira hauwigin omaka Adi Komii siira saiirin, aniya?

²⁵ Mi siya hinina yowarki boinin, ihi, umirim omaka Adi Komii siira saiirar hauwikin. Mi siya omaka hiriir yapninopkainam mi yaiya biyyin Jisis siya boinkinkina mi Pita siir srii, Pita kira panina naingwowi, ha? Mi yipikin inkam komiyyin nu kigraraowiyin simiir hauwi, ha? Sima pi simiir om komii whiruan isidan inkam ikim mi om komii whiran ikim pi simiir takis umir namisi haii?

²⁶ Mi Pita siya hinin yowarki boin, iikamim om komii whiranim. Mi Jisis siya siir boinki mi inkam komii nu kigraraowiyin iikamim. Mi nim krıma

Adi Komii siir yinisimkim. Mi ta omaka siirga mi takis umirim siirin pi hau rani. Nungaka!

²⁷ Mi krɪma simiirin hiriinan tiri umir hau karamae nwowi mi sima wi io krɪmiir nwowi, kira whiia sair dam mi sir tini kimaiyu. Mi anasuin biigi bi kira kikali kira pi siir yai ailar dɪnisakwo kig mi kira pa kigi umir kwira ini siir yainau hirar nwokaiya. Mi kira ta umira anasuin siir yainau nwokaiya sairar sain kamim takis umir haiiyim simiirin. Mi ta takis umira Adi Komii siir omaka sair saina ya kririirga. Iriig.

18

*Yipikin Adi Komii siir iikamim simiir
kigiraowiyim simiir bi nwowin
(Mk 9:33-37; Lk 9:46-48)*

¹ Mi ta fiya kamim Jisis siir kigna miriyyim sima siir hiriir yimbiyam mi ina sriiyim, yipikin Adi Komii siir iikamim simiir kigiraowiyim simiir kou nwowin?

² Mi Jisis siya yinisim nwirin siir yikiuna okwo simiir bopwoniya hirin.

³ Mi siya ina boinin, kara kimiirin yaimwowa boini, kima ti yinisim sapisapin siir hiriinan nwowi, digworaekwosi naingwoyimi yok karamae nwowi mi kima Adi Komii siya siir iikam whiekakim simiir kigirkakana sairin wi wara nwo rani.

⁴ Inkamin siyamar naingwona karamae nwowi mi inig karamae ti yinisim sapisapin siir hiriinan mi ti inkam hiriinanin bi wi siya nwowi, Adi Komii siya siir iikam whiekakim simiir kigirkakana.

⁵ Yipiki kariir yai aair wakaeyoknaei mi siya iikam nhirim simiirin siyiu miyik tiri, ti yinisim sapisapin siir tirin saiir hiriinan. Mi ti hiriinanin yio siyiu miyik kariirar tirhaiginuwi. Iriig.

Inkamın siir naıngwo tıbmııya pı siyiu biyie ıeyar mi tırbumbuwi
(Mk 9:42-48; Lk 17:1-2)

⁶ Mi inkamın, inkam nwırin inig karamaeyın siir naıngwo tıbmııya saiir tırbumbuwi, yio ini ti yinisimin siir hiriinan ywowın. Mi siya siyiu biyie tirnami. Mi kima yııbsııya komii saika kogi ti hiriinan inkamın mi whıi solwara saiir bopwoniya hir kimai whıridgi mi siya pi hir kwıyae haıngrikıu aonamım. Ta hiriinan hıka ini wadie ywowa mi Adi Komii siya hauukiswo wi biyieki biyie pi ywowın.

⁷ Mıntarao ti nu iirın digworaekwo biyie biyie whıekakım ini tirar nwowım mi sima tırbumbuwi kımıirın mi ti dimın biyie whıekakım sima wi hıriıyar nwoyokıyowıi. Mi mhoııya wi Adi Komii siya tırbu iguski inkamın, inkam nwırni naıngwo tıbmıı tırbuwın.

⁸ Mi ıga ıına sowa siyiu biyie tiram mıni mi kira sowıir kaıgrip itkiki mi kırıir ıga ıına kwokwıra nwowı mi ini mi owın kira ıga kwır mi ıına kwıra namım omwai wıyae yokıyokııyım. Yıo wi mııyık mııyık nwo rani, kira paeya nııyokıyokwııya saiir hırıir nami ıga ın kwııyarar.

⁹ Mi kırıir nhwoın siya dimın biyie tiram mıni mi kira siir habıtkııgi mi ini mi owın kira nhwona nhıruwa mi ami omın omwai wııya yokıyokııyın. Yıo wi mııyıkı mııyık nwo rani, kira

paeya n̄uyokiyokw̄iia sair h̄irir nami nhwona
nhisar.

*Bōniyo yaiya sibsib irin whaowaekiyin siir
bōnka*

(Lk 15:3-7)

¹⁰ Kima mintarao! Kima ha kipi naingwo ti
iikam sima kariir siyu iir napin sima iikam
n̄ingaka n̄uwi. N̄ingaka. Kara kimiirin pi
hinina bōni, Adi Komii siir paekwosimim sima
kigriraowi simiirin. Mi sima ini siir om hirar
nwowim. Mi simiirin wi siya bōni.

¹¹ Kara Yaowae Adin ninomor kouanin
siya iikam biyeyim nu tiranim simiir
nanmaiwarkainam nitkin. Iriig

¹² Kima panina naingwowi, ha? Inkam nwirin
siir sibsibim kamararim iriyarkim (100) mi simiir
irin ini niimau whaowaekiyin mi siya wi siirim
hansiram tani, aniya? Iyie? N̄ingaka. Mi siya ti
kamnwii iur iriyar idiyim (99) wi m̄huisimin siir
hir haiburgigi mi siya sibsib irin whaowaekiyin wi
siirim nini hansiruwi.

¹³ Kara kimiirin yaimwowa bōni, iya siya pi siir
hansir haii mi maigimaiga ti irua siirim nwowa
mi ini ti kam nwii iur iriyar idiyim (99) simiir
haibura.

¹⁴ Mi iriipa h̄iriinan ninomor kouanin siya
hininim naingwo rani, siir yinisim n̄w̄rki wi kipi
swoki whaowae iuguski paeya h̄irir. Iriig.

*Nomiyau siyu biyie tiryin mi siir wh̄ink̄nsiis
haiḡin̄uwi siyu ikin.*

¹⁵ Mi kiriir nomiyauin siya siyu biyie kinaka
tirbugin mi kira siirim dam mi kowa maeyauu
kwiruha didwo mi siyu biyie siya kiriir tirbuin

mi kira siir boinmauu. Mi siya kiriir yai aiir wakae ti hiriinan siyiu biyie siya tirin wi digiumii siir haimriiyugigi mi siirin kirar whindiriraerar haiginu mi siya wi wadieya sibgu owim.

16 Mi siya kiriir yai aiir sibgu wakaeyokna karam nwowi mi kima Moses siir yaiya saiir hiriinan diriraerar mi kira inkamo naingwo tibmiiyo nwis dinkin ikuna mi sowa kinaka dam, yai kiriir whinboinaiyim.

17 Mi siya kam nwoimim kimiir yai wakae karam nwowi mi kira ikam nhirim Adi Komii siirim naingwo tibmiiyim simiir dikiuna mi kima iripa hangiriyu boina mi siya simiir yai wakae karam nwowi mi kira siirin hinina daingwo siya naingwo tibmiiyan inkam tani siya siyiu biyeyim simiir tiriikim mi kima siirin hindara huriyumi iuguski.

Igid kamiyau nwo mi kigninkin o.

18 Kara kimiirin yaimwo aiirar boini, diminin kira nu tir kigninkinkikin, mi Adi Komii siya ninomor kou hirin wi hiriinanar mi kigninkinki siirin. Diminin kira naingwowin nu tir kigninkin owam mi Adi Komii siya ninomor kou hirin wi hiriinana mi kigninkin owi siirin.

19 Mi kara kimiirin pi hinina swoki boini inkam nwiswo nu tirano sowiir kwoinin whiruwa nwowi mi ha kwisboini diminam mi kariir Adin ninomor kou hir nwowin siya sowiirin wa wakaei.

20 Ihi. Dimusi rani, inkam nwis o nwoim sima sima nwowi maeyau kwir mi hangiriyu owi kariir inig iirim mi kara wi simaka hirar mi inkin owi mi simiirin wi karar whindiriraerar haiginuwi. Iriig.

Boiniyio yaiya miyan inkamin dimin siya prihaiyin siir boinka

21 Pita siya Jisis siir hariir yimbiam mi ina sriyin, Biyan Inkam Komii, kariir nomiyauin siya kariirin siyu biye tirbuwi mi siir dimin biyeyim wi pariig iya haiyoprimdiyumiigi ti dimin imiirin mi ii iriyar kwiswo ini digar mi owim, aniya?

22 Mi Jisis siya siirin hinina yowarkii boinki, kara kiriirin ha boin tani iyim iriyar kwis. Niingaka. Kara ha boinki kira haiyoprimdiyumiigi iyim kam nwoim iur iriyar kwis (77).

23 Kara kimiir boini ti siyauin dimin biye haiyoprimdiyumiyim. Dimusi rani, Adi Komii siya siir iikamim simiir kigirkakana ini inkam komii nu kigiraowiyin siya umirim siir miyan kamim whisarii sima prihaiyim simiir swoki hauu kiyuwam tiri, ini saiir hariinan ywowim.

24 Siya kamim umirim whisarii prihaiyim simiirar kwamirii bwakainamin simiir hauukiyuwam mi sima inkam nwirin siirim yikiuna mi umirim siya haiyim 10 milionkim mi siya yamdi siir swoki hauuwim.

25 Mi siya ti umirim siya prihaiyim simiir umir imiir swoki hauukiyuwim dig rani. Mi inkam komii ina boinin kima wara inkamin mi siir wig yinim mi siir digworaekwo whiekakim simiir wikropki iikam nhirim sima sainim mi ti umirim wi iki diminim siya prii haiyim simiir nwoki hauukiyuwim.

26 Mi ti miyan inkamin siya inkam komii ogmwo saika kingiina ini hiuni mi ina boinin,

kira kariirsi daingwoyimyok mi ha tiki o! Umir whiekakim kara priihai priihaiyim wi kiriir swoki hauukiyyu digi.

27 Mi inkam komiiyin ti siir miyan inkam iirsi yaingwoyimyok mi siirin ina swoki ikropkiyin mi umirim siya priihaiyim simiir warar yinkan iuguski.

28 Mi ti miyan inkamin yaba hiriir napniyamın mi siir nomiiyau nwirin iripa mi sowa miriiyin siir yani kigu mi umirim siya siir hirankin priihaiyim paeyarin hairkin mi siya siir ni iir yonkwo nhiowomwan mi siirin ina boinin, umirim whisarii kira haiyim kariir tirinkan, kira kariir swoki hauugi.

29 Mi siir nomiiyauin ogmwo ha huin mi hinina kauwok boinanae, kira kariirsi daingwoyimyok mi ha tiki o, umirim whisarii kara haiyim simiirin wi yamdiya swoki hauuwi.

30 Mi siya ini boriisop waeyoin mi siirin maeyaua hiuyokiyokaiya mi biye miriia sair hir ini whinap kinisugik mi siya siir umir yamdi swoki hauu digi mi siya yaba wa niti.

31 Mi siir nomiiyauim ti hiriinan siyiu iir kigin mi simiir kwoinim miyik bi naingwokikim mi sima ini inkam komii iirima yamim, ti siyiu hiriinan siya simiir nomiiyau iir turgigin siir ini boinmimauu.

32 Mi inkam komiiyin siya asi nikunakikin ti siir miyan inkam iirim mi siirin hinina boinki, kira inkam miyik rani, biya kira kariirima niki kauwok boinanaekin. Kira kariirsi daingwobumbugi mi kara kiriirsiyin ina yaingwobumbugiyin mi kara kiriirimın ha bi nikunanaekin kira kariirin ti

umir komiiyin siirin yamdiya whauukiyyu sasau.

³³ Dimusi rani, kira kiriir nomiiyauin iripa mi kowa miriyyin siirsi bi naingwoyimiyo kin kara kiriirsi naingwoyimiyo ka saiir hiriinan, ha?

³⁴ Mi inkam komiiyin siir kwoinin haugihauga whwiyeyin mi kam nhirim simiir yikropki mi sima siir yinimnan itkin mi sima siirin maeyaua hiuyokiyokaiya mi biyie miriyya saiir hir ini whinap kinisugik iya siya umir hauukiyyuwi wi saiir digi.

³⁵ Mi kara kimiirin pi hinina boinki. Mi kimiir kwoinim dimin biyie whiekakim kimiir nomiiyauim sima tirbumbuim mi simiir haiyoprimdiyumiigi karamae nwowi mi kariir Adin ninomor kou hir mi owin siya iriipa hiriinan, kimiir dimin biyeyim wi simiir mi haiyoprimdiyumiigi rani. Iriig.

19

Jisis siya wigkam hainikiinonkwonani siyyuin siir boinkin
(Mk 10:1-12)

¹ Jisis siya ti siir yayim simiir ha boin digiyim mi nu Galili siir haiburgik mi nu Judia mi yabie komii Jordan siir yarmiyya hiriir swoki haiyug nam.

² Mi iikam whiekakim ini siir mhoiyya kaikwokwo namim. Mi ta maeyau aiirin iikamim makakim simiirin hir haiswonimniskigim.

³ Mi Farisi kam nhirim ina yitim siirim mi sima siirim ini boinkinankiuni mi siirin ina sriiyim, Moses siir siyyuin ti krima napin siya miyyikargin, siya hiriinan bidi boinin inkamin siya siir wig aiirin ha sopki, aniya?

4 Jisis siya hiniina yowarkii boin mi kima ti yaiyim Yokwo Komiiya saair nwowim, simiir bi mwaingim, ha? Siya hiniina boin, bidi bidiniyarin Adi Komii siya digworaekwo whiekakim simiirar nonkwokwowin mi siya wigkam warar yinkin onkwokwoki.

5 Mi Adi Komii krimiir Wanin siya hiniina boinkin, ti hiriinan siyiuin, kamim siir yopii ad owiir haiburgigi mi siir wig anaka namwoiwi mi sowa ini iripa piu kwiruwa ywokiywo!

6 Mi kira hiriinan tiri. Mi sowa ini piu kwiruwa ywokiywo. Diminin Adi Komii siya nokiyopmasugiyin inkamki siir nikripim dig nwo rani.

7 Mi Farisi kamim sima siirin hiniina srii boin Moses siya ti hiriinan yaiya krimiir dimusi hauugigim, kamim siya yokwowa ha winki, ta wig aiirim sowiir nonkwona aiir nikripam mi siya hiriinan dimusi winkin, ha?

8 Mi Jisis siya simiir yai aka yowarkii boinki. Dimusi rani, kima pi nantamyiriyirkim Adi Komii siir yai aiir. Mi Moses siya kimiirin asi kigninkinkikin. Wigkam sopni siyiuin mi bidi bidiniyarin Adi Komii siya wig sopni siyiuin siirim bi naingwokin.

9 Kara kimiirin pi hiniina boinmauugi. Mi kam nwirin siir wiga saeya hi kam nwir aka bi nanae miminka mi ti hiriinan kamim siya sairin whisariiyar sopkikin mi siya yaeya wig ir yonkwonaiu, ti hiriinan inkamin siya nonkwonani siyiuin siir tirbugin.

10 Kamim siir kigna miriirim sima hiniina boinki mi siya hiniina boinkiswo wig nonkwonani siyiuin yio ini kirie ywowin mi inkamin siya indima mi

owi ini mi owin.

¹¹ Mi Jisis siirin hinina yowarkii boin, iikam whiekakim sima ta yaiya saiir wakaeyokna apam pi boriisopi. Ningaka. Mi iikamim Adi Komii siya nimbiniim sima simargim ti siyiwin siir wakaeyoknaei.

¹² Wakae, kam nhirim sima wig nonkwona dig nwo rani. Dimusi rani, iya simiir yopi-iga naokaininkinkiyin yim isi hiriinanar mi owin, sima wig aka iripa piu nwowim wi dig nwo rani. Dimusi rani, sima wi dig nwo rani, wiga aka iripi piu nwowim mi kima nhirim kimiir miomaiyim bidi kintowim mi kima wig aka iripa piu wa nwowi mi kima wi yiniekak nwo rani. Mi nhirim sima Adi Komii siir miya saiir mriiyamar naingwowi. Dimusi rani, siya digworaekwo whiekakim simiirar kigriraowikin mi sima wig nonkwonam pi boriisopi. Inkamin ta yaiya saiirim naingwowi mi maigimairga nwowi mi siya wi saiirar wakaeyoknaei. Iriig.

*Jisis siya yinisisim imiir nokboinmamair
haiginiugin*

(Mk 10:13-16; Lk 18:15-17)

¹³ Ta ii aiirin iikam nhirim sima yinisisim nhirim Jisis siirim hainamkim mi sima hinina naingwokim, Jisis siir ina simiir nonkwo okboinmamairim. Mi Adi Komii siirim kwisboinim. Mi ti kamim siir mi kigna mriiyim sima io simiir ywoki.

¹⁴ Mi Jisis siya boin, kima yinisisimim simiir kigninkinki sima kariiram wit, kima simiir kipi nikidu. Ningaka. Adi Komii siya ti iikamim

simiirar kigriraowi mi ini ti yinisisiimim simiir hariinan ywowim.

¹⁵ Mi siir ina simiir mwo idwo yonkwo. Mi siya simiirin ina yokboinmamairin. Mhoiya siya ta maeyau aiir haiburgigin mi ina yamin. Iriig.

*Umir digworaekwokak inkamin siir niwiigin
(Mk 10:17-31; Lk 18:18-30)*

¹⁶ Mi inkam nwirin Jisis siir hariir yimbiam mi ina srii boinim. Inkamin iikam nowamwarkaiyuwiyin, kara wi panin dimin miyikin siir tiri mi kariir inigin wi kwoinbudin omwai waiyayokiyokiyin inokinokin siir haiyamin, ha?

¹⁷ Mi Jisis siir yowarkii boinki, kariiram dimusi srii piki hinin dimin miyikin siir haiyam sriigin, ha? Adi Komii siyargin inkam miyik nwowiyin. Mi kira kwoinbudin omwai waiyaiyin siiram naingwowi mi kira siyiu komiiyin Moses siirin siya winin biya siirarar dapkrpkai.

¹⁸ Mi ti inkamin Jisis siirin ina sriiyin, piki hinin siyiu ikim, Moses siirim, ha? Mi Jisis siya ina yowarkii boinin, ti sima. Kira inkam nwir kipi nitkikai mi kira hii kipi nanae, kira hii kipi tauae, kira inkam nwirni kipi niksisaе boin huriyu.

¹⁹ Kira yopii adim simiir yai imiirar wakaeyokna mi sowiirwaiyin siyiu miyik iirar tir. Mi kira iikam nhirim simiirim naingwoyimiyokeyim mi kiram naingwoyimiyokeyia mi saiir hariinana daingwoyimiyokey.

²⁰ Mi whranisimin siya siir boinki, ti siyiu whiekakim, kara simiirarar mi apikin. Kara whaowaeyin piki hinin dimin ikin?

21 Mi Jisis siya siir boŋki, kira wadie nwowi kariir digworaekwo whiekakim iikam nhirim simiir hauu sima sainim mi ti umirim kira iki iikam paeprikabim simiir hauugi. Mi kira hiriinan tiri, ninomor kou hirin kira wi digworaekwo whiekaka nwowi. Mi ti kira tirim simiir mhoiya kira wi kariir mhoiya wit.

22 Mi iya ti whranisimin ta hiriinan yai aiir wakaeyin siir kwoinin ini hikaka ywonamin mi siya Jisis siir haiburgikin mi ina yamin. Dimusi rani, siya digworaekwo whiekakakin.

23 Mi Jisis siya kamim siir kigna miriyyim simiir boŋki, kara kimiirin yaimwo aiirar boŋki. Inkamin umir digworaekwo whiekakakin siya Adi Komii siir mhoiya namamin wi minan mirii nami yipiki siir digworaekwo whiekakim simiir kigriraowiyim siirim.

24 Kara kimiirin pi hinina swoki boŋki hab saeya tidiyinin digworaekwo paniyin siir no iir ninopkai namamin wi dig nwo rani, inkamin umir digworaekwo whiekakin siya ta haba minan saeya miriyya saiir hiriinan mi mirii rani. Ningaka. Yio wi mi kamiigikomii miriinami mi siya Adi Komiiyin digworaekwo whiekakim sim kigirkakiyin wi saika namasu rani. Ningaka. Dimusi rani, siya umir digworaekwo imiirimar naingwokwowi mi siirin wi simar nikiduwu.

25 Kamim siir mi kigna miriyyim sima ta yai aiir wakaeyim mi sima ina yanaakiyim. Mi sima boŋ mi siya ti hiriinan inkamim siya dig nwo karam nwowi mi yipikin kwoinbudin omwai waiyayokiyokiyin siirin dig nwowi, ha? Nim krɪma ha naingwowi inkam nwirki namim wi dig

nwo rani.

²⁶ Mi Jisis siya simiirar kao hiririukiyin mi ina yowarkii boinin. Iikamim sima sima whindiriraerarna simiir kwoinbudin omwai waiyayokiyokiyin wi dig nwo rani, Adi Komii siya ti dikworaekwo whiekak imiir diriraerari wi diga nwowi.

²⁷ Pita siya Jisis siir boinmauugi Kigi! Krima krimiir digworaekwo whiekakim simiir hariinansi haiburgigim. Mi wi kiriir mhoiyar niti. Mi mhoiia krima wi piki hinin diminin siir haii, ha?

²⁸ Mi Jisis siya simiir yowarkii boinki, kara kimiirin yaimwo aiarar boinki. Ti nu winin kara Yaowae Adin ninomor kou hiranki nitin mi kara wi ipiia Inkam Komii nu kigriraowiyin siira wi saiir nidwokaii. Mi wi paenana niuyaei mi ti nu winin kima kam iuur nwiso kariir mhoiia nitim kima wi ipiiyim simiir nidwokaii, kariir hariinan. Mi Isrel simiir iikam isid iuur whiso wi simiir siyu imiirar hidi.

²⁹ Mi iikam whiekakim sima simiir omaka mi simiir yinisisim mi simiir yokman mi simiir yopii adim mi simiir nu digworaekwo whiekak ikim, simiir bidi haiburgigim. Dimusi rani, sima kariir mhoiia nitam bidi yaingwowim. Mi mhoiia kara simiirin wi yaeya digworaekwo whiekakar swoki inkin hauugi mi sima kwoinbudin omwai waiyayokiyokiyin wi siir haii.

³⁰ Mi iikamim inig komiigakim tariinan nwowim yim wi mhoiia hispriprikiini mi iikamim tariinan sima inig komii kamaeyim mhoiia sima wi inig komiigak nwowi. friig.

20

Numir waina saiir miyan kamkim

¹ Adi komi siya iikam whiekakim simiir kigirkakana saeya ini numir waina saiir adin ini siir hiriinan ywowin. Mi nugak imumain siya ina yamyakwokin kam nhirim simiir nikiunakiyim siir numir waina saiir miriyam.

² Mi siya kam nhirim simiir haiyim sima ini wadieya ywokiyim ta wain numira saiir miriyam. Sima saiir miriyim umirim pi ii kwokwirani umirim simirara mirii haii. Mi siya simiir asi nikropkikin siir numir waina saiiram.

³ Mi iya 9 klok nwowa siya saiir yapninopkainam siir numir waina hiriirin mi siya yap kigam kam nhirim maeyauwa nae haiginiya hinar sibokwowi.

⁴ Siya simiir boinki, kima iriipa hiriinan kariir numir waina saiir tini miriyiu mi kara umirim pi kimiirar hauu digi. Mi ta mi aiirsiyin umirim wi kwokwirani umir maira hauuwi.

⁵ Mi sima asi namkim. Mi ii bie mwo kou nok-woniyin 12 klok mi 3 klok bie nad nwowin siya ha swoki amin mi siya kigam kam nhirim sima hindara sibokwowi mi siya biya siya tira mi saiir hiriinana swokini tiruwun.

⁶ Mi 5 klok naiowaka siya ha swoki amtibin mi siyar kigamtib kam nhirim hindara sib okworibi. Mi siya simiir srigi mi ti biewi komiyyin kima ta maeyau airin whisarii dimusi nokwo kaoikiigiribgin, ha?

⁷ Mi sima siir yai aka yowarkii boinin, inkam nwirin mi krimiir bi swoki hauu miriigin. Mi siya

simiir boŋki, kima kariir wain numira saiir tini miriyyu.

⁸ Iya bɔdi kakauugirɔba mi adɔn numir wainanɔn siya inkamin siir mi imiir kigrɔraowiyɔn siirɔn hɔnɔna boŋki, kira iki miyan kamim simiir dikunaki mi simiirɔn umir hauugi. Inkamin mhoi nitin mi umirɔn siirar hauu bwakainam mi hiriinanar hauuyokiyokiyam mi inkamin bi nitin nugak imuma siirar tina hauu digu.

⁹ Mi kamim iya 5 klok nwowa ha namiriiniyɔn bi sima yit mi sima umirim ikwokwirani umir mairɔn siirar hainamim.

¹⁰ Mi simiir mhoiya kamim biigi biya namiriiniyɔm sima ina yitim mi ina yaingwowim, krɔma pi umir komiyya hai. Mi sima umir komii bi haiigim mi sima hirihiirinankɔnar hai.

¹¹ Mi sima hai digiyim mi sima io ina ywowim numir wainan ad iirin.

¹² Mi sima ina boinim, ti kamim naiowaka namiriiniyɔm mi sima ti umirɔn krɔma haiyɔn siir hiriinan dimusi haigim, sima ii priei bi nini miriinikim. Mi kira nugakiya miriibumbuyakwokim mi ini bie ieyar yikiyamkiribɔn mi bieyɔn krimiirar whwonanaewakin.

¹³ Mi numir wainan adɔn siya yaiya kwira yowarkii boin simiir nwir inakan. Siya hɔnɔna boŋkin, nomiiyau kara kiriir bi tirbugin. Mi krɔma tari ti umir iuurim simiirimin iripa kwoin whiruwa bi nwoko, aniya?

¹⁴ Kira kiriir umir iir bɔdi haiyɔn mi ha dam. Ti umirɔn kara kiriir hauuwɔn kariirar kwoinkɔn ti inkamin mhoiya nitin siirɔn hiriinan umirɔn kara siirar mi hauwi.

15 Kariirar dimɪnkɪn. Kara kariir umɪr imiir mi diriraerari yio kariirar kwoɪnkɪn. Kira kanaka dimusi nɪnkɪnɪmpɪsuwi, ha? Kara siyɪu miyɪk iirar tɪrkɪn.

16 Yio hɪnɪngɪn mi iikamɪm mhoɪgi mhoɪyanɪm yɪm wi biigi biyɪn sɪma nwowi. Mi iikamɪm bi nwowɪm yɪm wi mhoɪgi mhoɪya nwoki. Iriig.

*Jisis siya ina boɪnɪn kara naonami mi ii kwoɪmaka wa swoki insiɪn idwowi
(Mk 10:32-34; Lk 18:31-34)*

17 Jisis siya om komii Jerusalem hɪriir niinainamɪn mi kamɪuur nwɪso siir kɪgna mɪriiyɪm sɪma warar yɪnkɪn am. Mi siyɪu hɪrar napamɪm mi Jisis siya sɪmiirɪn siyɪu miɪg hɪriir yɪkɪunam. Mi siya sɪmiirɪn ina boɪnɪn.

18 Wakae, panaowɪn krɪma pi om komii Jerusalem hɪriir nami. Kara Yaowae Adɪn nɪnomor kouanɪn kam nhɪrɪm sɪma kariirɪn wi prɪsmi yaowae adɪm mi kamɪm siyɪu komii nɪnoknɪnkɪniyɪm sɪmiir kɪnmauu iti. Mi sɪma bidi yɪmboɪn tɪbmɪiyɪm kariir nɪsomaowɪm.

19 Mi sɪma kariirɪn wi Juda iikam tani wi sɪmiir ɪn nonkwo hauugi mi sɪma kariirɪn wa niɪgbumbu boɪni mi idgiu mini niɪpɪmpari mi paeyɪn hɪniya nɪrɪonɪnkɪnɪn wi saɪka nɪnkɪn irɪnugi. Mi ii kwoɪmaka kara wa swoki insiɪn idwowi. Iriig.

*Jems Jon sowiir apua Jisis siir srɪiga sowa biyan inkam nwowam
(Mk 10:35-45)*

20 Mi taka iya Sebedi siir wiga saeya yɪnisɪm nwɪso Jisis siirɪm yɪkɪunam. Mi saeya ogmwo ina ini akai hɪuwɪuwa siir kingiɪn hɪr mi ina sriiya siirɪm, Jisis siya saiirɪn dimɪn miyɪk whɪr tɪrɪm.

21 Mi Jisis siya saiir boŋki, kɪra pɪ hɪnɪn dimɪn siirɪm naŋgowi. Mi saeya siir boŋki, kɪra kariir boŋki ti kariir yɪnisɪm nwɪso sowa ini mi owo, sowa kiriir ɪn inig yaɔyae owiir mi idwowi mi nwɪrɪn iniga mi nwɪrɪn yaɔyaeya, ɪya kɪra inkam komii nwowi, aniya?

22 Saeya hɪriinan yai boina mi Jisis siya ina yowarkɪ boinɪn, ti dimɪnɪn kɪma sriiyɪn kɪma siir bi sibgu inoknɪnkɪm. Ta hɪk hɪriinana kara haiya kowa saiir haiyɪm wɪ digar nwowi, aniya? Mi sowa siirɪn hɪnɪna yowarkɪ boŋki, ɪhi. Krɪra wɪ digar nwowi.

23 Mi Jisis siya sowiir boŋki, kaimwoka ta hɪka kara haiya kowa saiirɪn hɪriinana mi haii. Mi yɪpikɪn kariir ɪna inig yaɔyaeyo sowiir nidwokaii, yɔ kariir dimɪn tani. Nɪngaka. Ti kamɪm simiir ipiyyɪm sima nidwokaiyyɪm, yɪm kariir Adɪn siyar bidi diriraerarkwokɪnɪn.

24 Mi kam iuurɪm siir kɪna mɪriyyɪm sima hɪriinan yai wakaeyɪm ti iwɪnyaowo sowiir apua saeya tirɪn mi sima io sowiir ywoki.

25 Jisis siya simiirɪn ina yɪkiunan mi siya simiir boin, kɪma ina ninoknɪnkɪnɪm inkam komii nu kigrɪraowiyɪn siya iki Juda iikam tani simiira nikwowaisiigɪm. Mi sima ti inkam komiyyɪm simiirɪn yai kɪrie aiir yɪkwao boin, simiirɪn wɪ sima niki sibgu kigrɪraowɪm. Mi sima wɪ simiir yai imiirar wakaeyoknam. Mi inkam komiyyɪm sima iki iikamɪm simiirar nikwao boininaeikɪm, sima simiir yai imiirar wakaeyoknaɪm.

26 Ti hɪriinan siyyuɪn kɪmiir tɪr kipi niki o. Nɪngaka. Inkamɪn siya kɪmiir inkam komii nwowam naŋgowi mi siya kɪmiir mɪyan

inkam n̄nganan dwo, siȳu m̄iyik kimiir t̄irhaiḡiniuw̄im.

27 M̄i inkam̄n siya kimiir b̄i nwowam naingwowi m̄i siya kimiir m̄i p̄rim̄riyan inkamnan dwo.

28 Kara Yaowae Adin n̄n̄omor kouan̄n kara minam b̄i nit̄kin iikam whiekakim k̄ma kariir wh̄indiriraerar haiḡiniuw̄im. N̄ngaka. Kara kimiir wh̄indiriraerar haiḡiniuw̄am nit̄kin. Kara iikam whiekakim dim̄n biȳekakim sim̄ir̄im naow̄im m̄i sim̄ir̄ dim̄n biȳe haiyoprimdiȳumiigiyam. Iriig.

Jisis siya inkam nhwokwisae nwiswo sowiir haiswo n̄skigo

(Mk 10:46-52; Lk 18:35-43)

29 M̄i sima om komii Jeriko siir haiburgigim m̄i ina yamim. M̄i iikam whiekakim sima Jisis siir m̄hoiiyar yamim.

30 M̄i inkam nhwokwisae nwiso sowa siȳu mig kingiin hirar yidwokwok̄in. M̄i sowar wakaew̄in Jisis siya t̄iriir napni m̄i ina kauwoknanaekiyo, B̄iyan Inkam Komii, k̄ra Devidni isid̄n siir ȳinisimkin, inkam̄n Adi Komii siya nikropkiȳin, kr̄iriirsi daingwobumbu.

31 M̄i iikam̄m sowiir boinainanaeki, kowa yai tanki. M̄i sowa ina swoki kauwoknanaekiyo, B̄iyan Inkam Komii, k̄ra Devid siir ȳinisimkin, k̄ra kr̄iriirsi daingwobumbu!

32 M̄i Jisis siya ha namikwowīin m̄i sowiir yikiuna m̄i ina boin̄n, kowa pan̄ina naingwowi kara kowiir̄in p̄i hin̄n dim̄n̄n siir t̄irki, ha?

³³ Mi sowa siir boŋki, Biyan Inkam Komii, krira ha naingwowi kira kririir nhwo owiir hais-woniskiigi.

³⁴ Mi Jisis siya sowiirsi naingwoyimyokin mi siir ina ina yonkwokiya sowiir nhwo nhis owiir mi sowiir nhwowa ha kaokiyo mi ini Jisis siir mhoiyar yapnamo. Iriig.

21

Jisis siya om komii Jerusalem hiriir napninopkainamin inkam komii nu kigiraowiyin siir hiriinan nwonamkin

(Mk 11:1-11; Lk 19:28-40; Jo 12:12-19)

¹ Mi sima om komii Jerusalem kingiin nwowamin mi sima omisim Betfasi hiriir yimbiyam mhu whirin Oliv siir kingiin. Mi Jisis siya inkam nwiswo siir mi kigna miriyo sowiir yikropki bi sowa namkwokinim.

² Mi siya sowiir boŋki, kowa iki omin krima kigiyin siir dam mi kowa kingiin tirar kwakig. Mi kowa wi kimiminki rani, donki irin uridni sima nimburuwin paeyaka pi siir kigi mi saiir yinisim ii iirin wara mi kowa pi sowiir whro hainani mi kariirim kiyainani.

³ Mi inkam nwirin siya yai kwir kowiir boŋki mi kowa siirin hinina boŋki, krimiir Biyan Inkam Komiiyin siya sowiirin migakin mi mhoiya siir miya dig nwoki mi siya wi kirirar swoki hauugi mi siya wa nami.

⁴ Ti dimin hiriinanin nimbibiyamin mi yayim biya profet sima boŋinim ini simiirar boinourwokaiyin mi sima hinina boŋkinim,

⁵ kɪma iikamɪm om Saion hɪranɪm sɪmiirɪn hɪnɪna boɪn, kɪgi! Kɪmiir Inkam Komiiyɪn nu kɪgriraowiyɪn ɪsirɪn kɪmiiram nɪti. Siya inkam miuungɪn mi siya donki haomɪm siir nidwo namkɪn mi donki ɪiyɪn yopii aeya naokainan siir! Mi ɪiya Jisis siya om Jerusalem hɪriir nɪmbiyamɪn, ti dimɪnim sɪma ina yɪmbiyamɪm.

⁶ Mi inkam nwɪswo Jisis siir kɪgna mɪriiywo mi yayɪm siya boɪnkɪyɪm sɪmiir hɪriinana ini tiru.

⁷ Mi sowa donki iwɪnbugao sowiir hakainamwo mi sowiir yɪuisɪm siir idwo yɪimwanɪu mi Jisis siya yɪuis idwowa yɪdwonam donki yɪnɪn siir.

⁸ Mi iikam whɪekakɪm sɪmiir yɪuisɪm ini siyɪu ɪiirar haknamɪn siir biyar mi nhɪrim paekwowɪm sikwonanɪm sɪmiirar krɪphaknam siyɪu ɪiirar.

⁹ Mi iikam nhɪrim biya napnam ikɪm mi nhɪrim mhoiɪya saika nɪnkɪn apnam ikɪm sɪma ina kauwok boɪnamɪm, Devid siir isidan yɪnisɪmɪn Adi Komii siya nɪkropkiyɪn siya wadieki wadiekin, siir inɪg ɪiir dokboɪnmamaɪrgi! Adi Komii siya ti Biyan Inkam Komiiyɪn nɪtin siir whɪnkɪnsiis haigɪnɪugɪn, siya inkam miyɪkɪn krɪma Adi Komii siir inɪg ɪiir hainan prapraskikɪn.

¹⁰ Jisis siya om komii Jerusalem hɪriir napnɪnopkainamɪn mi iikam whɪekakɪm om komii hɪr nwowɪnim sɪma hɪriinan dimɪn ɪiir kɪgwɪnim ini hindara yanaawɪnim mi ina boɪnim, ti inkamɪn siya yɪpikɪn?

¹¹ Ti iikamɪm napnaniyɪm sɪma boɪn, Jisis siyaɪrgɪn profet inkamɪn om Nasaret nu Galili hɪranɪn. Iriig.

*Jisis siya Adi Komii siir omaka saiir
napninopkainamkin*

(Mk 11:15-19; Lk 19:45-48; Jo 2:13-22)

¹² Jisis siya Adi Komii siir omaka komiyya huyokiyokaiya siir inig nidwokai hainaniya saiir hiriir napninopkainamin mi kam nhirim umir hir ninwowana haiyim mi nhirim pi saingim, siya simiir nhinnowidninkiigi. Mi siya umir hiyim simiir inankrimkrinkiigi mhoiyya sima Adi Komii siir ninkinimiyaei. Mi ipii minim kamim umir mi miriyyim sima nidwokaiyim simiir warar.

¹³ Mi siya simiir boinki, Adi Komii krimiir Wanin siir yaiya Yokwo Komii saeya hinina boinka, kariir omaka ikamim hinda tinda nwowim sima saiirin hinina dapi, nhwo kwis boini omakaka! Mi kara kimiir boinki, kima kariir omaka ini hi tauae inkamin siir hiriinan omaka biyenana ywonama.

¹⁴ Mi Jisis siya Adi Komii siir omaka saiir hirar niki owin mi kam nhirim nhwo kwisaeyim mi iga biye ikim sima ina yimbiniyim siirim mi siya ini simiirar haiswonimniskiyin.

¹⁵ Prismi biyan kamim mi kamim siyiu komii ninokninkini ikim sima Jisis siya haiswonimniskiiya saiir kigim mi sima wakae yinisimim hinina ninikiu anikiuwi krima Devid siir isidin siir yinisimin siir inig iir hainan prapraski. Mi sima io hiriinansi nwokim.

¹⁶ Mi sima io ha nwowim mi sima minam naingwokim ti yinisimim sima kauwoknanaeyim pi tankiyim mi sima hinina boin, kira ta yaiya yinisimim sima boina ina wakaeyim, ha? Mi Jisis siya simiir yai aka hinina yowarkii boinki, ihi, kara tisa wakaeyin. Kima

Yokwo Komiiya saiir yai imiir bi mwaingim. Saeya hiniina boinka, Adi Komiiyin yinisim budirig ikim mi yinpraigak ikim simiir bidi yisiisimauuin mi sima Adi Komii siir inig iirin hiriinan asi sibgu hainan prapraskim, aniya?

¹⁷ Mi siya simiirin ha boin digiyin mi siya simiir haiburgik mi om Betani hiriir yam mi hirar wh-wonkaowi. Iriig.

Jisis siya boinkiyin pae figin ina whirkiyin mi ina wainamin

(Mk 11:12-14,20-24)

¹⁸ Mi nugak imumarin Jisis siya ina swoki haiyug apam yakwoyin om Komii Jerusalema hiriir mi siya mhiya ina yapaowamin.

¹⁹ Mi siya pae fig whirin siyu mig hir nokwoin siir kigam mi siya siirim ha namin mi siya hiniina bi kigamkin nae bidi budin. Niingaka. Paekwo niinga nwowi mi siya ti pae figin siirin hiniina boin, kira wi nae swoki budmimin tani, niingakanga. Mi ti pae figin bi kimiminkikin ina wainamin.

²⁰ Kamim siir kigna miriirim ti hiriinan dimin iir kigim mi ina yanaakiyim. Sima boin, ti pae figin siya dimusi wai sasaunamkin, ha?

²¹ Mi Jisis siya simiir yai aka hiniina yowarkii boin, kara kimiirin yaimwo aiarar boini, kima naingwo tibmii kini mi kima wi diga nwowi ti pae figin kara minkiyin siir hiriinan. Mi dimin whirin kira wi diga mi owi. Mi kira ti mhu iir boinki, kira whi solwara hiriir diswitnatmainam mi siya wi hiriinana mi tiri.

²² Mi kima Adi Komii siirim naingwo tibmii mi ha srii digworaekwo whiekakim kima haiyam srii boini, siya kimiirin wa hauwi. Iriig.

Siima Jisis siir srii yipikin inigak kiriir nwo haiginuwun

(Mk 11:27-33; Lk 20:1-8)

²³ Jisis siya Adi Komii siir omaka saiir swoki haiyug apninopkainam mi iikamim simiir yowomwarkaiyu siir yai imiir. Mi siya ha niki boinin, prismi biyan kamim siima mi Isrel simiir biyan inkam komii komiiyim siima siir hiriir yimbiam mi siima siirim sriigi mi yipikin inig komiigak kiriir nwowaiginuun mi kiriir nambinin yipikin ti digworaekwo simiirin kira piki hinin inigin siir diriraerari, ha?

²⁴ Mi Jisis siya simiir yai aiirin ina yowarkii boinin, kara iriipa hiriinan kimiirin pi dimin whirin siir sriiyim mi tiri. Mi kima saiir sibgu owarkii boini mi kara iriipa hiriinan wi kimiirar boinmauwuwi inkamin inig komiigak kariir nwowaiginuun ta miya saiir mriiyam.

²⁵ Yipikin Jon siir nwowaiginuun inig komiigak iikamim op simiir baptais haiginuwam Adi Komii siya, iyae inkamkin, aniya? Mi siima, simasima hiniina yimboin amboina krima siirin pi panin yayi sair boini, ha? Mi krima siirin hiniina boini, Adi Komii siya hauugin mi siya krimiirin pi hiniina boini, kima Jon siir yai wakaeyokna diriraerar karamae dimusi nwokim.

²⁶ Mi krima ha boini ti diminin inkamki hauugin mi krima hiriinan yai boini mi wi iikamim simiirsi nididi. Mi siima wi krimiir tiowi. Dimusi rani, siima hiniina naingwo tibmii Jon siya profet inkam komiigin.

²⁷ Mi siima Jisis siir yai aka hiniina yowarkii boin, krima ninokninkin tani yipikin inig komii Jon

siir hauuwɪn tɪ dimɪnɪm sɪmiir tɪram. Jisɪs siya sɪmiir boɪnki. Dimusi rani, kɪma kariirɪn bɪ sɪbgu boɪnkikɪm Jon siirɪn. Mɪ kara ɪriipa hɪriinan wɪ kɪmiir mɪ boɪnmauu rani, yɪpɪkɪn inɪg komii kariir hauuwɪn tɪ dimɪn taemɪnɪm sɪmiir tɪram. Iriig.

Boɪniyio yaiya yɪnisɪm nwɪswo ad nwɪruwaniyo sowiir boɪnka

²⁸ Kɪma panɪna naɪngwowi, ha? Biya inkam nwɪrɪn siir yɪnisɪmo nwɪsko mɪ mhoiia iya sowa inikamae nwokiyo mɪ adɪn siya siir yɪnisɪm yaowaeyɪn siirɪm yam mɪ siir inɪ boɪnɪu, yɪnisɪm, panaoɪn kɪra kariir numɪr waina saiir kɪgrɪraowam dam.

²⁹ Mɪ yɪnisɪmɪn adɪn siir yai aka yowarkɪ boɪn. Nɪngaka. Kara pɪ boriisopi. Mhoiia siir kwoɪnɪn ina swokɪ kisina haigiyɪn mɪ inɪ adɪn siir wain numɪra saiir swokɪnɪ mɪriiyɪuɪn.

³⁰ Mɪ adɪn ina swokɪ apnamɪn siir yɪnisɪm nwɪrɪn siirɪm mɪ siya ta hɪriinan yai aiirar swokɪ boɪnɪu siirɪn mɪ kɪra kariir wain numɪra saiir tɪram dam. Mɪ yɪnisɪmɪn hɪnɪna yowarkɪ boɪnki, kara pɪ kapi nami mɪ siya numɪra hɪriir bɪ swokɪ amɪmɪnkɪn.

³¹ Mɪ siya sɪmiirɪn hɪnɪna sɪriigi, tɪki yɪnisɪm nwɪso yɪpɪkɪn adɪn siir kwoɪn iir napɪn, ha? Mɪ sɪma ina boɪnɪm Biyan iya mɪ Jisɪs siya sɪmiir boɪnki, kara kɪmiirɪn yaimwo aiirar boɪnki mɪ iikam biyɪeyɪm omom omomi umɪr takis haiyanɪm mɪ wigɪm hɪi nanaei ikɪm sɪmiir mhɪi kwoɪnɪm bɪdi kisina haigiyɪm mɪ sɪma Adi Komii siir yai aiiram bɪdi yaɪngwo tɪbmɪiyɪm mɪ kɪmiir biyɪn wɪ sɪmar nami iikamɪm Adi Komii siya kɪgrɪraowiyɪm kɪmiiramɪn. Nɪngaka.

32 Dimusi rani, Jon siya kimiir waraur nimbiniikin siyu miyik miyikim simiir niisiisimauugim kimiirin mi kima siir yai aiir bi naingwo tibmiigim. Mi kamim omom omomi umir haii ikim mi wigim hii nanaei ikim sima siir yai imiir bidi yaingwo tibmiiyim. Mi kima ti hiriinan diminim simiir bidi kigim mi kimiir kwoinim biri kisina haiigikim mi siir siyu iir napam bi naingwo tibmiigim. Niingaka. Iriig.

*Ta boiniyo yaiya inkam biyeyin numir waina sair kigriraowiyin siir boinka
(Mk 12:1-12; Lk 20:9-19)*

33 Jisis siya simiirar niki boinin, kima wakae, boiniyo yai kwira hinnga. Inkam komii nwirin siya nu komiigakin mi wain numir yinkin mi ina huyokiyokaiyin mi numir hirin ie whira yop mi nantwo komiia ienau hir haigi mi sima wain nidim ina whitkaigaiyim mi simiirin ina yokwo-brombropim simiir hii imiirim mi sair mhoiia numiran adin siya omaka pada ira mirii ta wain numira sair kigriraowam. Mi siya ta numira inkam nhirimi hauugi sima kigriraowam mi umir mi sair warar mi miriyyim. Mi numiran adin ina yamin aru maeyau kwira.

34 Mhoiia iia wain nidim simiir haiyana ini kingiin nwowa mi numiran adin siya whisarii mi prii miriyan kam nhirim simiir yikrop amki wain nidim simiir ninguguhainakiyam.

35 Mi kamim ta numir aiir kigriraowiyim mi sima siir miyan kam imiirin siyu miyik bi tirkim. Mi sima nwirin hindara tioki mi nwirin hindara

yisomaoki mi nwin hindara kaigromkrorki siyani.

³⁶ Mi numiran adin kam nhirim miyanim simiir yikropki, siya hoimgakriga yikroki, biyana saiir hiriinan tani. Mi kamim numir aiir kigriraowiyim hiriinan siyu iirar swoki tirwin simiirin.

³⁷ Mi mhoigi mhoiyan siya siir yinisimki yinisim yinkamiyinin siirgisiirar yikropki simiiram. Adin siya hinina yangwo, sima wi kariir yinisimin wi siir yaiyar wakae yoknaei.

³⁸ Mi kamim ta numir aiir kigriraowiyim sima ti yinisim iir kigwinim mi sima sima hinina boinaiwin, tiki yinisim hininin siya wi siir adni digwraekwowim wi siya haii. Humbae! Nim siir disom aoki mi ta siir adni numira wi krima haii.

³⁹ Mi sima siirin ha kiyainaniyamim numir yaba hiriir mi sima siirin ina yisomaowin.

⁴⁰ Mi Jisis siya simiir boinki, kima panina mi aingwokiyim? Mhoiya iya numir wainain adin siya niti wi panin siyiuin siir natirni ta numir aiir kigriraowan kamim simiirin?

⁴¹ Mi sima siir boinki mi siya ti inkam biyeyim siir numir aiir kigriraowim wi simiir nisomsom aokii. Mi siya numir waina wi iikam isid miyik nhirmi hauugi sima kigriraowim mi nae haiyan iya mi sima nae haimii, siirin wa hauu aei.

⁴² Mi Jisis siya simiir boinki, tari kima yai haimii kwira profet kamim biya sima wina Yokwo Komii saiir nwowim simiir biri sibgu mwaininokninkinim, aniya? Saeya hinina boinka,

ti yin miyikin omaka miriyyin kamim sima boriisop waeyaowin tariinanin ini

biiyan yin yamwowaun. Siya ini bopwonauan kougouwin siir hiriinan yamwowaun. Biyan Inkam Komiiyin siyar diriraerarkikin ti diminin, siya ina yimbiyam in mi krima siir kigin ini wadiyar ywokiyaun.

⁴³ Mi kara kimiirin pi hiriinan asi boinki, ti dimin miyik miyikin Adi Komii siya kigiraowan iikamim simaka nwowim wi kara swoki haii, Juda iikamim kimiir waraurankar. Mi kara wi iki iikam nhirim om whiranim siir mi sibgu miriyyim wi simiir hauuigi.

⁴⁴ Yipikin inkamkin kariiram naingwo tibmii kara-mae nwowin mi siya wi hindara nonkwobun-buninkin iguski, hauwa niki iswomswokiya mimirmimir yinin siir idwo saiir hiriinan. Mi inkamkin digumii kariir haimriyuwi mi siya wi hindara nikrimkrip iguski yin siir hiriinan nisimtl siini.

⁴⁵ Mi iya prismi biyan inkam komii ima mi Farisi sima ta hiriinan boiniyo yai aiir wakaekiyim Jisis siya boinim mi sima ina yinokninkinkiyim ta yaiya simiirar nikriiga.

⁴⁶ Mi sima siir nonkworinuwama naingwokim omaka huuyokiyokaiya saiir hiriir hainamim. Mi sima iikamim simiirsi nididgim Jisis siir yai wakaeyim. Dimusi rani, sima ha naingwo tibmiikim Jisis siya profet inkam komiigin. Iriig.

22

*Ta boiniyo yaiya nae komiyya wig nonkwon-aeiyya saiir boinka
(Lk 14:15-24)*

¹ Jisis siya yaeya boiniyo yaiya ina swoki boinin simiirin mi siya hinina boinkin,

² Adi Komii siir digworaekwo whiekakim simiir kigrirakakana, saeya ini inkam komii nu kigriraowiyin, nae komii siir yinisim yinkamiyinin wig nonkwonain siirim diriraerariyin ini saiir hiriinan yowoin.

³ Biya kam nhirim simiir nimbina ta wigwas naeya saiir naeyam. Mi naeni iya siya siir kam nhirim simiir yikropki. Mi sima nitim pi boriisopi.

⁴ Mi siya siir miyan kam nhirim ina swoki ikropkiyim mi simiir boinmauu, kima kamim kara nimbingim simiir dikiunaki mi kima simiirin hinina boin, waka, kariir naeyim bidi diriraerar haigingim. Mi bulmakau ii ikim mi wraisu hika hikaeyim kara bidi yisomsom haigingim. Mi digworaekwo whiekakim bidi diriraerar haigingim. Kima ta wigwas naeya saiirim wit.

⁵ Siya siir miyan kamim ti yai imiir boinmauu digin mi sima ha namim, sima, simiir yai imiir wakaeyim pi boriisop mi sima ina nhinopkiyim. Nwirin siir numiram yam mi nwirin ini umir mi miriyam yamin.

⁶ Mi nhirim inkam komii nu kigriraowiyin siir miyan kam imiir yapiyiskai kigwin mi sima simiir yonkwobumbuninkin haiginiugi mi simiirin ina yisomsom aokaokiyim.

⁷ Mi ti hiriinanin inkam komii nu kigriraowiyin siir kwoinin haugi hauga ha whiyekiyin mi siir kamim sau ninitiyim simiir yikropki. Mi sima inkam biyeyim simiir yisomao mi om iir warar yinkin haingimugig.

8 Mi sima hiriinan tirim, inkam komiiyin siir miyan kam imiir boinmimauugi, wigwas naeya bidi diriraerar haigin diga, kamim kara nimbiniim sima miyiki waeyao paniinsi yitsi.

9 Mi hiriinanki niuwi kima iki siyiu whiekakim simiirar dap kig yokiyokiyam mi kam whiekakim kima simiir kigi mi kima simiir wikuunani ta wigwas nae aiirim.

10 Siya hiriinan yai boinkiyin mi miyan kamim ina nhinopkiyim. Mi siyiu whiekakim simiir nwowim iikamim simiir yapboinmamauu iikam biye biye ikim mi iikam miyik miyik ikim simiir yikuunani wigwas nae aiirim. Mi sima ha nitim ta omaka wigwas nae diriraerara ini iikamkina yinkinugiya.

11 Iikamim sima ha nidwodwokai digiyim mi inkam komii simiir napninopkai kigam namkin. Mi siyar kigi inkam nwirin yuis miyik bi puainanikin wigwas naeya saiir nidwokai aeyamin.

12 Mi inkam komiiyin siir boinki, akam, kira yuis miyik puainani karamae dimusi nwokin ta wigwas nae aiiram, ha? Mi siya ini yai mikrima ywowin. Mi ina yididkiyin.

13 Inkam komiiyin siya siir miyan kamim simiirin hinina boinki, kima siir iga inim simiir kogrimdunugi. Mi maeyauwa niyim niyim nwowa saiir hiriir ditkaigi. Ta maeyau niyim niyim aiirin siya wi kauu ouu prasae kin tani. Mi siya wi hik komiigikomii aiir haii. Mi wi siir big iirar mi aegiyimgiyikaeyami.

14 Jisis siya ta boiniyo yai aiir boin digiyin mi siya simiir boinki, ih, Adi Komii siya iikam

whiekakim simiirar nikiunaei. Mi simiirin wi irira nwinwira nikiuna apninopkainani. Iriig.

*Sima Jisis siir srigim umir Sisa siir hauuwam
(Mk 12:13-17; Lk 20:20-26)*

¹⁵ Mi Farisi kamim sima yaiya ina haingiriyu hid boinaiyim, Jisis siir kinankiuwam.

¹⁶ Mi sima simiir kigna miriyyim kam nhirim mi inkam komii Herot siir kamim simiir warar yinkin ikropki. Mi sima Jisis siir hiriir yimbiam mi ina ini sriyyuim yai nhirim simiiram. Inkam yaimin dimin nowomwarkaiyuwiyin, krima ina ninokninkinin kira yaimwo boinan inkamkin. Mi kira yaimwowa saiirar sibgu owomwarkaiyu boinikin diminim Adi Komii siir iikamim simiirim. Kira inkam nwirni bi nwowikin kou mi nwirni bi nwowikin nua. Niingaka. Kira iikam whiekakim simiirin whiruwar nwowaiginuwikin.

¹⁷ Kira krimiirin sibgu boinmauugi, kira panina naingwowi, ha? Moses siir siyu komiiyin siya boinin ini wadieya mi owin krima omom omomi takis umirim inkam komii Sisa Romanin siir hauuwun, aniya? Iyie? Niingaka.

¹⁸ Jisis siya simiir kwoin biyie biyie imiir bidi yinokninkinin mi siya simiir boinki, kima niksisaeyan inkamkim. Kima kariirim dimusi kinankiunikim, ha?

¹⁹ Kima umirim omom omomiyim kima haiiyim mi maiya umira saiir nwowa inkam komii Sisa siir hauuwiya kariir wisiimauugi. Mi sima umira siirim asi hainakikim, siir nisiimauuim.

²⁰ Mi siya simiir srigi, ti whwonkamim mi ti inig ikin umir aiir nwowin siya nhinirgin.

21 Mi Jisis siya simiir yowarkii boinki, inkam komii Sisa. Mi siya simiir boinki, dimin Sisa nikin, yio kima Sisa siirar hauu. Mi diminin Adi Komii krimiir Wanin siirgin yio kima siirar timi hauugi.

22 Sima ta hiriinan yai aiir wakaekiyim mi sima ina yanaakiyim. Mi sima siir ina haiburgigim mi ina yamim. Mi sima Jisis siir kinankuan yai karamaekim. Iriig.

*Sima Jisis siir srugi iikamim naonami wa swoki
insiin idwowi
(Mk 12:18-27; Lk 20:27-40)*

23 Ta ii aiirarin Sadyusi kam nhirim Jisis siir hiriir yimbiyam. Ti kamim sima hiniina boinikim, inkamin naonamiyin sima wi swoki insiin idwori. Sadyusi kamim sima ha nimbiamim mi sima Jisis siir ini sruiyu,

24 inkamin nowomwarkaiyuwiyin, Moses siya hiniina boinkin, inkam nwirin siya yinie niyio karam nwowi mi siya ha naonami mi siir wig igabaeya siir nomousim ieyar swoki itkin idwokai naowid. Mi yiniekakin wi siya nwo haiginuwi siir yaowae iirin.

25 Mi kam iriyyar nwiskinuwi mi simiir yaowaeyin wig siya yonkwona mi siya ina yaonamin mi siya yiniekak bi nwogigin. Mi siir wig igabaeya ini siir nomousim ieyar swoki itkin idwokainaowida.

26 Mi siir nomousimin iriipa hiriinanar mi tir, yinie karamaeyar mi aowin. Mi nwoimaka iriipa hiriinanar mi tir mi ini hiri hiriinanar tir yokiyokiyamin. Mi ti iwiniyao iriyyar nwiso ini yinie karamaeyar yaowim.

27 Sîma yaowin naokao digiyim mi mhoigi mhoiya simiir yao wig igabae aeyar yaonam.

28 Kira boinki, iya iikamim naokaowim sima ninsiin idwowi. Ti iwinyao iriyar nwiswo ta wiga saiir kamki kamin wi nhinga nwowi? Kira ina ninokninkinin, sima yaowin saiirara nonkwona swokim.

29 Mi Jisis siya simiir yai aka ina yowarkii boinin, kima Yokwo Komii saiir yai imiir bi ninokninkinkim, ha? Mi kima Adi Komii siir kirie aiir bi ninokninkinkin, ha? Mi kima hiriinanin whaowaeya priiboin, aniya?

30 Mi iya iikamim sima ninsiin idwowi mi sima wi nonkwona rani. Niingaka. Mi sima wi Adi Komii siir oman paekwosimim ninomor kou hir nwowin wi simiir hiriinan nwowi, niinga niingar.

31 Ti iikamim naonamim mi ha swoki insiin idwowi. Kara kimiir sriiyim mini. Adi Komii siir yayim Moses siir hauuwim, kima simiir bi mwaingim, aniya? Siya hinina boinkin,

32 kara Ebrahim mi Aisak mi Jekop simiir Adi Komii gin. Adi Komii siya iikamim naonamim simiir Adi Komii rani. Iikamim kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyin simiir Adi Komii gin.

33 Iikamim kingiin nokwoim sima ta hiriinan yai aiir wakaekiyim mi sima ini hindara yanaakiyim friig.

*Adi Komii siir bigi biyan siyugi siyu ieyairgin
(Mk 12:28-34; Lk 10:25-28)*

34 Ta hiriinan yaiya Jisis siya Sadyusi simiir yai aiir boin tankaigikin. Mi Farisi kamim sima ta yai aiir wakaekiyim mi sima ina haingiriyu boinainamim.

³⁵ Mi simiir bopwo hirin inkam nwirin siyu imiir ninokninkiniyin ini hirar nwowin. Siya Jisis siir srikinankuwam namkin.

³⁶ Iikam nowomwarkaiyuan inkam piki hinin siyu ikin, siyu whiekakim Moses siya winim simiir bi nwowim, ha?

³⁷ Mi Jisis siya siir boinki, Biyan Inkam Komiiyin siya kiriir Adi Komiiyin. Mi kiriir mhi kwoinim mi kiriir kirieya wi saiirar hauu iuguski mi kiriir digworaekwo whiekakim simiir warar.

³⁸ Ti siyuin siya ini siyu nhirim Moses siya winim simiir kou ywowin.

³⁹ Mi mhoiiyan siyu whirin yo hinina boinkin, kira inkam nhirim simiirim naingwowyim mi kramar naingwonaeyin saiir hiriinanar daingwo.

⁴⁰ Ti siyuwo sowa boinkiywo ini Moses mi profet kamim simiir siyu imiirar higrinu irkakiyim. Iriig.

*Jisis siya Farisi kamim simiir srii yipiki inkamkin
Adi Komii siya nikropkiyin*

(Mk 12:35-37; Lk 20:41-44)

⁴¹ Farisi kamim sima iripa niki haingiriyu owim mi Jisis siya simiir srii,

⁴² kima Kraisiir inini panina naingwowyim ti inkamin Adi Komii siya nikropkiyin, ha? Siya nhinir pugan ankin, ha? Mi sima siirin hinina yowarkii boinki, Devid siir puganankin.

⁴³ Mi Jisis siya simiirin ina swoki sriiyin. Dimusika? Mi Adi Komii siir naeyuin Devid siir nwowin siirin siya nsiimauugin mi Devid

siya siirɪn Biyan Inkam Komii dimusi dapkin, ha?
Siya hinɪna boɪnkin,

⁴⁴ Devid siya hinɪna boɪnkin Adi Komii siya,
kariir Biyan Inkam Komiiyin siirɪn hinɪna
boɪnkin, kira kariir ɪna ɪniga saiir didwo.
Mi mhoiɪya kiriir sau omomin wi kara
kɪntiokii simiirin. Mi wi kiriir aowa
nwokaii.

⁴⁵ Kima kigi Devid siya dapkin Inkamɪn Adi
Komii siya nikropkiyin Biyan Inkam Komii siya
mi siya ti inkamɪn Devid siir isid panɪna nwokin,
ha? Niɪngaka. Siyɪu karamaekin.

⁴⁶ Mi inkam nwɪrkin bi nowarki boɪnmimɪnkin ta
Jisis siir yaiya. Niɪngaka. Mi ta ɪi aiirin sima
ina yididbwakainamim siirsiyin mi mhoiɪya sima
siirimɪn dimɪn whiram bi swoki srii mimɪnkin.
Iriig.

23

*Jisis siya iikam imiir boɪnki, kima mintarao,
kamɪm siyɪu komii ninoknɪnkiniiyim mi Farisi kam
ikim simiir siyɪu imiirsiyin*

(Mk 12:38-39; Lk 11:43,46; 20:45-46)

¹ Mhoiɪya Jisis siya yayim iikam whiekakim mi
kamɪm siir kigna mɪriiyim simiir boɪnmimauugin.
Jisis siir yaiya hinɪna boɪnkin,

² kamɪm siyɪu komii ninoknɪnkiniiyim mi Farisi
kam ikim, sima kimiirin Moses siir siyɪu imiir
nowamwarkaiyugin.

³ Mi hiriinankɪnuwi yim ti hiriinan
digworaekwowim, simiir boɪnmimauuwiiyim,
yim kima simiirin ha wakaeyokna ap. Mi simiir
siyɪu iirin, yio kipi kigna ap.

4 Tì yaiyím sîma kímiir boinmîmauwíyím, yím ìni ìdimín híkákím kîma nîtyîskai apiyím, kímiir waeyao ìni híriinan ywówím. Mî sîma wî kímiir whínhai rani, tî ìdimín híkák ímiirín. Nîngaka.

5 Ìdimín taemíním sîma mîriiyím, sîma mînam mîni, iikamím sîmiir nwoki kígím sîma tî ìnmi op mînim mînam niigím sîma Adi Komii siir yaiyím sîmiir hopkaiyam. Mî sîmiir mwówím hais ha mî kikog nhwo kwisboini digworaekwówím, sîmiir haigiyám. Mî iikamím sîmiir kígi, sîma wa nwoki aingwówím, sîma inkam wadiékím. Mî yûis priei prieyím sîma niyím yím ha mî píuai haigínú. Sîma nhwo Adi Komii siiram kwisboiniyím mî iikamím sîmiir kígi, sîma wa boini, híe wara inkamím, sîma inkam wadiékím.

6 Mî iiya sîma yaewou komii komiiyím sîmiiram namiyím sîma íkî mhoiyan ipiiyím sîmiir bí nîdwokaiigím. Nîngaka. Sîma íkî ipiiyím bíiyar nwówíním pí sîmiirar nîdwokai omaka Adi Komii siir yai nîdwokai wakaeiya saiirín íriipa híriinan.

7 Sîma ha naingwówi, iikamím maeyaua nae haigíníya saiirín sîma sîmiir nwoki boin maírgímaírgam.

8 Iikamím sîma kímiirín híniina kípi dap iikam nowomwarkaiyúwan inkam komii komiiigím. Nîngaka. Inkamín nwíruwaírgín kímiir nowomwarkaiyúwíyín, Adi Komii sasaírgín. Mî kîma whiekákím ìni nomiiyaukîna yoswówím.

9 Mî nu tírín kîma inkam nwírníyín híniina kípi dap, krímiir Adi Komiiigín. Nîngaka. Adi Komiiyín nwíruwaírgín, krímiir Adín. Mî síya ìni nînomor kou hírar nwówín.

10 Mî sîma kímiirín híniina kípi dap, inkam

komii. Nĩngaka. Kĩmiir Biyan Inkamĩn nwi ruwai rĩn, yio kararĩn, inkamĩn Adi Komii siya nikropkiyin.

¹¹ Yipiki inkamkin kĩmiir bi inĩgak nwowĩn. Siya biyin hinda whisarii mi primĩriiyan inkam dwo

¹² inkamĩn siir inĩg iirar hainanaeyĩn mi mhoiia siir inĩgin wi aoki aowa namĩguskii. Mi inkamĩn siir inĩg iirar hainana karamae nwowiyĩn, mhoiia siya wi inĩg komiigak nwowi. Iriig.

Jisĩs siya kamĩm siyu komii ninokninkiniyim mi Farisi kam ikim siya siyu biyeyim sima tirim io simiir nwokin

(Mk 12:40; Lk 11:39-42,44,52; 20:47)

¹³ Ti siyu komii ninokninkiniyim kamĩm mi Farisi kam ikim. Kĩma mĩntarao! Kĩma nĩksisaeyan inkamkim. Mi kĩma yaiyairga nhĩnkini. Iikamĩm Adi Komii siya kigrĩraowiyim sima nwowam naingwowyim, simiirĩn kĩma nĩksisaei mi ti iikamĩm simiir anowĩn kĩmar haigĩnikouwi. Mi simiir kwoinim simaka nwowam wara naingwo rani, simiir siyuin kĩmar haigĩnikouwi. Mi kĩma Adi Komii siir iikamĩm siya kigrĩraowiyim simaka bi namasugim. Mi iikam nhĩrim simiiram namam tiriyim, simiir siyuin kĩmar haigĩnikouwi.

¹⁴ Kĩma kamĩm siyu komii ninokninkiniyim mi Farisi kam ikim, kĩma mĩntarao! Mhoiia kĩmiirĩn wi Adi Komii siya nonkwobumbunĩnkĩn iuguskii kĩma yai airgar nhĩnkini. Kamĩm naonamiyim simiir wig igabaeyim pi kĩma mi iksisaei. Mi simiir omakain digworaekwowim pi kĩma mi tauae haii.

Mi kima iikamim simiir whwonkam idain nhwo pi prieyar mi kwisboini, simiir dimin biyeyim simiir higriniuwam. Mi iikamim sima wa nwoki aingwowim, kima inkam miyikim. Mi Adi Komii siya kimiirin wi hiriinansi hauwi.

¹⁵ Kima kamim siyu komii ninokninkiniyim mi Farisi kam ikim, kima mintarao! Mhoiya Adi Komii siya kimiirin wa nonkwobumbuninkin iguskii. Kima yayairga nhinkini. Mi kima whi komiia mi nu ikim simiirar napboinmimauwi Adi Komii siir yai aairin iikamim simiir kwoin imiir hiiurworwokaiyam. Mi sima kimiir yayar bidi wakaeyoknam. Siyu biye sima diriraerarim ini kimiir imiir haiburim.

¹⁶ Mhoiya Adi Komii kara iikam biye kimiirin wi hindara nonkwobumbu iguski. Kima ini iikam nhwokwisaeyim simiir ninkikwona apiyin ini simiir hiriinan ywowim mi kima wi dig nwo rani. Nngaka. Mi sima paninsi sibgu wakaeyokna apsi. Mi kima iikamim simiirin hinina boinkim kara wa diriraerari, kara niksisaerani, kara yaimwowar boini. Ti kariir yayim, kara Adi Komii siir hinina boini, ini mi owin yio dimin komii rani. Mi kira hinina boini, kara wa diriraerari. Kara ti yayim simiirin pi golin Adi Komii siir omaka hir nwokaiyin pi siir nikopaisirki. Mi siya ti hiriinan yayim simiir boini mi kima siirin wa boin, siya ha diriraerar.

¹⁷ Kima whaowae inkamkim mi inkam nhwokwisaeyim! Dimu diminkim bi nwowiyim mi dimu diminkim mhoi nwowiyim, ha? Ihi, adi Komii siir omaka biyin ini saeyar ywowa.

¹⁸ Krima hinina boinkim, inkamin hiya nae

haigin inkin imiyyaeiya Adi Komii siira saiir dapikopsisirki mi mhoiyya siya tir karamae nwowi yio dimin kaimwo rani mi inkamin nae Adi Komii siir nikin imiyyae ikopsisir hauwi. Ihi, yio siya ha diriraerar.

¹⁹ Kima ti nhwokwisae inkam whaowaeyim dimu diminkin bi nwowiyin, ha? Inkamin nae ninkin imiyyaeiyin siya, iyie? Hiiya saeyar minkin ti naeyim dimin whirki panansi kimbusi. Ihi, hiiya nae haigin ninkin imiyyaeiya biyyin ini saeyar ywowa.

²⁰ Inkamin hiiya nae haigin ninkin imiyyaeiya saiir inig iir dapikopsisiri, siya digworaekwo saiir idwo nwowim simiir warar ninkin ikopsisirkikim.

²¹ Mi inkamin Adi Komii siir omaka miyika saiir dapikopsisiri mi siya Adi Komii siir omaka hir nwowin naeyiu digworaekwowim simiir wara ninkin ikopaisisiri.

²² Mi inkamin ninomor kou saiir dapikopsisiri mi siya Adi Komii siya mi siir ipiyya sowiir warar nikopaisisiri.

²³ Kima kamim siyiu komii ninokninkini ikim mi Farisi kam ikim. Kima mintarao mhoiyya Adi Komii siya kimiirin wi hindara nonkwobumbuninkin iuguski. Dimusi rani, kima yai kiyimiyok boin kiriekim. Mi kima dimin sisimim pi simiirar mi siotkini mi haimiyyin pa mi hauwi mi ti hiriinan dimin sisimim kima ina wakaeyokna diriraerarim mi bigi biyan diminin Adi Komii siir yaiya kima hiriinan tir tani. Mi biyan dimin komiyyin Adi Komii siir yaiya kima digumii saiirar haimriiyugigi. Mi siyiu miyik tiri ikim iikam nhirim simiir mi naingwobumbuni siyiu mi

naingwo tɪbmiini siyɪu ikim, kɪma ti hiriinan dimin komii komiiyim digiumii simiir haimriiyugigim. Mi kɪma dimin komii mi Adi Komii siir dimin simim simiir wara wakaeyokna kiswo mi siya kimiiramɪn wi maigimaiga komiia pi ywokiyan mi kɪma simiir tirim pi boriisopkim. Niingaka.

²⁴ Kɪma inkam miyik rani, ini nhwokwisaenan ywowim mi kɪma iikamim simiirin Adi Komii siir siyɪu iir nisiimauamar naingwowi mi kɪma wi dig nwo rani. Mi Adi Komii siir yayisimim kɪma simiirar nikwowaisii mi wakaeyokna rani. Mi kɪma Adi Komii siir biyan yai komiiyim simiir wakaeyoknaim naingwo rani. Mi kɪma pi boriisopi. Niingaka.

²⁵ Kɪma kamim siyɪu komii ninokninkiniyim mi Farisi kam ikim, kɪma mintarao! Mhoiia Adi Komii siya wi kimiir nonkwobumbuninkin iuguski. Kɪma yayara nhinkini kimiir mhi kwoinim ini mobmor mob minim idanara kɪma sibgu hisokiyim mi aowa iokaka nwowiyim mi ini simiir hiriinan ywowim. Kimiir kwoinim ini inkam nwirni diminam kigmairi siyɪuin mi piu saeya nipiyaokinami siyɪu ikin ini sima yinkinim.

²⁶ Farisi kamim kɪma ini inkam whaowae nhwokwisaenan ywowin mi biyan kɪma mobmir mobim simiir aowa tiki hisok mi idana wi wadieya mi oki. Mi iriipa hiriinan kimiir kwoinim hiriinana timi tir. Mi kira siyɪu miyikin siir tiram naingwowi kira wa tiri.

²⁷ Kɪma kamim siyɪu komii ninokninkiniyim mi Farisi kam ikim, mhoiia Adi Komii siya wi kimiir nonkwobumbu iuguski. Kɪma mintarao! Kɪma

yaiyarga nhinkini. Kimiir kwoinim ini maeyauwa inkam haingikaiiya ini saiir hiriinan ywowim. Mi idwowin wadieya sibgu kigi mi ienau hirin ini inkam mwokiugi yinkinuin. Iikam kimiir mhai kwoinim hiriinan ywowim. Mi ida wadieyar sibgu kigi mi kimiir aowan kwoinin miyiknan nwoki rani.

²⁸ Kima ini iriipa hiriinana mi owim, iikamim sima kimiir yaimwo whwonkam imiirin wadieya kigi sima hinina naingwowi, kima iikam wadiekim. Mi kimiir mhai kwoinim ini niksisaeni siyu ikin mi dimin bibiyeyim ini simasimar nwokaiyim. Iriig.

Jisis siya kamim iikam nowomwarkaiyuwiyim mi Farisi kamim simiir boinkin sima wi hik kimpisu haii

(Lk 11:47-51)

²⁹ Kima kamim siyu komii ninokninkiniyim mi Farisi kam ikin. Kima mintarao! Mhoiia Adi Komii siya wi kimiir nonkwobumbuninkin iuguski. Kima yaiyarga nhinkini. Kima profet kamim biya naonamim simiir kiu mwowim ie imiirar puai haiginiugim. Mi iya sima omwaiya niki waiyam, sima siyu miyik iirar tirkim.

³⁰ Mi kima boin, iya krimiir yidiwi wanwiyaeyim sima nwowa krima saiir nwokiswo mi krima wi simiir di whininii profet kamim simiir nisom aowamin. Ningaka.

³¹ Ta yai hiriinana kima kimar nisiimaunaei, kima ti kamim profet kamim simiir nisomsom aowam, simiir hiran inkamkim.

³² Kara kimiirin yaimwowar boini, kara kimiirin b̄idi yinokn̄ink̄in̄ k̄ima w̄i kimiir yidiwi wan-wiyaeyim, simiir siȳu biȳe imiirar swoki tiri, biya sima tirim saiir h̄iriinan mi k̄ima w̄i h̄iriinana swoki tiri mi w̄i simiir h̄iriinana swoki imbiyami.

³³ Kima kam biȳekim, kima mipugnankim. Kima kam biȳeyim kima kam isid biȳeyim simiir h̄iranki nitkim mipugnan. Adi Komii siya kimiirin w̄i maeyauwa paekaka saiir h̄iriir boinwokiyopnatkaigi, kima w̄i pan̄ina nidami, ha?

³⁴ Mi kima wakae mhoiia kara w̄i profet kam n̄hirim ninokn̄ink̄in̄ miȳikakim, Adi Komii siir Yokwo Komiiya saiir mi kamim nowomwarkaiȳuwiyim w̄i kimiirim nikropki mi sima kimiir waraur nimbini. Mi n̄hirim w̄i kima nisomsom aokaowi mi paeyin h̄iniya n̄irion̄ink̄in̄ saika n̄irinuwi mi n̄hirim omaka, yaimin dimin nidwokai wakaeiya saiir h̄irar nip̄ipari. Mi n̄hirim kima simiirin w̄i om komii whirin siir h̄iranki nh̄in̄ikriropki mi simiirin w̄i h̄inda tinda n̄ink̄in̄ aeyokiyoki.

³⁵ Mi ti h̄iriinanin kara w̄i saiirsi nikropki kam n̄hirim hik kimiir hauuwim, kam miȳik n̄hirim nuanim biya kima nisom aowim simiirsi. Inkam miȳik Ebel siir h̄iranka nisomao bwakainankim mi ini profet Sekaraia siirar yadiḡuw̄in Berekaia siir yinisimin. Sima siirin Adi Komii siir omaka yai nidwokai wakaeiya mi maeyaua h̄uyokiyokaiiya nae n̄ink̄in̄ imiiaeyiya dimin whirki kimbu karam nwowa siirin h̄ir nisom aokin. Dimusi rani, ti dimin hin̄in̄in mi Adi Komii siya kimiirin w̄i h̄iriinansi nonkwobumbun̄ink̄in̄ iuguski.

³⁶ Kara kimiirin yaimwo aiarar boini. Dimin biyeyim simiir hik kimpipisuim ti iikam isid whiekakim kima ti nwowim wi krimiirar nimbiam. Iriig.

Jisis siya om komii Jerusalem siir iikamim simiirsi nougin
(Lk 13:34-35)

³⁷ Jerusaleman iikam!! Jerusaleman iikam!! Kima profet kamim kimiir waraur nitim simiirar nisomsom aokaowikim mi iikam nhirim Adi Komii siya nikropkiyim simiirin ini siiyani kima kaiyimik aokaokiyim. Finokiinokin kara kimiirin dimin biyeyim simiir hirankar nikunama naingwowi kanaka nwowim kimiir whindiriraerarin. Kakaruk yopiiya saiir yinim saiir kpida aowa namiyim saiir hiriinan tirama mini mi kimar boriisopi.

³⁸ Kima wakae! Mhoiia kimiir omin wi iikam karamaeyar nwoki.

³⁹ Ihi, kara kimiirin hiniina boini mi kima wi kariir kigmimin tani mi iya kima ta yai hiniina saiir boini mi wi saiirar nadigiuwi. Adi Komii siya kinsiishaiginiuwi ti inkamin. Biyan Inkam Komii siir inig iir nitin siir. Iriig.

24

Jisis siya Adi Komii siir omaka yai nidwokai wakaeiya saiir boinkin wi sapi nimbiriam

¹ Jisis siya Adi Komii siir inig hainaniya omaka komiia yai nidwokai wakaeiya saiir haiburgikin mi ina yapnaniyam in mi kamim siir kigna miriyim sima siiram yit. Sima siir nisiimauuam

naingwokim omaka miyikim Adi Komii siirim simiir.

² Mi siya simiir boinki, kima ti digworaekwowim simiir bidi kigiyim, aniya? Ihi, kara kimiirin yaimwo aiirar boinki, ti siiyaim Adi Komii siir omaka saiirim sima wi siya kwirni idwo nwo rani. Ningaka. Mi kam nhirim sima niti, wi ti Adi Komii siir omakaim simiir ninikinhninhinkigi mi wi nu saika diga swoki amwowiwi. Iriig.

*Jisis siya hik whiekakim mhoiyya nimbiniyanim simiir boinkin
(Mk 13:3-13; Lk 21:7-19)*

³ Jisis siya mhiu Oliv hir nidwokin mi kamim siir kigna miriyyim sima simar yit siirimim mi sima siir ini boini, kira krimiir boinmauugi, ti dimin hiriinanim wi paki hinin iya saiir nimbiyami krimiir nisisiimauuamin, ha? Piki hinin diminin wi bi siya nimbiyami mi krima wi siir nwoki inokninkinim iya kira swoki haiyug itana saeya nimbiyami mi ti nuin wa digi, ha?

⁴ Jisis siya simiir yai aka hinina yowarkii boin, kima kima kimasiyar sibgu mintiraona wi inkam nhirkim niksisaesi kimiirin.

⁵ Kam nhirim sima niti mi sima wi kariir inig iir nini iksisae dapboini, karargin Kraisin Adi Komii siya nikropkiyin mi sima wi iikam whiekakim simiir niksisaesi irkaki.

⁶ Mi mhoiyya kima wi yaiini yayim simiir wakaemimikwini. Yaiiya hinda tinda ina niniya, kingiin mi aru iriipi hiriinan mi kima wi kipi nanaawin. Ti digworaekwowim sima wa nimbiyami mi iya kara nitana ti nu ieya digana ya ina niki owa.

⁷ Nu whiran kamim wi nu whiran kamim yaii simaka ninii. Mi inkam komiiyin nu kigriraowiyin wi nu whiranin siir isidin yaii wi inkam komii nwirin siir isid inaka ninii. Mi nu maeyau nhirim wi mhii prasae nao rani mi nu maeyau nhirim wi nin prasae nit rani.

⁸ Ti digworaekwo whiekakim wi wiga yinisimin hiukrimkripin naokainam wi saiir hiriinan hik kimpipisu haii, biya saeya haiyim wi saiir hiriinan nimbiamyami. Ta ii aiirin sima hik kimpipisu wi kimiir hauuwi mi sima wi kimiir nisomsom aokaowi. Mi iikam whiekakim hinda tinda nwowim wi io nhwo kimiir nanaowi. Dimusi rani, kima kariir yai aiir wakaeyoknakim. Ti digworaekwo whiekakim wi wiga yinisimin hiukrimkripin naokainam wi saiir hiriinan hik kimpipisu haii biya saeya haiyim wi saiir hiriinan nimbiamyami.

⁹ Ta ii aiirin sima hik kimpipisu wi kimiir hauuwi mi sima wi kimiir nisomsom aokaowi. Mi iikam whiekakim hinda tinda nwowim sima wi io nhwo kimiir nanaowi. Dimusi rani, kima kariir yai wakaeyoknaeikim.

¹⁰ Mi ta ii aiirin iikam whiekakim sima wi simiir naingwo tibmii aiir haiburgigi. Mi sima simiir nomiiyauim wi simiir sau omomin siir kinmauu iti mi simiir nhirim wi io sima sima ninwo anwowi.

¹¹ Mi ta ii aiirarin niksisae profet kam whiekakim sima nhinani mi wi iikam whiekakim simiir niksisaei.

¹² Mi ta ii aiirarin dimin biyieni siyiuin wi komiia nimbiamyami mi iikam whiekakim sima wi inkam nwirniisi naingwokwonanae rani. Niingaka.

¹³ Iikamim sima simiir naingwo tibmiiya kirieya

nwoyokiyokiii mi mhoigi mhoiyana saiirar namwoiwi mi ti iikamim simiirin wi Adi Komii siyar swoki anmaiwarkinaei.

14 Mi sima wi nu maeyau maeyau whiekakim hinda tindanim simiir napboinmamauu irkaki maeyauwa Adi Komii siya kigirkakana siir digworaekwo whiekakim saiir mi iikam isid whiekakim sima wa wakae, dimin miyikim Adi Komii siya diriraeranim. Mi wi ii aeya nadigiwi. Iriig.

*Dimin biyieki biyieyin wi sipi nimbiyami
(Mk 13:14-23; Lk 21:20-24)*

15 Inkamin ta yaiya saiir mwainin siya sibgu daingworinu, Jisis siya boinki mi mhoiya kima wi ti dimin biyieki biyieyin Adi Komii siir omaka io saiir hioanin wi siirar kigi, diminin Adi Komii siir omaka bopwo nwowin igbid kamiyaugakin biya profet Daniel siya boinin nimbiyamim mi siya.

16 Mi ta ii aiirin iikam whiekakim nu Judia hir nwowim sima mhua hiriir yidam ninopkainam.

17 Mi iikamim yaba hir grinkin okwowim mi sima simiir digworaekwo imiirim kipi swoki iwit ninopkainam omaka hiriirin simiir haiyim sima mhua hiriirar didam iugugusamki.

18 Mi yipiki inkamkim sima numir nwowi mi sima simiir oma hiriir kipi swoki haiyug am, simiir yuis imiir hainakiyim. Sima hindara didam iugusam.

19 Mi wigim yinpiugak nwowim simiirsi naingwoyimiyoki mi wigim yinpraigakakim simiirsi warar mi timi aingwoyimiyoki ta ii aiir nwowim. Sima wi nidam sasau rani, sima wi hikak nwowi mi wa kiguguwi.

20 Kima Adi Komii siiram srii boin mi ii kima nidami saiirin wi naoki kipi kin mi wi Judami ii komiyya Sabat pu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya saiir mi idami ya wi miyik mi o rani, ti ii hiriinanin kima wi nidam sasauni siyuim whaowaei.

21 Mi ta ii aiirin wi hik kimpipisu prasae hai rani. Iya nuin siya wina niki owin mi ini tariinana yamwoniyn, ti hik hiriinanin biyya sima bi niki imbinikim. Mi mhoiyya wi hiriinan hik mi imbiyam tani.

22 Mi Adi Komii siya ti dimin biyeyim simiir iyya saiir nikwokripna karam nwokiswo mi iikam whiekakim sima wi hiriyyar pi whaowae iuguskiyin. Adi Komii siya siir kamim siya nimbinim simiirsi naingwoyimiyyokiyin mi siya ti ii hiriinana saiir asi nikwokripnakin, ti diminin sima nimbiyamam.

23 Mi ta ii aiirin inkam nwirin siya wi kimiir boini. Kigi, inkamin Adi Komii siya nikropkiyyn siya tisi tirar nwowin, siya isi hapi nwowin, kima wi siir yai kipi naingwo tibmi.

24 Ta hiriinana kara kimiirin saiir boinki mhoiyya kam nhirim sima niti mi wi hiniina nini iksisae boini, Kraisin karargin. Mi kara profet inkam nwirkin. Mi sima wi dimin kirie komii komii nhirim simiirar diriraerari, iikamim Adi Komii siya nimbinim simiirin wi sima nhinpriiginam kinankugiuwi mi ti iikamim sima wi simiir yai wakaeyokna rani.

25 Wakae, kara kimiirin bi ti digworaekwo imiirar boinmauugim mi bi wi digworaekwowim sima nimbiyami mi mhoiyya kima simiir kigi mi

kima wɪ hanɪngi kɪgnɪnoknɪnkɪni.

²⁶ Sima kimiir hɪnɪn yai boɪni, kɪgi. Siya maeyauwa inkam karamaeya nu siiyɪn apa saiir nwowɪn, kima wɪ taka maeyauwa saiir kɪpi nam. Mɪ sɪma hɪnɪna boɪni, kɪgi, siya ta omaka maeyauwa hɪuyokiyokai saiir hɪr nwokaiyɪn. Kima wɪ sɪmiir yai kɪpi naɪngwo tɪbmɪi.

²⁷ Kima ɪna kɪgɪm, sinana bɪeki nɪmbiidniyɪn siir hɪrar sinankiyɪm mɪpi bɪeki nɪkɪiyamiyɪn siir hɪrar namwoɪuwɪ mɪ mhoɪiya ɪiya Yaowae Adɪn nɪnomor kouanɪn kara swokɪ ɪti kɪma kariirɪn wɪ hɪriinanar kɪgwɪni.

²⁸ Maeyauwa inkam whɪgi nwowiya mɪ wakikiyao wabɪm pɪ sɪmiir pɪu ɪmiirar natkikɪn ɪdwo aei. Mɪ mhoɪiya kara swokɪ ɪti iikam whiekakɪm sɪma wɪ kariirar kɪgwɪni. ɪriig.

Yaowae Adɪn nɪnomor kouanɪn mhoɪiya siya wa swokɪ ɪti

(Mk 13:24-27; Lk 21:25-28)

²⁹ Hɪk komɪiya ta ɪiya saiir haiya saeya dɪg nwoki mɪ bɪeyɪn wa kakauu ɪuguski mɪ bwana wɪ mɪ whwo rani mɪ nauunɪm wɪ nɪnomor kou hɪranka nɪkɪgɪiki. Mɪ nɪnomor kou hɪran dimɪn komɪi komɪiyɪm, sɪma wɪ nɪni hanɪna nɪtki.

³⁰ Mɪ ta ɪi aairɪn digworaekwo nhɪrɪm nɪnomor kou hɪranɪm mhoɪiya wɪ iikamɪm wɪ sɪmiir nɪsiimauuwi ta ɪiya. Kara Yaowae Adɪn nɪnomor kouanɪn wɪ saiir swokɪ ɪti mɪ iikam isidɪn hɪnda tɪndanɪm nu tɪranɪm sɪma wɪ nou prasae kɪn tani. Mɪ Yaowae Adɪn nɪnomor kouanɪn sɪma wɪ kariirar kɪgwɪni waumɪrsɪma kariir dimɪn kɪrie komɪiyɪm paenan nɪuyaeiyɪm wɪ sɪmaka nɪnkɪn ɪti.

³¹ Iya kara niti, kidin wa maski. Mi iya siya kid maski mi kariir paekwosimim sima wa namki omom omomim hida tinda nwowim simiir, iikamim kara nimbiniim sima wi kariiram nikiunani.

*Whroug>wokiyim iya Jisis siya nitana saiir
nisiimauugin iikamim simiir*

(Mk 13:28-31; Lk 21:29-33)

³² Kima whrou siir bidi yinokninkinim. Iya pi whrou siya woki ti hiriinanin krma pa ninokninkini opin wi sipi niuwi. Mi opud naowo wa mi ikii kini. Ta hiriinan iya saeya opki niuwi aeya.

³³ Ini mi owin, mhoiia kima ha kigi ti dimin taemin whiekakim kara boinim ini nimbiamim, kima ha dinokninkinki, iya kara nitana ini kingiin nwowa.

³⁴ Kara kimiirin yaimwo aiirar boini, iikamim sima ta ii aiirar niki owim sima wi niki aonam tani mi ti digworaekwo whiekakim wa nimbiamim.

³⁵ Nu ninomor sowa wa digi mi kariir yaiya wi swoki digi rani. Ningaka. Saeya wi hiriayar nwoyokiyoki. Iriig.

*Inkam nwiirkin ta iya Jisis siya nitana saiir swoki
inokninkin tani*

(Mk 13:32-37; Lk 17:26-30,34-36)

³⁶ Inkam nwiirkin ta ii aiirin ninokninkin mimin tani. Mi paekwosimim ninomor kou hiranim sima iriipa hiriinan sima saiir mi inokninkin tani. Kara Yaowae Adin saiir mi inokninkin tani. Ningaka. Adi Komii sasa ninokninkini ta iya kara nitana.

³⁷ Iiya Noa siya nwowa mi siyiuim saiir tirim, hiriinan siyiu kaimwowim wi saiirar swoki tiri iya kara Yaowae Adin ninomor kouanin kara swoki iti.

³⁸ Iiya op komiiyin siya niunani kamaeya niki owin, sima ti hiriinan siyiuim simiir tirkim opmin kwiya mi naemin nongwomamair aeikiyam mi wigm in priinonkwonakaeyam. Mi ini Noa siya yambudkiyin siyaiya hiriir.

³⁹ Iikamim sima bi ninokninkin mi sima ini hiriinana mi prii ywowim. Sima ha bi naingwokim ti diminim wi simbi nimbiam. Ningaka. Mi op komiiyin ha niunaniyin mi ini iikam whiekakim simiirar kaipri hainamim mi sima ina yaonamim. Kara Yaowae Adin ninomor kouanin kara niti wi hiriinanar mi tiri. Sima wi ninokninkin tani mi wi ha nwokwokin tani iya kara nitana saiiram.

⁴⁰ Mi iya kara swoki iti sima wi ninokninkinwin tani. Mi inkam nwisko sowa iripa mi miriiguwaki mi wi nwiruwaniya nikiunani mi nwirin siirin wi hirar haiburgigi.

⁴¹ Mi wig iso sowa iripa mi miriiguwaki mi ira wa nami mi ira wi hirar haiburgigi. Mi hiriinankinuwu

⁴² kima, kima kimasiyar mintiraowin. Kima ninokninkin tani, paki hinin iya wi sae swoki iti kara kimiir Inkam Komiiyin.

⁴³ Kima ti dimin imiir daingwo, omakain adin siya ha ninokninkini hi tauae an inkamin pi sipi niti mi siya pa nidwo kaowi mi hiyan inkamin pi hiriir napninopkainam tani

⁴⁴ Kima iriipa hiriinan ha nhinkaokwokin, kara Yaowae Adin ninomor kouanin igwira kara niti ina nwowa. Mi kima wa ninokninkin tani kara wi ta hinin iya saiir niti. Iriig.

*Boiniyo yaiya mi biye mi mi miyik miriyo
sowir boiniyoka
(Lk 12:41-48)*

⁴⁵ Piki hinin miyan inkam ikin kwoin miyikakin mi siir mi imiir sibgu kigriraowiyin, ha? Biyan inkamin siya minam nimbingin siya siir miyan kam nhirim simiir kigriraowim mi nae simiir mi inkam hauu aeyim naeni ti aiir. Iya ti inkam hiriinanin siya ti diminim simiir wakaeyokna diriraerari mi siya inkam miyik ieya.

⁴⁶ Mi mhoiya siir biyan inkamin ha nitin mi siya ina ini kigniyin ti miyan inkam iir mi miyim biya siya boingigim ini hiriinanar miriikwokinim mi ti biyan inkamin siya wi maingimaingana nwowi siirin.

⁴⁷ Kara kimiirin yaimwower boini, mhoiya ti biyan inkamin, wi siir nimbini, siir dimin komii komiyim siya kigriraowim.

⁴⁸ Mi ti miyan inkam biyeyin siir kwoinin ha naingwowi, kariir biyan inkamin siya wi nitsisau rani

⁴⁹ mi siya siir iripa mi miriyim kamim simiirin ina tio bwakainanamim mi siya op biye kwiyaeyim kamim simaka mi aekwiyaekim.

⁵⁰ Mhoiya ti miyan inkamin siir biyan inkamin siya niti mi ti miyan inkamin iya siya nitana sair ninokninkin tani.

⁵¹ Mi biyan inkamin siya niti wi ti miyan inkamin siirar tirbumbuninkinki mi siya siirin kamim niksisaeyim simaka nikmwim owaiginuwi. Ta maeyau aiirin ikamim sima wi nou prasae kin tani mi sima wi simiir big imiirar

ninan aekiyimkiyiki. Iriig.

25

Mwiigak kopak iuurim simiir boiniyo yaiga

¹ Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana mi ini mwiigak kopak iuurim simiir hiriinan ywowin. Inkam nwirin wiga tariinanar kwonkwonakin mi ti mwiigak kopakim simiir yuukidim warar hainam, sima siirin siyiu hir napyiskaiwinam namkim mi siir nikiunaniyim.

² Mi iriyyarim ninokninkin miyyikakim mi iriyyarim ninokninkin miyyik karamaekim.

³ Mi wigim ninokninkin karamaeyim sima yugid nhingam simiirara hainam mi sima yaeya op (kerosin) haimiiyim simiir wara bi hainamkim.

⁴ Mi wigim ninokninkin miyyikakim, simiir opim (kerosinim) aimwoniya yaokai hainam simiir yuukid imakar.

⁵ Ti wig nonkwonain inkamin siya bi niki itsisaugin. Mi ti wig iuurim simiir nhwowim ina yiridim mi sima ina whwonkainamim.

⁶ Mi yai kwira ini nibwopwo komiia saiiar kauwok boiniwiiya wigkam wino nonkwonao ini nitwiiyo. Kima siirin siyiu hir dapyiskaiwin mi siirin wikiunani.

⁷ Ti mwiigak kopak iuurim ina nhingiwiiyim mi sima simiir yugid imiirar diriraerar hainamim.

⁸ Mi wigim ninokninkin karamaeyim sima boinki, ninokninkin miyyikak wig imiir, kima op (kerosin) haimiia krimiir whauugi. Krimiir yugidim pi simbi tingiyami. Mi krima diriyyar nami.

⁹ Mi wigim ninokninkin miyikakim simiirin hiniina yowarkii boinki. Ningaka. Ta op (kerosin) haimiisima, kima mi krma saiirararin pi dig nwo rani, kima omaka digworaekwo sainiya saiir hir sainaki kimamar.

¹⁰ Mi sima op (kerosin) sainam bidi yamim mi wig nonkwonan inkamin siya ina yitin. Mi wigim siirim waikaokwokinim ina yamim omaka hiriir wigwas nae komii aiirim mi sima anowin ina haiginikougiyin.

¹¹ Mhoiia mwigak kopak iriyarim ina swoki itim mi sima ini kauwok boini, Biyan Inkam Komii kara anowin krimiirim haiwaoki.

¹² Mi siya ina yowarkii boinin, kara kimiirin yaimwo aiirar boini, kara kimiir bi ninokninkin.

¹³ Mi Jisis siya simiir boinki, kima mintarao. Dimusi rani, kima ninokninkin tani, iya mhoiia kara nitana.

*Boiniyo yaiya miyan kamim umir gribgak haiyim simiir boinka
(Lk 19:11-27)*

¹⁴ Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana saeya ini biyan inkamin aru maeyau namam minin mi siya siir miyan kam nwoimim simiirin ha nikiunain mi siir digworaekwo whiekakim simiir in yinkwo hauugik sima kigiraowim mi ini saiir hiriinan ywowin.

¹⁵ Siya siir miyan kamim simiir siyu ikim mi simiir kirie ikim simiirar kigin mi siya umirim simiirin yapayapa mair asi hid hauugin. Mi nwirin umirim 5,000 kim siir mi nonkwo hauugikim mi

nwirin 2,000 kim siir mi nonkwo hauugikim mi
nwirin 1,000 kim siir mi nonkwo hauugikim. Siya
simiirin hiriinan turgikin mi siya ina yamin.

16 Mi siya aru maeyau bidi yamkiyin mi bi
kimiminkikin inkamin 5,000 umir haiyin ina
mirinamin ti umir imiirar mi yaeya 5,000 nhirim
ina swoki mirii haiyin.

17 Mi ti inkamin 2,000 umir hainaowidin, yio
iriipa hiriinan siya ina mi mirii namin mi 2,000
umira swoki mirii hai.

18 Mi inkamin 1,000 umir hainaowidin, siya ie
ini opuun umirim siir Biyan Inkam Komii ieya
hauugikim simiir haigiprakaiyam.

19 Bwan whiekakim bidi yamkiyam mi mhoyia
ti miyan kamim simiir biyan inkamin ina yitin
mi umirim siya hauugikim simiir kitibmii boinam
nitkin.

20 Mi inkamin umir 5,000 hainaowidin siya ina
yitin mi umir 5,000 nim siya mirii haiyim simiir
warar hainam mi siya boin, inkam komii kira
umirim 5,000 na hauugikim mi kigi mi kara ha
mirii nanaeyin mi 5,000 umira swoki inkin mirii
hai.

21 Inkam komiiyin siirin hiniina boin, kira
miyan inkam miyikin, kira mi miyika sibgu
miriigin, kira miya sibgu kigriraowikin, kira
dimin sisimim simiirar sibgu kigriraowin. Kara
hiniina naingwowi kira digworaekwo whiekakim
simiirar kigrirao irkak. Mi kira kanakar uni
maigimaigani:

22 Mi inkamin 2,000 umir hainaowidin mi siya
ina yitin mi siya ina yaboiniyin, inkam komii kira
kariirin 2,000 umira hauugigin, kigi. Kara ha

swoki mirii nanaeyin mi umirim 2,000 na swoki inkın mirii hai.

²³ Siir biyan inkam komiiyin siir boınki, kira miyan inkam miyikin, kira mi miyika sibgu miriigin, kira dimin sisimim simiirar sibgu kigriraowikin mi kariir digworaekwo whiekakim wi kira kigriraowi mi kira kanakar uni maigimaigani.

²⁴ Mi inkamin 1,000 hainaowidin yo siya ina mi itin mi siya ina boinin, inkam komii, kara bidi yinokninkinin, kira inkampaii rani, sasae digworaekwowim inkam nwirni numiranım kira pi simiirar priningugu hai. Mi kira twonid isim inkam nhirmi niki okmwın whrami, isim sima, haiginki mi twonidginim sima. Mi twonidginim kira pi kariir omaka hiriirar swoki hainami.

²⁵ Kara pi nididgin kariirsi mi kara ha namın mi kariir umirim nunau ie ini ophaigiyu. Mi kigi! Ha tisi kariir 1,000 umirim.

²⁶ Inkam komii siirin ina yowarkii boinin, kira miyan inkampaii rani! Kira nhaku kiriekin! Kira kariirin ina ninokninkinin kara inkam nwirni nokmwın inkini numiran sasaeyim mipi kara swoki ingugu haiyirkaki mi iripi hiriinan kara inkam nhirmiya nokmwın hai twonidim numir hirankın mi ti twonid imiirin pi kara swoki haiyirkaknami omaka hiriir. Kira ti simiirin ina ninokninkin, aniya?

²⁷ Kira kariir umirim omaka umir haigiya sair haigi kamae dimusi nwokin, saeya yaeya umir swoki inkın mirii haiyim, ha? Mi iya kara swoki itkiswo mi kariir yaeya (profit) umirim simiir wara pi swoki hainiyin.

28 Mi kima ti umir 1,000 nim simiirin siir inankin ti swoki hai mi inkamin 10,000 umirkakin siir ti swoki inkin hauugi.

29 Dimusi rani, kam nhirim dimin taemin whiekakim sima simiirin mi miyik sibgu miiriyim mi kara simiirin wi idwowa swoki inkin hauugi digworaekwo nhirim. Mi inkam nwirin siya siir digworaekwowim kwisuwakinuwi mi siya simiirin mi sibgu mirii karam nwowi mi siir dimin sisimim siya nonkwowin mi wi siir inankar swoki hai. Mi siya wi nninga nwoki.

30 Mi ti miyan inkam biyeyin siir kiyitkaigi maeyauwa nibwomambwo nwowiya saiir hiriir. Ta maeyau airin sima hik kimpipisu haii mi sima wi simiir big imiirar naekiyimkiyiki. Iriig.

Yaowae Adin ninomor kouanin siya iikam isid whiekakim nu tiranim wi simiir hidi

31 Mhoiya kara Yaowae Adin ninomor kouanin siya wi inkam komiyyin nu kigriraowiyin siir hiriinan nwowi mi siir paekwosim whiekakim mi siya dimin miyikim paenan niuyaeiyim simaka warar ninkin iti, ta ii airin siya wi inkam komiyyin nu kigriraowiyin digworaekwo whiekakim simiir wi siir pii aiiirar nidwokaii.

32 Mi iikam isid whiekakim hida tindanim wi kariir whwonkam idar nwomimiri mi kara simiirin wi isid whisa hidaigini mi inkamin sibsib, meme kigriraowiyin siir hiriinan hidi. Sibsibim maeyau kwira mi memeyim maeyau kwira.

33 Mi kara wi hinina hidaiginuwi. Iikam miyikim sibsib nanim wi kariir ina iniga namki mi iikam biyeyim meme nanim wi kariir ina yaioyaeya saiir namki.

34 Mi kara inkam komiiyin nu kigriraowiyin digworaekwo whiekakim simiir, kara iikamim kariir ina iniga nokwoim wi simiir boinki, kima iikamim Adi Komii siya tirhaiginuwim wadie, kima ha dam digworaekwo miyik miyikim biya kariir Adin siya nimbiniim iya ti nu iir nonkwokwowa saiir, simiir tini haiyu.

35 Dimusi rani, iya kara mhirima nwowa mi kariirin kima hauu aekin mi iya kariir kwoinin opam haeyin mi kariirin opa kima hauu kwiyaekin. Kara om whiran inkamnanargin mi kariirin kimiir omaka hiriirar mi whinam.

36 Kara yuis karamae nwowin mi kariirin yuis kima hauu iigin. Mi kara maki niyin mi kariirin kima kigriraokin mi ini kariir ma aeyar digiyin. Mi kara omaka hiuyokiyokaiya mi biye miriia saiir nwowin mi kima kariirar nap kigraraonakikim.

37 Mi inkam miyik miyikim sima wi siir yai aka nowarkii boini. Biyan Inkam Komii, piki hiniin iya krima saiir kigin kira mhiigi naowin, krima naeyim paki hiniin iya saiir hauu aekin, ha? Mi kiriir kwoinin paki hiniin iya saiir haekin opamin mi krima op kiriirin ha hauu kwiyaekin, ha?

38 Paki hiniin iiga krima kiriir kigin kira om whiran inkamnan nwowin mi krima kiriirin kimiir omaka hiriir whinamin, ha? Mi paki hiniin ii aka kira yuis karamae nwowa mi krima yuis kiriir hauu iyin, ha?

39 Paki hiniin ii aka krima kiriir kigin mi kira makak nwowin mi kira omaka hiuyokiyokaiya mi biye miriia saiir nwowin mi krima nini ap kigriraonakiyin, ha?

40 Mi kara Yaowae Adin siya simiirin wi hiniina

nowarkii boini, kara yaimwower boini: Mi digworaekwo whiekakim kima tirim ti kariir nomi-iyauin inig sim karamaeyin siir mi yio hiriinan siyiuin kima kariirar whindiriraerarkim.

⁴¹ Mi mhoiia siya simiir boin digiyin mi iikamim siir yaioyaeya nwowim simiir boinki, kima kigugu iugusan iikamkim! Kima damki, paeya inokinok niuyokiyokiya hik kimpipisu haiya sairam. Mi inokinoki hirar nwokaeyami mi ta paeya Adi Komii siya Setan mi siir paekwosisimim simiirim diriraerar namginkin.

⁴² Dimusi rani, biya kara mhuigi naoin mi kima kariir bi hauu aekim mi kariir kwoin opam haieiyin mi kima op kariir bi hauu kwiyaekim.

⁴³ Kara om whiran inkamkin mi kima kariirin bi nikiunamkim kimiir omaka hiriirin. Mi iya kara yuis karamae nwowa mi kima yuis kariir bi hauugim. Mi iya kara makak nwowin mi omaka huyokiyokaiya mi biye miriia sair hir nwowin mi kima kariir bi nini apririr kignakikim.

⁴⁴ Mi kara ti yai hiriinanim simiir boin digii mi sima kariir yai airin wi hinina nowarkii boini, Biyan Inkam Komii, paki hinin ii aka kira mhuigi naowin mi krma kiriir kigin mi kiriir kwoinin opam haeyin, kira om whiran inkamkin, kira yuis karamaekin mi kira paki hinin ii aka maki kira niyyin mi omaka huyokiyokaiya mi biye miriia kira sair nwowin. Mi krma kiriir kigin, ha? Mi krma diminim simiir bi kigin mi krma kiriir paninsi whindiriraerarsi.

⁴⁵ Mi kara inkam komiyyin simiir yai aka wi hinina nowarkii boinki, kara kimiirin yaimwo aiarar boini, kima kariir nomiiyau nwirin inigsim

karamae nwowin siir sibgu grab karamae nwowi mi ti hiriinan siyiuin yio kima kariir bi sibgu grabgin.

⁴⁶ Jisis siir yayim hiniina ini boin digi. Mi ti hiriinan iikam isidin sima wi paeya nami, sima wi hik kimpipisu prasae nini haiyu rani, inokinokin. Mi iikam miyik miyikim sima wi omwaiya waiyayokiyokiii. Iriig.

26

*Inkam komiiyim sima ina kitibmii boinim siyiuin
Jisis siir nisomaowam
(Mk 14:1-2; Lk 22:1-2; Jo 11:45-53)*

¹ Jisis siya ti siir yai whiekakim iikamim simiir boinmimauu digiyin mi ta ii aairin siya siir mi kigna miriyyim simiir boinki,

² kima ina ninokninkinim, ii komiyya wou nikwo aeniya, ii kwisuwa nwowi krima wi sair naei. Mi ta iya kara Yaowae Adin ninomor kouankin nitin sima kariirin wi sauwan omomin siir kinmauu iti mi paeyin hiniya nironinkinin saika nirinugi.

³ Mi ta ii aairin prismi yaowae ad ikim mi Isrel simiir biyan inkam komii ikim, sima prismi yaowae adin, siir inigin Kaiafaskin, sima siir omaka komiyya sairara ywomimriu.

⁴ Mi sima yai minam haingiriyu boinaigim, siyiuin Jisis siir nimprio nonkworimdinu hainim.

⁵ Sima ina boinim, krima ti dimin hiriinanin iyyim wou nikwo aeyim simiir kipi diriraerar. Dimusi rani, iikam sima yaii wi krimaka niniisi. Iriig.

Wiga wa piui miyik whakiyin Jisis siir mwo iir yaokin

(Mk 14:3-9; Jo 12:1-8)

⁶ Jisis siya om Betani hir nwokin, inkam nwirin ma biyieya paowagi pisikomkopouin siir omaka hir, siir inigin Saimonkin.

⁷ Iya Jisis siya omaka hirar nwowin mi wig ira siirin yt mi wa mobin piui miyik whakiyin, umir kasaka bi sainikin, ira hainani. Iya Jisis siya hiya saiirar niki idwo aeyin mi ti siiya mob wakakin, piui miyik whakiyin Jisis siir mwo iirar yaokinki.

⁸ Kamim siir kigna miriyim sima hiriinan kigiyim mi io ina ywowim, sima boin, ti wain whisarii dimusi naoki iuguskikin, ha?

⁹ Krima ti siiya mob wakakin inkam nwirni hauuwi, siya sainim mi krima siirin wi umir prasae dihai mi iki ikam paeprikabim wi simiir pi hauuwi.

¹⁰ Jisis siya simiir yaiya ina yinokinkinkiyin mi siya simiir boinki, kima ta wiga saiirin hiriinan dimusi tiri saeya nididamin, ha? Saeya ti hiriinan siyiu miyikin kariirar tirka.

¹¹ Iikam paeprikabim sima wi kimakar nwoyokyokii mi kara kimaka wi ii priei nwo rani.

¹² Mi ta wiga saeya ti wain kariir piu naokinkiyin saeya kariir naoni siyiuin siirin diriraerarka Juda krimiir siyiuin hiriinana tiriikin.

¹³ Mi sima wi saiirar naingwo yokiyokii. Iriig.

Judas siya minam nimbingin Jisis siir kinmauu itim pris kamim simiir

(Mk 14:10-11; Lk 22:3-6)

14 Mi ta ii aiirarin kamim siir kigna m̄riiyim iuur nwisko, simiir nwirin siir inigin Judas Iskariotkin, siya prismi biyan kamim simiirim yam.

15 Mi siya boin, kima kariirin wi dimu dimin hauwi mi kara Jisis siirin wi kimiir kinmauu iti, ha? Mi sima siirin umir silvaim kamnwir iuura hauu.

16 Mi ta ii aiirin siya ina yap hainsran bwakaiyin, Jisis siirin simiir kinmauu itim. Iriig.

Jisis siya kamim siir kigna m̄riiyim wou simaka nikwo aekin

(Mk 14:12-21; Lk 22:7-14,21-23; Jo 13:21-30)

17 Biigi biyan iya bretin yis karamaeyin siir naeiya mi kamim Jisis siir kigna m̄riiyim sima ina yitim mi sima ina boinin, kira painina naingwowi kr̄ma digworaekwowim papi dir̄raerar haigini mi kira wou krimaka papi nikwo aei, ha?

18 Mi Jisis siya simiir boinki, kima om komii Jerusalem hiriir dapninopkainam mi kima inkam nwirin siya krimiir bidi yinokninkinin siirin hinina tini boinu, inkam yai krimiir nowomwarkaiyuwiyin siya hinina boinkikin, ii kariira naowana ini kingiin nwowa kara kamim kariir mi kigna m̄riiyim wou simaka nikwo aeyam naingwowi kiriir omaka waraur.

19 Kamim Jisis siir kigna m̄riiyim yayim siya boinkiyim simiir hiriinanar mi tir mi sima wou nikwo aeyamin ina dir̄raerarim.

20 Mi ta iya sair naoka Jisis siya mi siir miyan kam iuur nwiswo simaka yidwokai aekairib.

21 Sima niki idwo aeyim mi siya simiir boin, kara kimiirin yaimwo aiirar boini, kariirin wi kimiir

nwirkar nap wouwi wir kam biyeyim io kariir nwowi simiir.

²² Mi iya siya hiriinan boin digiyin mi sima hik prasae bi haigim mi siirin sima nwonira nwonira srii, Biyan Inkam Komii mi tari kara, aniya?

²³ Mi Jisis siya ina yowarki boinin, kimiir nwirin in siira kanaka ninkin inopmai two saiir mi kariirin wi siyar kinmauu iti.

²⁴ Ihi, kara Yaowae Adin ninomor kouankin nitin naowam, biya ywokwo komii saeya kariir boina saiir hiriinan. Ti inkamin kara Yaowae Adin ninomor kouankin nitin wir siir napwouwi siirsi naingwo yimiyokii. Ini mi owin siirin yopiigi mi aokaina karamaekiswo ti inkam iirin. Dimusi rani, ta iya siya wa kigugu iuguski.

²⁵ Mhoiya Judasin, inkamin Jisis siir sauan kam imiir kinmauu itin siya Jisis siirin hinina srii, iikam nowomwarkaiyin inkam mi tari kara, aniya? Jisis siya siir boinki, wa kira boina ini kaimwowar yowowa. Iriig.

*Jisis siya bret ikin mi op wain aka siir miyan kam imiir hauu aekin siir swoki aingwo warkaigiyim
(Mk 14:22-26; Lk 22:14-20; 1Ko 11:23-25)*

²⁶ Sima ha niki aeyim mi Jisis siya bretin ina haiyin mi Adi Komii siir boin wadieki mi ina yinopkiyin mi kamim siir kigna miriyyim simiir hauugi sima naeyim mi siya ina boinin, kima hai mi ha dae, takina kariir kip aeya.

²⁷ Mi mhoiya siya op mob wainin ira hai mi Adi Komii siir boin wadieki mi siya simiir hauugi mi ina boinin, kima whiekakim ti op wain mob iir kwiyaeki.

28 Ti diminin kima kwiyaeyin siya kariir nheka. Kara wi minam naokiki Adi Komii siir nimbina wa nimbiamyi iikam whiekakim simiir dimin biyie imiir haiyoprimdiyumiigiyim.

29 Kara kimiirin yaimwowa boini, kara wi op wain saiir swoki kwiyaey mimin tani. Mi kara ta op wain wina saiirin wi kima swoki inkin kwiyaey kariir adin siir om hir.

30 Sima ha nae digiyim mi mwai kwira saiir wao mi wao digiyim mi sima yaba hiriir yapniyam mi sima mhu Oliv hiriir yam. Iriig.

Jisis siya Pita siir boin kira wi digiyim kariir haimriyuwi

(Mk 14:27-31; Lk 22:31-34; Jo 13:36-38)

31 Sima mhu Oliv siirin ha nimbiamim Jisis siya simiir boinki, kima whiekakakar in ta ni aiirin kima wa nidam ninopki, ta hiriinana Adi Komii siir Ywokwo Komiiya saeya hinina boinka, kara inkamin sibsib kigriraowiyin siir nisomaoki mi sibsib isidin wa nidam ninopki.

32 Mi kara wi ie hirankar swoki insiin idwowi mi kimiir biyin wi kara nam kwokini nu Galili hiriirin.

33 Pita siya siir yai aka ina yowarki boinin, sima nidamamki windi kara wi wara nidamam tani.

34 Jisis siya siir boinki, kara kiriirin yaimwo ailar boinki, ta ni aiirin iuumin wi niki ik rani mi kariir inig iirin kira wi kwoima misisaei mi kira wa boini, kara siir bi ninokninkinkin.

35 Pita siya boin, kara kinaka naonamim minki windi mi kara wi hinina boin tani, kara kiriir bi ninokninkinkin. Ningakinga. Mi kam nhirim

kigna miriyyim sima hirihiriinan yaigina boin digi. friig.

*Jisis siya numir Getsemani hir sri boinkin
(Mk 14:32-42; Lk 22:39-46)*

³⁶ Jisis siya simaka warar yam numir kwira saiir, sima ha dapikim Getsemani. Mi siya kamim siir kigna miriyyin simiir boinki, kima tırar didwo, kara hinda nami nhwo kwis boinuwi.

³⁷ Mi Pita siya mi Sebedi siir yinisim nwis owa simiir yikiunam mi ini sima yamim. Tariinanin siya ini hikaka ywowin mi siya hik kimpipisu prasae bi kinkan.

³⁸ Mi siya simiir boinki, kariir mhi kwoinim ini hikaka nwowim, kariirin wi ta hik aeya nisom aowi, kima tapaiir dwo mi kariirsi whin naingwoyimiyouk.

³⁹ Mi siya haimiisima ha namkiyin mi siya itwaomiya yakainam nua hirir. Mi hinina sri boin, Adi ini mi owin, kira ta hika saiir haigi, kira kariir kwoin iir kipi naingwo ap. Niingaka. Kira kirir kwoin iirar daingwo ap.

⁴⁰ Mi siya ha kwisboin digiyin mi siya kamim siir kigna miriyyim simiiram swoki am mi ina ini kiguin sima nhwo hirar whwonkaii mi siya simiir yinidgu. Mi siya Pita siir boinki, kima kanaka ninkan aingwoyimiyouk idwo waikao karamae dimusi nwokim ta ii haimiisima aiirin, ha?

⁴¹ Kima kimasiyar mintarao mi nhwo ha kwis boin, dimin biyekı kimiir kinainkiuwi kima wi kiriekak nwo rani, kaimwo kunga. Kwoinin ina naingwowin mi piu saeya kiriekak nwo rani.

42 Mi mhoyiya siya ha swoki amin mi hinina swoki srii boiniu, Adi, tiki hik hiriinanam kira saair nikwo waisi iuguski karamae nwowi mi ta hik hiriinana kara saairin wa haji mi kira kiriir kwoin iirar daingwo apiski mi ha diriraerar.

43 Mi mhoyiya siya ha swoki itin mi siyar yap kigni sima nhwo hirar swoki grinkin whini, sima nhwoki nirdgim mi sima nhwo asi whwinkim.

44 Mi Jisis siya simiir swoki haiburgigin mi kwoimaka ina swokini kwis boiniu, diminim biya siya niki kwis boinim mi simiir hiriinana swokini kwis boiniu.

45 Mhoyiya siya kamim siir mi kigna miriyyim simiirim swoki itin mi simiirin ina yaboiniyin, kima ina niki whinim, aniya? Wakae! Kara Yaowae Adin ninomor kouankin nitin kariir nonkwoniyana iya, kamim io kariir nwowiyim sima, saeya kingiin bidi yiniyaniya.

46 Kima dinsiingi mi krima pinami, kigi, inkamin wir kariir napwouwanin siya ini kingiina nitin.

Judas siya Jisis siir kinmauu itkin kamim io siir nwowiyim simiir

(Mk 14:43-50; Lk 22:47-53; Jo 18:3-12)

47 Jisis siya ha niki boinaiyin mi Judasin simiir inkam nwirin iuur nwisaka kigna miriyyin siya ina yitin. Mi inkam isid komiyyin ini saika yinkin itin, sima kamku minim mi dan minim ini warar hainaniyim. Prismi biyan kam ikim mi Isrelmi biyan inkam komii komiyyim simiirin sima nikropkikim.

48 Mi Judasin inkamin wir siir napwouwanim siya simiirin hinina boinmauu nam, kara pi inkam nwirin siir naki aepirimdiniuwi mi kima

pa dinokninkinki ti inkamın Jisis siyarkın. Mi kima pi siir donkworımdınu.

49 Mi bi kimiminkikın ini Jisis siiramar yıtın mi ina boının, akamie, iikam nowomwarkaiyuwın inkam. Mi siya siir yaki aepirımdınu.

50 Jisis siya siir boınki, nomııyau, dimının kira mınam nıtın mi siirın ha mınsasau. Sima ina yıtım mi simiir ınım Jisis siir ini onkworımdınuni.

51 Inkam nwırın Jisis saıka nwokın mi siir kamkıuın ina kiwok haiyın. Mi prismi bııyan inkamın siir mııyan inkam nwırın siir wın aiir yaki haıngrip itkigi.

52 Jisis siya siir boınki, kırıir kamkıuın siir maeyau aiirar swoki hopkrikıugi. Kam biyie whiekakım sima kamkıu imiir hainanii yaii nıniıyım mi wı yamdi kwıruwa sima sima hainuwır wır haıgınuwi

53 Panopi kira ina ninokninkının, kara kariir Adın siirim srıkıso dıga pi ywowın mi di kimiminki siir paekwosımım kariiramın kasa kasa di nıkropki kariir whınkınsiisım. Inkam simiir mwıanıım dıg rani.

54 Mi kara hırıinan tırı mi ti dimınım bııya Ywokwo Komıı saeya boınım sima wı painına nımbiyami, ha? Adi Komıı siya bııdi boının ti dimınım sima wa nımbiyami.

55 Mi ta ti aiirın Jisis siya ti kam isid iirar boınki, kima kariir unı onkworımdınu haini mi kima wasi kamkıu dan mınım simiirar nonkwowım, inkam nwırın hıı tauaeiyın siir hırıinan, aniya? İnokınokın kara Adi Komıı siir omaka iikam simiir nowomwarkaiyuwıyın mi kima kariirın saiirar bi nonkworımdınugın.

⁵⁶ Ti dimin taemin whiekakim nimbiamim profet kamim sima winboinkiyim yokwoni simaimgim. Mi kam whiekakim siir kigna miriyyim sima Jisis siir haiburgik mi ina yidamkiyim. Iriig.

*Sima Jisis siir boinwokiyop natkaigikim
(Mk 14:53-65; Lk 22:54-55,63-71; Jo 18:13-14,19-24)*

⁵⁷ Sima kamim Jisis siir yonkworimdinu mi sima prismi biyan inkam komiyyin Kaiafas siir omaka saiir hiriir hainam mi kam whiekakim siir haiburgigim mi kamim siyiu ninokninkini ikim mi Isrelmi inkam komii ikim sima sima nwomimirkim hapaiirin.

⁵⁸ Pita siya siir mhoiyar yam mi siya arurig hirar ini owou. Mi siya prismi biyan inkam komiyyin siir omaka maeyauwa hiuyokyokaiya saiir yapninopkainam mi kamim yaii niniyyim ta maeyau aiir kigriraowiyim simaka ini idwoiu. Mi siya kig ninokninkinam namkin, pi dimu diminkin nimbiamim.

⁵⁹ Prismi biyan inkamim mi Judami inkam komii kaunsil ikim sima ina hainsirim inkamin Jisis siir niksisa boin huriyyiuyim mi sima siir kigi mi wa nwoki isomaowim.

⁶⁰ Mi kam whiekakim ha nimbiniyyim mi niksisa yayim sima sima ini apkaina boini siirin. Mi sima siirin dimin biyie whir bi swoki hainsir yiskaigim siir nisomaowim mi mhoiya inkam nwiswo ina yimbiniyo.

⁶¹ Mi sowa ina yaboiniyo, ti inkamin siya ha boinkin mi siya Adi Komii siir omaka komi-ya saiirin wa nininkiigi mi siya saiirin wi ii kwoimuwar swoki mirii ninokougi.

62 Mi prismi biyan inkam komiiyin siya siir yokwao boinki, kira yai kwir nowarki boinam naingwo rani, aniya? Ti hiriinan yayim sima kiriir dimusi boinuriyiwuwi, ha?

63 Mi Jisis siya yai bi swoki boin miminkin mi prismi biyan inkam komiiyin siya siir boinki, kara kiriirin Adi Komiiyin omwai waiya yokiyokiiyin siir inigin siir nikwao boinki! Kira krimiir boinmaugi kira Kraiskin inkamin Adi Komii siya nikropkiyin, aniya?

64 Jisis siya prismi biyan inkam komiiyin siir boinki, kira bidiya boinkiyin. Mi kara kimiirin pi hiniina boinki, mhoiia wi kima kigi, kara Yaowae Adin ninomor kouankin ninin kara wi Adi Komii siir ina iniga sair nidwowi mi kara wi kirie whiekakar nwowi. Mhoiia kara swoki iti kara wi ninomor kou hiran waumira wi saika ninkin onaiini kirie komiigak.

65 Jisis siya hiriinan yai boinkiyin mi prismi biyan inkam komiiyin siir yuisa ina yinikiwitkiyin siya ikamim simiir nisiiimaugun siya iokakin mi siya ina boinin. Siya Adi Komii siir yai aair nigbumbu boinkin mi krima kam nhirim whinboinam kipi swoki ikuna kima bidi wakaeyim siya nigbumbuwa Adi Komii siir.

66 Kima panina naingwowi, ha? Mi sima siir yai aka hiniina yowarki boin siya yaigakin mi siya hiriyar daonam.

67 Mi sima ti yai imiir boin digiyim sima Jisis siir whwonkam iirin yaeyopni yaskinpapaki mi sima siir yibwambwaeki mi kam nhirim sima yuisa siir whwonkam iir kikogrinugi mi sima siirin ina yobombwaeyin.

68 Mi siima boŋki mi kira Kraiski niuwi, inkamɪn Adi Komii siya nikropkiyiɪn Mi kira profet yai kriimiir boŋki, kiriiriɪn nhinga tiowi, ha? Iriig.

*Pita siya boŋn, kara Jisis siir bi ninokninkinkin
(Mk 14:16-72; Lk 22:56-62; Jo 18:15-18,25-27)*

69 Pita siya hiira omaka saiir hiuyokiyokaiya saiir yainau hirar nidwokin. Mi miyan wig ira saeya kingiin ha nita siir kigam mi saeya siir boŋn. Kira iriipa hiriinan Jisisin nu Galilianin saika warar nwokin.

70 Mi Pita siya kam whiekakim simiir wh-wonkamida kintirgi, kara wari yaiya kira boina saiir ninokninkin tani.

71 Mi Pita siya yaba ha namɪn mi siya aru hir yanɪ idwowu ano kingiin hir. Mi wig ira saeya siir kiga mi saeya iikamɪm siir kingiin nwowin simiirin hinina boŋki, ti inkamɪn siya Jisisin om Nasaretanin saika warar ninkin okin.

72 Mi Pita siya ina swoki kintir boŋkiyiɪn, kara Adi Komii siir inig iirar nikopaisirki, kara ti inkam iir bi ninokninkinkin.

73 Mi mhoiyarin kam nhirim hirar nokwokim, siima Pita siir boŋki, kaimwoki kaimwokunga kira Jisis siir isidin siir hiriinanar inkam nwirkin kiriir yaiya simiir yainana wakaei.

74 Mi tariinanin Pita siya ina yikopaisirkiyiɪn, kaimwoki kaimwokunga. Kara ti inkamɪn siir bi ninokninkinkin. Niŋgaki, niŋgakunga. Mi kariir yaiya kaimwo kamaeki niuwi mi Adi Komii siya kariirin hik pa hauuwi hiriinan yai boŋkiyiɪn mi iuumɪn ina yikiyiɪn.

75 Iuumɪn nik digiyin mi Pita siya yaiya Jisis siya boina ini saiirar swoki aingwowarkainakiyiɪn mi

iuumin wi niki ikrani mi kira kariir inig iirin wi kwoima misisaei, kara siir bi ninokninkinkan mi Pita siya yaba hiriir namin mi ina yani ouwouwin. Iriig.

27

Sima Jisis siirin nu Roman inkam komiiyin Pailat siirin yikiunam

(Mk 15:1; Lk 23:1-2; Jo 18:28-32)

¹ Iya pirkinyakwoka mi prismi biyan inkam whiekak ikim. Mi Isrel simiir isidim simiir hiran inkam komii komii ikim sima yayim ina yidwo kitibmii boinim, Jisis siir nisomaowam.

² Mi sima siirin weyinsopni yomboru mi sima siirin ina kiwowitnamim mi simiir biyan inkam komiiyin nu Romanin Pailat, inkam komiiyin nu Judia hiran omim simiir kigraawiyin siir ini hauugik. Iriig.

Judasin ini sasar diyankriku aowin

(Ap 1:18-19)

³ Mi tariinanin Judas siya inkamin Jisis siir kinmauu itin, sauan kamim simiir, siya bidi yinokninkinin, inkam komiiyin sima Jisis siir hainamim inkam komii Pailat siirin siya nisomaowim mi siya naingwoyimyok idid prasae bi kinkan, ti diminin siya tirin siirsiyin. Mi siya ti umir silva paeyar haoumim ina swoki hainamin, prismi biyan inkamin simiiram.

⁴ Mi siya umir ha swoki hauuwin. Mi siya simiir boinki, kara dimin biyie bidi tirin. Kara inkamin dimin biyie tir karamae nwowiyin siirin, sau omomin siir kinmauugin mi siya wa naonami.

Mi sima siir boŋki, siya krɪmɪr dimɪn tani. Yɔ siya kɪrɪrar dimɪnkɪn.

⁵ Mi Judas siya umɪr silvaɪm Adi Komii siir omaka komiɪya yai nɪdwokai wakaeɪya saiir hir inankrɪmkɪn ɪtkɪngikɪn mi siya ha haiburgikɪn mi ha namɪn mi yɔ ina sasar diyankrɪkɪu aonamɪn.

⁶ Prismi biɪyan inkamɪm sima ti umɪr imiir haiɪm mi sima boɪn, ti umɪrɪn mɪnam saɪngɪn inkam nwɪr nisomaowankɪn. Krɪmɪr siyɪuɪn hɪnɪna boɪnkɪn Krɪma Adi Komii siir omaka saiir umɪrɪn simaka kɪpi nɪnkɪn haigi. Nɪngaka.

⁷ Mi sima yai kwɪra yɪmboɪn tɪbmɪkɪmai mi ti umɪrɪn ini nu haɪmɪɪyɪn Jerusalem hir nwowɪn hau nonkwokwowyɪn inkamɪn ini siir saɪnɪn. Sima ha naɪngwowi ta nu maeyaua iikamɪm om aruwanɪm simiir haɪngikaiyan maeyau nwowɪm

⁸ mi ti nuɪn ti umɪr iɪr saɪnɪn mi sima ta nu maeyaua saiir inɪgɪn hɪriɪnansi dapkɪn, nuɪn nhɪekakɪn. Mi ti inɪgɪn ina nwokrɪpkaiyɪn.

⁹ Ya ta saeya, yai kwɪra biɪya Adi Komii siya boɪnkiya mi profet Jeremaia siya wɪnkiya yok-woni, saeya ina yɪmbiyam kɪna. Saeya boɪn, sima ti umɪr silva kam nwɪr iuur imiir hai. Isrel simiir iikamɪm sima bɪdi yɪmbinɪm ti umɪr hɪriɪnanɪm ti inkam iɪr saɪnam.

¹⁰ Ti umɪrɪn sima ini nuɪn inkam ieya nonkwokwowyɪn hau, ini siir saɪnɪn, Biɪyan Inkam Komiiyɪn siya boɪnkiyɪn kariir saiir hɪriɪnan mi kara hɪriɪnan asi tɪrkɪn. Iriig.

*Pailat siya srɪi kasaka bi srɪikɪn Jisis siirɪn
(Mk 15:2-5; Lk 23:3-5; Jo 18:33-38)*

¹¹ Sima Jisis siirɪn inkamɪn nu Judian omom omomɪm simiir kɪgrɪraowiyɪn siir whwonkam ida

yokmwɪn okwo haigɪnɪu. Mɪ inkam komiiyɪn omom omom kɪgrɪraowiyɪn siya siir sɪrɪgi, kira iikamɪm nu Judia hiranɪm simiir kɪgrɪraowan inkam komiiɪn, aniya? Mɪ Jisis siya boɪn, ihɪ, wasi kira boɪnki iskiyɪn.

¹² Mɪ prismi biyan inkamɪm mɪ Isrelmi inkam komii komii ikim, sima Jisis siir boɪn hɪuriyɪu boɪnkin, siya dimɪn biyɛ kasaka bi tɪrkin. Mɪ siya dimɪn biyɛ bi tɪrkin mɪ siya yai kwɪrmin kwɪrmin bi swoki owarkɪ boɪnkin, ti yai imiirin.

¹³ Mɪ Pailat siya siirin hɪnɪna boɪnki, kira ti yai whiekakim sima kɪriir boɪn hɪuriyɪu boɪnɪm simiir wakae rani, aniya?

¹⁴ Mɪ Jisis siya yai kwɪr bi swoki owarkɪ boɪnkin Pailat siirin. Mɪ inkam komiiyɪn omomom kɪgrɪraowiyɪn siya asi nanaakikin. friig.

Pailat siya bidi boɪnɪn, ihɪ mɪ owɪn paeyɪn hɪniya nɪrɪoninkɪnɪn Jisis siirin saika nɪrɪnuɪm

(Mk 15:6-15; Lk 23:13-25; Jo 18:39-19:6)

¹⁵ Biɛwi whiekakim ta iya komiia wou nikwo aeiya pasova mɪ biyan inkam komiiyɪn omom omomɪm sim kɪgrɪraowiyɪn siya inkamɪn omaka hɪuyokiyokaiya mɪ biyɛ mɪriiya saiir hɪr nwowiyɪm, simiirin pi nwɪra nini ikiunaki. Iikamɪm sima kauwokiyɪm inkam nwɪramɪn mɪ inkam komiiyɪn siya ti inkamɪn pi siirar nikropki.

¹⁶ Mɪ ta ihɪ aiirin sima inkam biyɛ nwɪrɪn omaka hɪuyokiyokaiya mɪ biyɛ mɪriiya saiir hɪr nwokin, siir inigɪn Barabaskɪn, sima ombudɪm siir bidi yɪnokninkɪnɪm.

¹⁷ Mɪ iya iikamɪm sima maeyau kwɪruwa hangiriyɪu omimɪrɪm mɪ Pailat siya simiir sɪrɪgi,

kima panina naingwowi, kara kimiirimin piki hinin inkamin siir haiwao hauugi, ha? Kara Barabas siir pi ikropki, aniya? Iyie, kara Jisis siir nikropki sima dapiyin Kraisi inkamin Adi Komii siya nikropkiyin, aniya?

¹⁸ Pailat siya bidi yinokninkinin, prismi biyan kamim mi Isrelmi inkam komii komiiyin sima io Jisis siir nwowi. Dimusi rani, iikamim sima ini Jisis siiraramar yamim. Mi sima siirin Pailat siiram asi nikunamkim siya siirin kam nhirim simiir nwoke ikmwain isom aowim. Mi siya ta sriya simiir asi sriigin.

¹⁹ Pailat siya inkamin yai hidiyin siir ipii airar niki nidwokaiyin mi siir wiga saeya yayim hinina boinmimauugi yokwoni. Kira dimin whir kipi swoki tirmintirmim, ti inkam iirin, siya dimin biyie bi tirkin. Mi ta niyaka kara nhwoin whira whinkigmimikwii mi kara hik prasae bi haiga.

²⁰ Prismi biyan inkamim mi Isrelmi inkam komii komii ikim sima iikamim simiir kwoin imiir boinswoswo. Mi sima Pailat siirim kauwok boinki. Siya Barabas siir duguski mi Jisis siir disomao.

²¹ Mi inkam komiiyin omom omomim simiir kigriraowiyin siya simiir sriigi. Kima panina naingwowi kara ti inkam nwiswo sowiirin pi nhini duguski, ha? Sima ina yowarkii boinim Barabas.

²² Mi Pailat siya simiir boinki, kara wi panina tiri Jisis siirin, sima dapiyin Kraisi Adi Komii siya nikropkiyin kara siirin wi panina tiri, ha? Mi sima kauwok boinki, paeyin hinia nironinkinin saika dirinugi!

²³ Mi Pailat siya ina sriigiyin. Dimusika siya dimu dimin tirbugin, ha? Mi sima ina kau-

woknanaeyim, paeyin hiiniya nironinkinin saika dirinugi!

²⁴ Pailat siya bidi yinokninkinin, sima yayim kara boiniyim simiir wakaeyokna dig nwo rani mi ina nhinkii boinaigiyim yaii niniyam. Mi siya opa ina haiyin mi siir ina aiir hisoki. Mi iikamim simiir nhwowim ini siirar kaokiyim simiir nisiimauugin, siya Jisis siir nisomaowam pi boriisopi. Mi siya hiriinana niki tirin mi siya simiir boinki, kara siirin dimin whir bi kigin mi kara siirin wa nisomaoki rani. Kimiirar diminkin.

²⁵ Mi iikam whiekakim sima hinina yowarki boin mi siir naowa saiir mwokankwowa ini mi owa wi krimiiramar swoki iti mi krimiir yinisisim imiiram warar. Kira siir nisomaoki Adi Komii siya wi io kiriir nwo rani.

²⁶ Mi Pailat siya Barabas siirin hiriinansi nuguskikin simiiram. Mi siya Jisis siirin kam nhirim simiir yokmwim tio mi idni ha kogrimdinugiyin mi siya siirin ina yikropkiyin Rom hiran sauan kamim simiiram. Paeya hiiniya nironinkinin saika ninkin irinugiyam. Irig.

*Sauan kamim sima Jisis siir nigbumbu boinkim
(Mk 15:16-20; Jo 19:2-3)*

²⁷ Mi sauan kamim Biyan Inkam Komii siirim, sima Jisis siirin simiir Biyan Inkam Komiiyin siir omaka hiriir yikiuna apninopkainam mi sima whiekakim saikar yangiriyuni.

²⁸ Mi sima siir yuisa saiir nisaiyim mi sima siirin yaeya yuis pariidnan kwira saiir ii haiginu. Ta yuis hiriinana inkam komii inigakin siira saiir nikrika.

²⁹ Mi sima urid amridnanin siir hurokikin mi sima siir mwo iir yaki kaigrisiugi. Mi sima paekopin whira yonkwo haiginu siir ina inig aiir inkam komii nu kigriraowiyin siir hariinan. Mi sima ogmwo siirim hui mi sima siir yigbumbu boin, kira inkam miyikin, Juda iikamim simiir nu kigriraowan inkam komiikin.

³⁰ Mi sima siir yaswaiyugi mi sima ti paekop iir hai mi siir mwo iir tionanae.

³¹ Sima siir yigbumbu boin mi ta siir yuis paridnan aiir yisaigi mi sima siir yuisi yuis aiirar ii haiginu. Mi sima siirin paeyin hiiniya nirioninkiniyin siirim whinapnam saika ninkin irinuim. Iriig.

Sima Jisis siirin paeyin hiiniya nirioninkinin saika yirinugi

(Mk 15:21-32; Lk 23:26-43; Jo 19:17-27)

³² Sima ha napnamim mi sima om Sairini hiran inkam nwirin siir kig, siir inigin Saimonkin, sima siir nikwao boinkim siya Jisis siir paeyin hiiniya nirioninkinin siir hainamam.

³³ Sima maeyau kwira saiir yimbiam, saiir inigin Golgotaka saiir inig mwokinwoin hiniingin mwokiuni mwokin.

³⁴ Sima Jisis siirin op wain biyieya kausririya dimin biyie whir aka pridgiya saiir hauu, siya kwiyaeyam siya hinda kinankugiyin mi siya bi kwiyaekin.

³⁵ Sima siirin paeyin hiiniya nirioninkinin saika nirinu digiyin mi sima gwo kwira satu dapiya saiir gwo siir yuis digworaekwo imiir haiyam.

³⁶ Mi sima ta maeyaua saiira yidwo mi sima saiir hirar waikao.

37 Mi yaiya sima wina paemira Jisis siir mwo koua ninkin irinuwa saeya hinina boinka. Tiriiginin Jisiskin, Juda iikam simiir nu kigriraowan inkamkin.

38 Jisis siir kingiinin sima inkamwo hiitauaeiyo nwisa yinkin irinu inanki mi nwirin iniga mi nwirin yaiyaeya.

39 Mi iikamim sima ha nitim mi sima siir yigbumbu boin mi sima mwo ara kintir iski mi sima yaebu ina buwim siirin.

40 Mi sima boin, kira ti inkamin Adi Komiini omaka saiir ninhinkigi mi ii kwoimaka wi saiir swoki mirii ninokougugi mi kinakina diriraerarna. Mi kira Adi Komii siir yinisimkinuwi, kira paeyin hiniya nironinkinin siir haiburgig mi ha wiuwini!

41 Mi iriipa hiriinan prismi biyan inkamim mi kamim siyu ninokninkini ikim mi Isrelmi inkam komii komiyyim sima siir mi inkin igbumbu boinkim.

42 Mi sima hinina boin, siya iikam nhirim simiirara whindiriraeri mi siya siya whindiriraerarnam dig nwo rani. Mi siya hiriinan boini siya Isrel iikamim simiir nu kigriraowan inkamkinuwi mi siya paeyin hiniya nironinkinin siir haiburgig mi ha wuuuni mi krima wi siirima naingwo tibmiyyim.

43 Siya Adi Komii siirima naingwo tibmii mi ha boini, kara Adi Komii siir yinisimki yinisimkin. Mi Adi Komii siya siirim naingwowi mi siya wi siirar swoki anmaiwarkinaei.

44 Inkam nwiswo hiitauaeiwo Jisis saika kingiina ninkin irinuwo mi sowa iriipa hiriinan ta

hãriinan nĩgbumbu yaiya saiirara mi boĩn siirĩn. Iriig.

Jisis siya bĩdi yaonamĩn

(Mk 15:33-41; Lk 23:44-49; Jo 19:28-30)

⁴⁵ Mi ĩya hĩriir tĩriir nabie bopwo nwowa mi hĩnda tĩnda ĩya ĩna kakauu ĩuguskiya mi hĩriinana nwokiya mi bieyĩn nad nworĩbĩn saiirar yadĩg ĩuwĩn.

⁴⁶ Mi ta ĩi aĩirarĩn bieyĩn nad nworĩbĩn Jisis siya ĩna kauwoknamnankiyĩn, Eli, Eli, lema sabak-tani? Ta yaiya saiir yaimwokiya imwowa hĩnĩnga. Kariir Adi Komii krĩmiir Wanĩn kira kariir dimusi nĩuguskikĩn?

⁴⁷ Kam nhĩrim kingiĩn hĩrar nokwoim sĩma ta yai aĩir wakaeyim mi sĩma boĩnki, tĩ inkamĩn siya Ilaija siirĩm kauwok boĩnki.

⁴⁸ Mi simiir inkam nwĩrĩn ĩna ĩwĩtnamĩn mi hamganĩn siir yani hainaki mi siirĩn op waina kausrĩriya saiir hougiĩnki paekop whĩrĩn saika yĩnkin widgi mi Jisis siir yaki hauugi siya kwiyaeyam.

⁴⁹ Mi iikam nhĩrim sĩma boĩn, ha tiki o krĩma tiki kigrĩrao. Mi siirĩn wĩ Ilaija siya namisi whĩndĩrĩraerarki, iyie?

⁵⁰ Mi Jisis siya ĩna swoki kauwok nanaekiyĩn mi siir naeyĩuĩn siir haĩburgigĩn mi siya ĩna yaonamĩn.

⁵¹ Mi ĩya siya naonamĩn mi ta yĩuis komiĩya Adi Komii siir omaka saiir yainau hĩr kiburĩkouwa bopwoniya yĩnwĩtamki, kou hĩrarkar nĩuguskiya ĩni nu hĩrar yadĩgiuwa mi mĩrkwĩsa yĩmbiyam. Saeya minam nĩsiĩmauuga, iikamim sĩma Adi Komii siiram nwoki kwĩsboĩnim, Jisis siya siyĩu

wɪn bɪdɪ tɪrkiyɪn ɪnkamɪm sɪmɑ Jɪsɪs sɪɪrɪm nwoke kwɪsbɔɪnɪm, nɪɪnɪn ɪnɑ yɪtkiyɪn mɪ sɪɪyɑ komɪɪ komɪɪyɪm ɪnɑ pampamkɪɪgɪyɪm.

⁵² Mɪ mɑeyɑuɑ ɪnkam hɑngɪkɑɪɪyɑ ɪnɑ pɪgɪkɪyɑ mɪ Adɪ Komɪɪ sɪɪr ɪɪkɑm whɪekakɪm bɪɪyɑ nɑonɑmɪm mɪ sɪmɑ ɪnɑ swokɪ ɪnsɪɪngɪyɪm.

⁵³ Sɪmɑ mɑeyɑuɑ ɪnkam hɑngɪkɑɪɪyɑ sɑɪɪr bɪdɪ hɑɪburgɪgɪm mɪ Jɪsɪs sɪyɑ mhoɪyɑ yɪnsɪɪnɪdwonɑm mɪ sɪmɑ om mɪɪyɪkɪn Jerusalem sɪɪr yɑm. Mɪ ɪɪkɑm whɪekakɪm sɪmɪɪrɑr kɑowɪnɪm.

⁵⁴ Mɪ kɑmɪm sɑu nɪnɪtɪyɪm sɪmɪɪr bɪɪ nwowɪyɪn mɪ sɑuɑn kɑm ɪmɑ sɪmɑ Jɪsɪs sɑɪkɑ nɪnkɪn okɪm mɪ sɪmɑ Jɪsɪs sɪɪrɑm wɑɪgɑokɪm mɪ sɪmɑ kɪgɪ nuɪn, nɪɪnɪn nɪtkiyɪn mɪ dɪgworɑekwowɪm ɪnɑ yɪmbɪyɑmɪm mɪ sɪmɑ nɪdɪd prɑsɑe bɪ kɪnkɪm. Sɪmɑ bɔɪn, kɑɪmwokɪ kɑɪmwokɪngɑ, tɪ ɪnkɑmɪn sɪyɑ Adɪ Komɪɪ sɪɪrɑr yɪnɪsɪmkɪn.

⁵⁵ Wɪg whɪekakɪm sɪmɑ hɪrɑr nwokɪm sɪmɑ Jɪsɪs sɪɪr mhoɪyɑ nɪtkɪm mɪ nu Galɪlɪ sɪɪr hɑɪburgɪgɪm mɪ sɪɪr nɪnɪ whɪndɪrɪrɑerɑrɪnyɑm nɪtkɪm nɑemɪn. Sɪmɑ tɪ wɪgɪm ɑrurɪg hɪrɑr nokwo kɑokɪm.

⁵⁶ Wɪg ɪrɑ sɪmɑkɑ hɪrɑr nɪnkɪn owɑ sɑeyɑ Mɑrɪɑkɑ, om Mɑkdɑlɑ hɪrɑnkɑ. Mɪ ɪrɑ Mɑrɪɑ sɑeyɑɪrgɑ Jemɪs Jɔsep sɔwɪɪr ɑpɑuɑ. Mɪ ɪrɑ Sebedɪ sɪɪr yɪnɪsɪm nwoɪsɔ Jemɪs Jon sɔwɪɪr ɑpɑuɑ sɑeyɑɪrgɑ. ɪrɪɪg.

Sɪmɑ Jɪsɪs sɪɪr pɪuɪs bɪyɪyɑ sɪyɑnɔɪn sɪɪr nɪnɪ kɪkɑɪgɪkɪm

(Mk 15:42-47; Lk 23:50-56; Jo 19:38-42)

⁵⁷ Mɪ bɪeyɪn nɑdnwɔrɪbɪn ɪnkɑm nwoɪrɪn umɪr dɪgworɑekwokɑkɪn om ɑrɪmɑtɪɑnkɪn sɪɪr ɪnɪgɪn Jɔsepkɪn sɪyɑ ɪnɑ yɪtɪn. Mɪ sɪyɑ ɪrɪɪpɪ hɪrɪɪnɑn Jɪsɪs

siir kigna m̄riiyan inkamkin, siya maeyaua Jisis siya naowa saiir̄im nitkin.

58 Mi siya Pailat siir h̄riir yimbiam mi siir ini s̄riiyu Jisis siir p̄uis biye n̄inga saiiram mi siya saiir ini h̄unis haiyu. Mi Pailat siya siir sauan kam̄im simiir bōnki, sima Jisis siir p̄uis biyeya Josep siir h̄unis hauugiyim.

59 Mi Josep siya siir p̄uis biyeya saiir h̄unis haiyin mi yuis wh̄sinana saiir wh̄rhainam.

60 Mi yuis aiirin ha wh̄rin digiyin siya siir p̄uis biyeya ini siir siyano win̄in siirar kikaigikin biya inkam nw̄ir bi haingikai m̄m̄m̄inkin mi siya siir kam̄im simiir bōnki, sima siya komii kwira saiir warkikugiyim. Mi sima h̄riinan t̄rigim mi sima ina yamim.

61 Mi sima h̄riinan t̄rim mi Maria om Makdalan aka mi Maria iraka sowa h̄rar nwoko. Sowa ieyin siir haingikaiyin siir kingiin h̄rar nidwo kaoko, Iriig.

Sauan kam̄im sima ieyin Jisis siir p̄uis biye aiir kikaiyin siir h̄rar waikaokim

62 Mi iigwira Judami ii komiia p̄u siisiya dimin taemin t̄ir karamae nwowiya mi prismi biyan inkam ikim mi Farisimi kam ikim sima Pailat siir kigam namkim mi sima saika yahangiriyu omimiriyu.

63 Sima siir bōnki. Inkam komii kr̄ma yai kwira ti n̄ksisae inkamin siya bōna kr̄ma saiirar naingwokwowi. Siya ha bōnkin mi m̄hoiia ii kwoimaka kara wa swoki insiin idwowi. Mi wi omwaiya swoki waiyai.

64 Mi kira kiriir sauan kam̄im simiirin h̄nina bōn mi sima siyan ti ieyin siir no iir

warkikiukikin siir waikao. Mi wi siir kigna miriyyim kamim sima nini tauae hainakisi mi iikamim wi sima niksisaе boini, siya ie hirankin bidi yinsiin idwonamin. Mi sima hiriinan tiri, ta niksisaeya siya ie hiranki ninsiin idwowa saeya wi ta niksisaeya biya sima ti inkamin Adi Komii siya nikropkiyin siya boina wi saiir haiburi.

⁶⁵ Pailat siya simiir boinki, kima sauan kam nhirim simiir dikunam sima ti inkam ie iir waikaowim.

⁶⁶ Mi sima ie iirin diyoin ina ini haigingikin. Mi kam nhirim sau niniyyim ini nii nabiе hirar waigaowim. Iriig.

28

Jisis siya ina swoki insiin idwowin
(Mk 16:1-10; Lk 24:1-12; Jo 20:1-10)

¹ Hi Komiiya piu siisiya bidi yamkiya mi igwir nugaka Sande bieyin ha nimbidiyakwokin mi Maria om Makdalana mi Maria ir aka sowa yam maeyauwa Jisis siir piuis biyie aiir kikaiya saiiram sowa saiir kignakiyam.

² Mi bi kimiminkikin nin komiyyin ina yitkiyin Adi Komii siir paekwosimin ninomor kou hir haiburgigin mi ina yuniyin mi siiya komiyyin ina warnamin mi ieyin siir hirankin mi siya ini siiya iirar yidwowin.

³ Mi siir whwonkamin ini sinana ninomir kou hir sinaniya ini saiir hiriinan yuyakiya mi siir yuisa ini waumira beki kainankiya ini saiir hiriinan whisnan siingiya.

⁴ Mi sauan kamim waigaowim sima siirsiyin nidid prasae bi kinkim mi sima ini nopnopa

kinkiyim mi sima inkamin naonamiyin ini siir hiriinan ywokiyim.

⁵ Mi paekwosimin siya wig iswo sowiir boinmauugi. Kowa kipi nidid! Kara ina ninokninkinin, kowa Jisis siirim nini hansirniko ti inkamin paeyin hiiniya nirioninkinin sima ninkin irinugiyin siirim.

⁶ Siya tapi nwo rani, siya bidi yinsiin idwo namn, yaiya biya siya boina ini saiir hiriinana swoki tirin! Kowa maeyauwa siir kikaiya saiir unkini kigni.

⁷ Mi kowa ha damsasau mi kamim siir kigna miriiyim simiirin hiniina tini boinmauuu, siya ie hiranki bidi swoki insiin idwoin. Mi siya ini kimiir biyar yamkwokinin nu Galili hiriir mi kima siirin wi ta maeyau aiir nini kiguwi. Kara kowiirin tisa boinkiyin!

⁸ Mi wig iswo ha nanaakiyo mi ini maigimairga ywonamwo mi maeyauwa inkam haingikaiiya saiir haiburgik mi ina iwitnamwo kamim siir kigna miriiyim simiiram.

⁹ Mi sowa ha niki iwitamwo mi Jisis siya sowirin siyiu hir yapyiskaiwin mi ina boinin. Kowa bidi yito? Mi sowa kingiin ha namwo mi ogmwo ina yakai hiunaiinamwo mi siir iga aiir ini onkwoiu mi siir ini hainan.

¹⁰ Jisis siya sowiir boinki, kowa kipi nidid! Kowa kariir nomiiyauim simiir tini boinmauuu mi sima nu Galili hiriir dam, kariir kigniyim. Iriig.

Kamim sau ninitiyim simiir yaigim

¹¹ Wig iswo ha niki amwo mi sauan kam nhirim ie iir waikaowim sima ini om Komii Jerusalem

h̄iriir yapn̄inopkainam̄im mī sima prismi b̄iyan kam̄im simiir in̄i bōin̄i digworaekwo wh̄iekak̄im n̄imbiam̄im simiir.

¹² Mi prismi b̄iyan kam̄im sima Isrel simiir b̄iyan inkam̄im simaka yahangiriȳi ow̄i mī sima yaiya kw̄ira hangiriȳi bōin̄ai. Sima um̄ir wh̄iekak̄im sauan kam̄im simiir hauugi.

¹³ Mi sima simiir bōinki, k̄ima w̄i h̄in̄in yaiya saiir bōin. Kam̄im siir k̄igna mirīiȳim sima nīiyaka n̄itw̄iḡim mī kr̄ima nhwo b̄idi wh̄inam̄im mī sima siir p̄uis biȳeya saiir in̄i tauae hainakiw̄i.

¹⁴ Mi B̄iyan Inkam Kom̄īiȳin omom omom k̄igr̄iraowiȳim ta yaiya saiir wakaeȳin mī kr̄ima yai nh̄ir̄im simiir̄in wara swoki ink̄in bōinmauugi mī k̄ima w̄i yaigak nwo rani.

¹⁵ Mi sauan kam̄im sima um̄ir h̄iriinansi haiḡim mī sima in̄i simiir yai im̄iirar mī wakaeyoknāim. Mi ta yaiya in̄i nu Judia siirar ȳiniyokīigiya mī b̄iyya mī tariinan̄im Juda iikam wh̄iekak̄im sima tī dim̄in̄im simiir yaingwo t̄ibmīiȳim. Iriig.

Jis̄is siya kam̄im siir k̄igna mirīiȳim mī simiir n̄ik̄iumauuḡim

(Mk 16:14-18; Lk 24:36-49; Jo 20:19-23; Ap 1:6-8)

¹⁶ Mi wiḡ iswo sowa simiir bōin digiywo, kam̄im siir k̄igna mirīiȳim iur n̄wir̄kim sima nu Galili h̄iriir yapnam̄im. Mi sima tī mh̄īusim̄in siir ȳimbiam, Jis̄is siya bōinkiȳin simas̄ima namam.

¹⁷ Mi sima Jis̄is siir k̄iḡīuw̄im mī sima siir in̄iḡ iir hainan mī kam nh̄ir̄im simiir kwōin̄im in̄i wh̄isa ywow̄im. Mi ha naingwok̄im siya b̄i n̄insiin idwok̄in siir aknāin aeya nīuwi.

18 Mi Jis'is siya kingiin ha nitin mi simiirin hinina boinki Adi Komii siya kariirin inigak nu ninomor sowiir digworaekwo imiiram nwowaiginiugikin.

19 Kima hinda tinda asi namkim iki iikam isid whiekakim hinda tinda nwowim simiir nini boinmimauuwuim sima kariir kigna miriyan iikam nwowim. Kima simiirin kariir Adin mi kara Adi Komii siir yinisimin mi Adi Komii siir naeyiu ikim wi simiir inig imiirar tini baptais haiginiuwu.

20 Mi kima simiirin dimin whiekakim kara kariir nowomwarkaiyuwim simiir tini boinmimauuu. Sima wakaeyokna diriraeraram, wakae, mi tari-inan mi inokinokin kara wi kimaka nwoyokiyoki mi ii aeya digi. Iriig.

clxxxiv

Yai Win Kibiya
The New Testament in the Sepik Iwam Language of
Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Sepik Iwam long
Niugini

copyright © 1989 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Sepik Iwam (Iwam, Sepik)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-10-23

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Mar 2025 from source files dated 31 Aug 2023

5350dc83-93b2-5000-9c98-dcdb728ba84f